حكومهتا ههريما كوردستاني - عيراق وهزارهتا يهروهردي ریقهبهریا گشتی یا پرو گرام و چاپهمهنییا

يەروەردەيا ئىسلامى

بۆ پۆلا دەھى ئامادەيى و قۆناغا ئىكى يا خواندنا پىشەيى و پەيمانگەھان

ييدا چوونا زانستى

د. بشير خليل حداد

ئامادەكرن

أبسوبكر عهلى كارواني

هاتييه كرمانجيكرن ژ لايي

ئيسماعيل طه شاهين

تەحسىن ئىبراھىم دۆسكى

خواجة طه شاهين

پيداچوونا زماني

نعمة الله محمد نهيلي

ييداچوونا زانستى

عبدالجبار محمد شريف

چاپا چوارێ ٥ ۲۷۱٥ کور دی

﴿ وَقُل رَّبِّ زِدْنِي عِلْماً ﴾

(طه: ۱۱٤)

سەرپەرشتى زانستى يى چاپى: خواجة طە شاھين

سهرپهرشتی هونهری یی چاپی: عثمان پیر داود کواز - سعد محمد شریف صالح

تاييكرن: عدنان أحمد خالد

ديـزاين: هلال عابد رمضان

بهرگ: عسادل زرار أمين

جيّبه جيّكرنا بژارهكرنا هونهرى: عدنان أحمد خالد

ب ناڤي خودايي مهزن و دلوْڤان

ييشگۆتن

ماموستایین به پریز و قوتابییین هیژا، ئه ف کتیبا ل به ر دهستین هه وه پرو گرامی نوویه یی بابه تی (پهروهرده یا ئیسلامی و ئاینناسی)، ئه وی ژ لایی وه زاره تا پهروهرده یی یا حکوومه تا هه ریما کوردستانی هه هاتییه دانان بو پریزا ده هی ئاماده یی و قوناغا ئیکی ژ خواندنا پیشه یی و په یمانگه هان، و ئه ف پرو گرامه دئیته هه ژمارتن پیگافه کا مه زن د ده لیفه یا گوتنا فی بابه تیدا، چونکی ئه فه چه ند ساله ئه ف بابه تی گرنگ که قتبوو بن باری پرو گرامه کی کلاسیکی یی که فن، و وی نه دشیا ئارمانجا گوتنا فی بابه تی بگه هینت. له ورا و پشتی ئه نجامدانا چه ند فه کولانین مهیدانی، و وه رگرتنا بیر و پرایین گهله ک بسپوران د فی ده لیفه ییدا وه زاره تا په روه رده یی ب فه ر زانی پرو گرامه کی نوو بو فی بابه تی بین هی شرا نوو بو فی بابه تی بینته دارین که له وه را را ژینا جفاکی بگونجت، و بو قوتابیین مه بین هی شرا ببته پرنیشانده ر بو زانینا پراستیا ئایینی وان یی پیروز، و بو په یداکرنا زانینان ل سه رئایینین وی ترییا فان ئایینان ل کوردستانی و عیراقی هم هه نه.

ب خواندن و دەرسدانا بابەتنن قى كتىبى، دى بۆ ھەوە ئاشكەرا بت كو ئەو ب شىزەيەكى ھەقچەرخ ھاتىنە ئامادەكرن، پىخەمەت پەيداكرنا دىتنەكا رۆن و ئاشكەرا ل نك قوتابىيان، و پارازتنا وان ژ تىگەھشتنا خەلەت بۆ ئىسلامى، ئايىنى پترىيا خەلكى جقاكا مە.

و د چاوانییا پیشچافکرنا بابهتاندا نوویاتی ل بهرچاف هاتییه وهرگرتن، و ل دووماهییا ههر بابهته کی کو مه کا دان و ستاندن و پسیاران هاتینه دانان، دا قوتابی پشکدارییی تیدا بکهن، و بابهتی پتر دهولهمه ند بکهن، و دا کو هاتنا وان بو پولی نه هه ما ب تنی وه ک نهرکه کی قوتابخانه یی بت ل نك وان، به لکو دا ئارمانجا وان مفاوه رگرتن و خوه پهروه رده کرن ژی بت.

ئهم ل وی باوهریّینه کو ئه ف پرو گرامه دی بته ئیّك ژ پرو گرامیّن پیشکه فتی نه ب تنی ل عیراقی به لکو ل روزهه لاتا نافین ههمییی، و وی روّله کی گرنگ ژی دی ههبت د بلند کرنا ناف و دهنگی همریّمیّدا د واری هزرا چاکسازی و دانانا پروّگرامیّن پهروهرده یا ئیسلامیدا.

وەرزى ئيكى

پشکا ئیکی باوەرناسی

وانهيا ئيْكيّ

رامانا ئيكتايهريسييي (التوحيد)

باوهریی ب خودی رامانا وی ئهوه ته باوهری ههبت کو خودی خودایی ههمی تشتانه، و ئهو پهروهردگار (خالق) و خودانی ههر تشته کییه د قی گهردوونیدا، و ئهو ب تنی هیر ایه پهرستنا وی بیته کرن ب ریکا: نقیر و روزی و دوعا و ترس و هیشی وخوه چهماندن و گوهدانی. و ئهو ب تنییه ههمی سالو خهتین باش ههین، و یی دوور ژ ههر کیماسییه کی.

پێناسەیا ئێکتاپەرێسییێ:

ئیکتاپهریسی ئهوه: ته باوهری ههبت کو ژ بلی خودی چو خودایین راست و دورست نینن، و وی چو هه قال و هه قپشك نینن نه ل ئهسمانی و نه ل ئهردی، لهو دقیت ئهم پهرستنا وی ب تنی بكهین، و وی ب تنی وه خودا بناسین.

گرنگییا ئیکتایهریسیین:

گرنگییا ئیکتاپهریسییی ژ قان خالان بو مه ئاشکهرا دبت:

1- خودایی مهزن ههمی چیکری ئافراندینه دا ئهو پهرستنا وی بکهن، و ل دریژییا دیرو کی وی پیغهمبهر بو مروقان هنارتینه دا ئهو پهرستنا وی ب تنی بکهن، و ئه گهر ئهم ل قورئانی بزقرین دی بینین ئهو د گهله سوّرهتاندا قی چهندی دبیژت، و بهرانبهر وی ئیکی قورئان بهحسی وی زیانی ژی دکهت یا دگههته مروق وکومهلان دهمی ئهو هه قیشکه کی بو خودی د پهرستنیدا ددانن و (شرکی) ب وی دکهن، ئهو کاری دبته ئه گهری تیچوونا مروقی ل روژا دووماهییی.

۲- ههر پیغه مبه ره کی خودی هنارتی، پهیاما خوه ب گازییی بو ئیکتاپه ریسییی دهست پیکریه، وه کی خودایی مهزن گوتی: ((وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولِ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ)) (الأنبیاء ۲۰). و پیغه مبه ری مه (سلاف لی بن) سیزده سالان ل مه که هی به ری ملله تی خوه دا په رستنا خودایه کی ب تنی، و داخواز ژی کر ئه و هه وارین خوه بگه هیننه وی ب تنی و خوه بو که سی دی نه چه مینن، و ل دریژییا گازییا خوه پیغه مبه ری (سلاف لی بن)

ئیکتاپهریسیی نیشا هه قالین خوه ددا، وه کی ده می وی شیره ت ل عهبدللاهی کوری عهبباسی کری و گوتییی: ((ئهگهرته ههوارا خوه گههانده ئیکی، ههوارا خوه بگههینه خودی، وئهگهرته داخوازا هاریکارییی ژ ئیکی کر تو ژ خودی بکه)).

۳- ئیکتاپهریسی ژ ئهگهرین دلخوهشی و ژیبرنا گونههانه، و ژ بهر کو ئهم مروّقین، دبت ئهم هنده الله جاران گونههان بکهین، بهلی ئهگهر مروّقی گونههکار کهسه کی ئیکتاپهریس بت، و چو هه قپشك بو خودی د پهرستنیدا دانه نابن، ئه قه دی بته ئه گهری دلخوه شییی بو وی، ژ بهر کو خودی ل گونه ها وی بورت، خودایی مهزن د فهرمو ده یه کا قودسیدا دبیژت: ((کوپی ئاده می! ئهگهر تو بییه نک من و ته تری ئهردی گونه ههبن، بهلی تو بیی و ته چو هه قپشک بو من د پهرستنیدا چینه کربن، ئهزی هندی وی بالیبورین قه دی ئیمه نک ته)).

مفایین ئیکتایهریسییی:

خودایی مهزن ههمی ئایین بو هندی دایینه دا مروّف وی بناسن، و ژیانه کا خوه شل دنیایی و ئاخره تی ببه نه سهری، و ژ لایی دهروونی فه دا ئه و دلخوه ش و تهنا بژین، و دا پهیوهندیین براینی د ههمی لاین ژینی دا د نا فبه را کورین جفاکیدا پهیدا ببن، و دا ئه و ب دلخوه شی پنکفه بژین.

وئيكتا پهريسى كو بناخهين ههمى ئايينين ئهسمانييه، هه ژمارهكا مفايين مهزن تيدا ههنه، وهكى: ١- ئازادكرنا مروّقان ژههستا كوّله تييين (العبودية):

نابت بو مروّقی باوهری ههبت و ئیکتاپهریس بت کو خوه بو ئیکی ژبلی خودی بچهمینت، چونکی ههر تشته کی ههبت ژبلی خودی یی هاتییه ئافراندن، و ئه و ب خوه نه پهروهردگاره، و ئه و -بیی خودی - نهشیت نه باشییه کی بگههینته خوه و نه خرابییه کی ژخوه بده ته پاش، یان ژین و مرنا خوه دهستنیشان بکهت، و ئیکتاپهریسی مروّقی ژکوله تی و ههستا ب خوه کیمکرنی قورتال دکهت، و ناهیلت ئه و خوه بو ئیکی دی بشکینت، و مه ژبیی خوه بیخته دافین ئه فسانه و درهوان، و بو ئیکی دی شرودی دی ژبلی خودی بیخته دافین نه فسانه و درهوان، و بو ئیکی دی ژبلی خودی بیخته سوجوودی.

ئىكتاپەرىسى مرۆقى دكەتە كەسەكى زىرەك و ئازاد، يى خودان ئىرادە و شيان كو خوە بۆ چو زۆرداران نەچەمىنت، لەو مرۆقى موسلمان دقىت كەسەكى زىرەك و خودان ئىرادە بت، خەباتى بۆ

چهسپاندنا ئازادی و دادی وپیک قه ژیان و ب جههاتنا فه رمانا خودی بکه ت، و باوه رییی ب یه کسانییا مرو قان به رانبه ر خودی بینت، و کو که س ژ وان ژ که سی دی چیتر نینه ئه گهر ب په رستن و قیانا چاکییی نهبت.

٢- ئاڤاكرنا كەساتىيەكا ھەڤسەنگ:

مروّقی باوهردار و ئیکتاپهریس، خودانی کهسینییه کا ههقسهنگه، و ههژههژو کی و دودلی ل نك وی پهیدا نابت، چونکی بهری وی ل خودایی پهروهردگار ب تنییه، وی دپهریست و هاریكارییی ژ وی دخوازت، و ئهو وهسا دزانت کو ژینا وی یا سهرفراز ل قی دنیایی دبته ئه گهرا سهرفرازییا وی ل روزا دووماهییی.

٣- يەيداكرنا تەناھىيا دەروونى:

مروّقی موسلمان ده می پهرستنا خودایی مهزن ب تنی دکهت، گیان و دهروونی وی تژی هیڤی و تهناهی و قیانا ژیانی دبت، چونکی ئه و ههست دکهت کو ئه و یی ل بن فهرمانا خودایه کی لینه گر و مهرد وحه ژیکه ر بو مروّقی، قیّجا ئه و ژ مروّق و ئه جنه و ده هبه و تشتین ئاشوّپی (خهیالی) ناترست، و باوهرییی ب قه ده را خودی دئینت، و یی پشتراسته ژ ژین و مرن و رزقی خوه، و ئه و دزانت کو خودی حهز ژ مروّقی باوهردار دکه و و به ری دده ته خیری، و زوردارییی لی ناکه ت، ژ به ر هندی وی ده روونه کی ره حه و ته و ته و هه ست ب خوه شییین ژبنی دکه ت.

٤- پەيداكرنا ئيرادەيەكا ب ھيّز:

مروّقی موسلمان ههست ب هیزه کا رووحی یا مهزن دکهت دهمی نه و دزانت کو مهزنترین هیزا د سهر ویدا هاریکاری و پشته قانییا وی دکهت، له وا ههرده م نه و هاریکارییی ژ وی هیزی دخوازت، و باوه رییی پی دئینت، و ل دهمی نه خوه شی و ته نگافییان بینهنا خوه فره هد دکهت، له دوّر فی چهندی خودایی مهزن دبیرت: ((وَإِن یَمْسَسْكَ اللّهُ بِضُرٌّ فَلا کَاشِفَ لَهُ إِلا هُوَ وَإِن یَمْسَسْكَ بِخَیْرٍ فَهُو عَلَی کُلِّ شَیْءٍ قَدُیرٌ)) (الأنعام: ۱۷) نانکو: نه گهر خودایی مهزن زیانه کی بگه هینته ته، که س نه شیت وی ژ ته بده ته پاش، و نه گهر وی باشییه ک گههانده ته، تو بزانه خودایی ته ل سهر ههر تشته کی خودان شیانه.

وانهيا دويي

موحهممهد (سلاڤ ئي بن) دووماهي پيغهمبهره

نه گهر تهم ب دورستی د رامانا پیغهمبهرینییی بگههین، دی بق مه ناشکهرا بت کو نه ههر روّژ پیغهمبهره که دئیته هنارتن ژی، ژ بهر کو ژینا ههر پیغهمبهره که دئیته هنارتن ژی، ژ بهر کو ژینا ههر پیغهمبهره کی ده دربرپینی ژ ژینا پهیام و ریّبازی دکهت، نانکو: ههر پیغهمبهره کی پهیاما وی بمینت زیّندی نهو ژی دی مینت زیّندی، و نهو پیغهمبهریّن بهری ههر وه کی فهنابووین ونهماین چونکی نهو خلکی پشتی وان هاتین نایینیّن وان گوهارتن، و گهله ک تشتیّن بی مایییه زیّندی چونکی پهیام کی زیّده کرن، بهلی پیغهمبهری مه موحهمهد (سلاف لی بن) یی مایییه زیّندی چونکی پهیام و ریّبازا وی ب تهمامی و ناشکهرا ل بهر دهستی مه مایه، و نهقه قورنانا پیروّز وه کی خوه و بی گوهوّرین ل بهر دهسی مهیه، و ژیانا پیغهمبهری ژی (سلاف لی بن) ب ههمی بهرپهریّن خوه قه یو مهر وه کی نهو یی گوهوّرین ل بهر دهسی مهیه، و ژیانا پیغهمبهری ژی (سلاف لی بن) ب ههمی بهرپهریّن خوه قه یو مناف مه دا دژیت و نهمی گوهدارییا وی دکهین، و چو کهسیّن دی ل جیهانی نهف چهنده د ناف مه دا دژیت و نهمی گوهدارییا وی دکهین، و چو کهسیّن دی ل جیهانی نهف چهنده د ناف مه دا دژیت و نهمی و فهرمانیّن وی ب کار بینین، و نهقه ب تنی نیشانه کا بنبره کو نهم دشیّین چاف ل وی بکهین، و فهرمانیّن وی ب کار بینین، و نهقه ب تنی نیشانه کا بنبره کو مروقان ههوجهیی ب هنارتنا پیغهمبهره کی دی نینه، و نهگهر ههوجهیی ب هاتنا پیغهمبهره کی دی نینه، و نهگهر ههوجهیی ب هاتنا پیغهمبهره کی دی نینه، و نهگهر ههوجهیی ب هاتنا پیغهمبهره کی دی

ئیک: کو پهیاما پیغهمبهری بۆری نهمابت، قینجا ههوجهیی ب هندی ههبت مروّف دوباره پی بیته ئاگههدارکرن.

دو: کو پهیاما پیغهمبهری بۆری یا تهمام نهبت، قیجا ههوجهیی ب تهمامکرنی ههبت. سی: کو پهیاما پیغهمبهری بۆری یا تایبهت بت ب مللهتهکیقه، قیجا ههوجهیی ب هنارتنا ییغهمبهرهکی دی ههبت بو مللهتین دی.

و ئەڤرۆ چو ژ قان ئەگەران نىنن، چونكى پەياما موحەممەد پىغەمبەرى (سلاڤ لىخ بن) ھىشتا يا زىنىدىيە و ل بەر دەستىخ مەيە، و رىكىن زانىنا قىخ پەيامىخ ئاشكەرانە، و ئەم باش دزانىن كانىخ ئەو چ رىككە دڤىت ئەم لىخ بچىن، و ئەو چ رىككن دڤىت ئەم خوە ژىخ بدەينە پاش، ژ بەر قىخ چەندىخ ھەوجەيى ب ھنارتنا چو پىغەمبەران نىنە دوبارە خەلكى ل وىخ پەيامىخ ئاگەھدار بكەنەڤە.

ههروهسا پهیاما موحهممه (سلاف لی بن) چو کیماسی ژی تیدا نینه، و ئهو ههمی لایین ژینی قهدگرت، لهو وی ههوجهیی ب چو ژیبرن و زیده کرنی نینه، هه تا پیغهمبه ره کی دی بیت و قی چهندی بکه ت.

و ب قي چهندي ئهو ههر سي ئه گهرين بورين نامينن.

ژ بهر ئهوا بۆرى ههمىيى دبېژنه پېغهمبهرى مه (سلاف لى بن): دووماهى پېغهمبهر، ئانكو: ئهو دووماهىيا ههمى پېغهمبهران هاتىيه، و پشتى وى ههوجهيى ب هاتنا چو پېغهمبهرېن دى نينه، بهلكو ههوجهيى ب هاتنا چو پېغهمبهرېن دى نينه، بهلكو ههوجهيى ب هندهك مرۆقان ههيه ل دووف پهياما وى بچن، و بهرى خهلكى بدهنه ئايينى دورست، و ئيسلامى نيشا مللهتين جيهانى بدهن.

پسیار:

گرنگییا باوهرییی کو موحهممهد (سلاف لی بن) دووماهی پینهمبهره چیه؟ بهرسف:

-1

-4

-4

دان و ستاندن:

چونکی موحهممه (سلاف لی بن) دووماهی پیغهمبهره، و پشتی وی چو پیغهمبهر نائین، دقیت عهقلی (ب ریکا ئجتهادی) روّله کی مهزن د بهرسقدانا وان پسیاراندا ههبت ئهوین ژ بهر وهرارا ژینی پهیدا دبن.

ئارمانج ژ ژیانی و راستییا دنیایی و ئاخرهتی و چارهنقیسی مروقی ب دیتنا ئیسلامی

مروّف جیهانی ههمییی وه یه یه یه یه که یه کا ئیکگرتی دبینت، و نه و ب ههمی بوونه وه ریّن خوه ه و قه شدا و بی نارمانج دورست نه بووینه، به لکو خودایه کی شیاندار و کاربنه جه نه و نافراندینه، و نه شهمی بوونه وه ره ژینا خوه ب حه زکرنا خودی و ل دووق هنده ک قانوون و بناخه یین زانستی دبه نه سهری، و خودی ههرده م زیره قانییی ل چیکرییان دکه ت، و نه گهر دهمه کی ب تنی ژی نه و ژوان بی شهری، و خودی هه می دی راوهستت و قانونین گهردوونی ههمی دی خراب بن (تیک چن). مروّقی موسلمان باوه ری ههیه کو ژیانا بوونه وه ری ل دووق سیسته مه کی زانستی ب ریشه دچت، و کو خودی نه و ژبه رئارمانجه کا بلند نافراندییه، و هه رئسته ک د قی گهردوونیدا یی جوان و خشکو که، و خودایی مه زن هه رئسته ک ژبه رئه گهر و (حیکمه ته کی) دایه، له و ژبنا ل سه ر قی خشکو که، و خودایی مه زن هه رئسته ک ژبه رئه گهر و (حیکمه ته کی) دایه، له و ژبنا ل سه ر قی نه دی ژبی نارمانجا خوه یا بلند و پیروز هه یه.

گەردوونا ئارمانجدار (الكون الهادف)

ئه گهر ئهم باش بهری خوه بدهینه ههر پشکه کا ههبت ژ قی گهردوونی، دی زانین کو ئهو ژ بهر ئارمانجه کا دهستنیشانکری هاتییه ئافراندن، و ئهو ل دووڤ قانوونه کا تایبه ت و پیههدچت، بو نموونه:

أ- ئۆكسجىن و ھايدرۆجىن دو توخمين سروشتىنە ژ غازى دئينە ھەژمارتىن، و ھەر ئىك ژ وان سەخلەت و تايبەتمەندىيىن خوە ھەنە، بەلى ئەگەر دندكەكا ئۆكسجىنى د گەل دويىن ھايدرۆجىنى بگەھنە ئىك، تشتەكى نوى ژى يەيدا دېت دېيژنى: (ئاڤ)، ئەوا دېتە ئەگەرا بەردەوامىيا ژينى.

ب- ئه گهر روّر نیزیکتر با ژ ئهردی یان دوورتر با، ژین ل سهر ئهردی نهدما، ئانکو: خودایه کی شیاندار ههیه ژ بهر ئارمانجه کا تایبه ت روّر ب قی دووراتییی ژ ئهردی دانایییه.

ج- ئه گهر داروباری دووهمین ئۆكسیدا كاربۆنی نهمیّتبا ئهوی ژ ههناسهیا چیّكرییان و هندهك كارتیّكرنیّن دی پهیدا دبت، ئۆكسجین نهددا، و ژیان و مروّڤ ل سهر ئهردی نهدمان، ئانكو: داروبار ژی بی ئارمانج نینه.

د- ئه گهر ههیش ژی ژ وی جهی دوورتر با یی نوکه ئهو لین، شلق ب ئاقا دهریایی نهدکه قت، و هنگی ئهو ئاف دو ژی دو جاران دا ب سهر منگی ئهو ئاف دو روزی دو جاران دا ب سهر ئهردی دا گرت، و هنگی ژین ل سهر ئهردی نهدما.

ه- ئه گهر ئهردی ئهو بهرگی ههوایی نهبا ئهوی ریکی ل تیشکین ژههردار دگرت کو بگههنه ئهردی، وان تیشکان ژین ل ئهردی نهدهیلا.

پشک و ئەندامین ئەشى ھەر چیکرییەکی ھاریکارییا ئیکدو دکەن دا بەردەوامییی بدەنە ژینی و مروقی ل سەر روویی ئەردی. و ئەقە ھندی دگەھینت كو:

أ- ههر بوونهوهرهك ژ چهند پشكين تايبهت و دهستنيشانكري پيك دئيت.

ب- ئەف پشكە ب ئەندازەيەكا ريك و پيك ھاتينە دانان.

ج- ههر پشکه کی تایبه تمه ندییه کا وهسا ههیه د گهل کاری وی بگونجت.

د- ههر پشکه کی کاره کی تایبه ت ههیه دکه قته سهر ملان.

ه- قان ئهرك و كاران پهيوهندى د گهل ئيكدو ههيه، و ب هاريكارييا ئيكدو راماني ددهن و ئارمانجان پيك دئينن.

ئەركى قوتابى:

هندهك نموونهیان ژ چێکرییان بینه، و بهحسی تایبهتمهندی و ئهرك و رهنگی پهیوهندییین وان بکه.

پسیار:

- چ نموونه بهلگهیه ل سهر ههبوونا قانوونه کی ل گهردوونی ؟
- چاوا تو بهري خوه ددهيه وان يين هزر دكهن گهردوون يا بي ئارمانجه؟
- هاریکارییا ئەندامین هەر چیکرییه کی بق گههشتنا ئارمانجی چ دگههینت؟
- ههبوونا قانوون و ئارمانجه كي بو ههر ئهندام و پشكه كي د لهشي بوونه وهريدا نيشانا چييه؟
  - ئەف وانە چەند مفايەكان نىشا مە ددەت، ژ وان:
    - -1
    - -4
    - -4
    - 5

ئەرى:

- راپورته كى ل دور چالاكيين ميشهنگفى بنفيسه، و كانى چاوا ئهو هنگفينى چى دكهت، و ئهو ياسايين ل جيهانا وى ههين.
- مه دیت کو نهخشه دانان بو گههشتنا ئارمانجی پشکه که ژ قانوونا گهردوونی، ئهری ته ههی قوتابی، ئارمانجه ک د ژینا خوه دا ههیه ؟ و ته نهخشه یه ک بو گههشتنا وان ئارمانجان دانایییه ؟

راستييا مروقى

بهایی ههر کهسه کی د هندی دایه کانی ئهو چهند د راستییا ههبوونی و جهی مروّقی تیدا دگههت، ئیمام عهلی (خودی ژی رازی بت) د گوتنه کا خوه دا ئاماژهیی ب قی چهندی دکهت دهمی دبیرت: ((خودی دلوّقانییی ب وی کهسی ببهت یی بزانت ئهو ژ کیقه هاتییه و ل کیقهیه و دی کیقه چت)).

قْيْجا فهره تو يسياري ژ خوه بكهى:

- ئەز كىمە؟
- و جهي من د هه بوونيدا چيه؟
- و نهز ژکیقه هاتیمه و دی کیقه چم؟
- ئەز ژنک كى ھاتىمە و دى چمە نك كى؟

بهرسقا قان پسیاران بق مروّقی گهلهك گرنگه، دا ئهو خوه بناست، و ریّبازا ژینا خوه دهستنیشان بکهت، کانی چ بکهت و چ نهکهت؟

ب راستی ئهم ههمی ژ نك خودی هاتینه، ئهوه ئهم ئافراندین: ((هُوَ الَّذِي خَلَقَكُم)) (الأنعام: ۲) ئانكو: ئهوه یی هوون ئافراندین. وئهم د قی ژینیدا د تاقیکرنیداینه، و کاری مه ئهوه ئهم باشییی بکهین، و پشتی ئه ژیانه ب دووماهی دئیت ئهم جاره کا دی دی زقرینه نك خودایی خوه: ((وَاتَّقُواْ يَوْماً تُوْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللهِ)) (البقرة: ۲۸۱) ئانكو: هوون ژ وی روّژی بترسن یا هوون تیدا دی زقرنه نك خودی.

بهایی مروقی ل نک خودایی مهزن

مروّقی بهایه کی مهزن ل نك خودایی مهزن ههیه، بهایه کی وهسا بوو، فریشته ژی حیبهتی مابوون، و جهی مروّقی ل نك خودی هند بلنده، وی ئه و جیّگر هه ژمارتییه، دهمی دبیرژت: ((وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلاَئِكَةِ جهی مروّقی ل نك خودی هند بلنده، وی ئه و جیّگر هه ژمارتییه، دهمی دبیرژت: ((وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلاَئِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُواْ أَتَجْعَلُ فِيهَا مَن يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاء وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُواْ أَتَجْعَلُ فِيهَا مَن يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاء وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لاَ تَعْلَمُونَ)) (البقرة: ۳۰) ئانكو: دهمی خودی گوتییه فریشتهیان: ئهز دی جیّگره کی ل ئهردی دانم، وان گوت: ئهری دی وی لی دانی یی خرابییی تیدا دکه ت و خوونی دریژت، و

ئهم ب سوپاسیقه ته پاك دكهین، و ته پیروّز دبینین؟ وی گوّت: یا ئهز دزانم هوون نوزانن. و ژ ئایهته كا دی بوّ مه ئاشكه را دبت كو خودایی پاك و پیروّز هیّزه كا مهزن بوّ شیانا ب دهستفتنینانا زانینی دایییه مروّقی، ب رهنگه كی وه سا كو نهو بشیّت راستییا خوه و وی جیهانا نهو تیّدا بزانت، و خودایی خوه و باگ و سالو خهتیّن وی بناست، و حهز ژ وی بكهت و هاریكاریییی ژ وان بخوازت: (۱رَعَلَم آدم الأَسْمَاء كُلّها ثُم عَرَضَهُم عَلَی الْلاَئكَة فَقَالَ آنِهُونِی بِأَسْمَاء هَوُلاء إِن كُتهُم صَادِقِینَ (۱۳) قَالُواْ شُبْحَانَكَ لاَ عِلْم لَتَا إِلاَّ مَا عَلَمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِیمُ الْخَكیمُ (۳۳) قَالَ یَا آدَمُ الْبَهُم بِأَسْمَآنِهِم قَالَ اَنَمْ أَقُلُ لَکُمْ إِنِّی آغُلَمُ غَیْبَ السَّمَاوَاتِ وَالاَّرْضِ وَآغُلُمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُتهُم بَّ مُحْمُونَ اَتِالَّهُمْ بِأَسْمَآنِهِم قَالَ اَلَمْ أَقُل لَکُمْ إِنِّی آغُلَمُ غَیْبَ السَّمَاوَاتِ وَالاَرْضِ وَآغُلُمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُتهُم بَالْمَمَانِهِم قَالَ اَلَمْ أَقُل لَکُمْ إِنِّی آغُلَمُ غَیْبَ السَّمَاوَاتِ وَالاَرْضِ وَآغُلُمُ مَا تُبدُونَ وَمَا كُتهُم بِاَسْمَآنِهِم قَالَ اَلَمْ أَقُل لَکُمْ إِنِّی آغُلَمُ غَیْبَ السَّمَاوَاتِ وَالاَرْضِ وَآغُلُمُ مَا تُبدُونَ وَمَا كُتهُم بَالَاسَمُونَ اللَّمْ اللَّهِم بِالْمَاء عُمْلُمُ بِاللَّمُ اللَّهُ اللَّمْ اللَّهُ اللَّمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّمْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّمْ اللَّهُ اللَّمُ اللَّهُ اللَّمْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّمْ اللَّهُ اللَّمَا اللَّهُ اللَّمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّمْ اللَّهُ اللَهُ اللَّهُ ا

د قان ئایهتان دا خودایی مهزن پشکه کی ژ شیان و سروشتی مروّقی نیشا مه دده ت کو ئهوی شیانا فیربوون و زانینا راستییان و ئاقاکرنا ئهردی و شارستانییی ههیه، و ئهو هنده ک تشتن ب قی رهنگی ل نک فریشتهیان نینن، چونکی ئهو بو ئارمانجه کا دی هاتینه ئافراندن، و خودایی مهزن مروّق وهسا ئافراندییه ئهو بشیّت ب کاری جیّگرییی راببت.

و ب قی چهندی ئهم دگههینه راستییه کی ئهو ژی ئهوه کو پشکه ک ژ مهزنییا مروّقی پهیوهندی ب ئاستی شیان و بهرهه قییا ویقه ههیه بو فیربوونی و ب دهستقه ئینانا زانینان، و ب کارئینانا خیرین ئهرد و ئهسمانی بو مفایی خوه، و پیشقه برنا ژینا مروّقینییی.

و بهرانبه رقی چهندی هه رهزر و سیاسه و بوچوون وکه لتوور و گازییه کا دری فیربوونا مروقی و به دهستهٔ مینانا وی بت بو زانینی دا کو ئه و د خوه و دگه ردوونی بگههت، دی دری وی حه زکرنا خودایی مهزن بت یا وی بو مروقی حه زکری، و خودایی مهزن زانین کرییه پیقه ربو بهایی خودانی، دهمی گوتی: ((قُلْ هَلْ یَسْتَوِی الَّذِینَ یَعْلَمُونَ وَالَّذِینَ لَا یَعْلَمُونَ)) (الزمر: ۹) ئانکو: ئه ری ما مروقین زانا و بین نه زان دی وه کی ئیك بن؟ بی گومان ئه و وه کی ئیك نابن، چونکی ئه و زانایین زانیا خوه بو خزمه تا مروقی و مروقینییی ته رخان دکهن، و خودایی خوه باش دناسن، بهایه کی مهزن وان هه به.

و پیغهمبهر ژی (سلاف لی بن) د گهله فهرمودهیان دا بهری مروقی موسلمان دده ته فیربوون و ب دهستقه ئینانا زانینی، وه کی دبیرت: ((أطلب العلم من المهد إلی اللحد)) ههر ژ لاندکی ههتا گوری ل دووف زانینی بگهره، ئانکو: دقیت ژینا ته ههمی زنجیره کا بی قهبرین بت پیخهمه بلند کرنا ئاستی ته یی زانستی. و د فهرمودهیه کا دیدا دبیرت: ((طلب العلم فریضة علی کل مسلم)) ئانکو: خوازتن و دووقگهریانا زانینی فهره ل سهر ههر موسلمانه کی، چ میر بت چ ژن. و ژ قی فهرمودهیی ئاشکهرا دبت کو گرتنا ریکی د ناقبهرا ژنی و زانینیدا گونههه، و ئهو پیلینانا فهرمانا پیغهمبهری ئیسلامییه (سلاف لی بن)، و خودی دهمی مروف ل ئهردی کربیه جیگر، فی نفشی مروقی، نه کو میر ب تنی، کره جیگر، و میر و ژن د مروقینیییدا یه کسانن، و فهرمان ژ ههردویان د گرت، و ئه قه هندی د گههینت کو دقیت ژن ژی وه کی میری خوه ب زانینی چه کدار بکهت، دا بشیت ب دورستی ب کاری جیگرییی راببت، و ههر جوداییه کا د ناقبهرا ژن و میراندا د قی چهندیدا بیزی میروشی.

و ب رهنگه کی گشتی ده می مرؤف هه ست ب هندی دکه ت کو خودی نه و ل نه ردی یی کریه جینگر، دی هه ست ب بها و گرنگییا خوه و رؤلی خوه یی مه زن د ژیانی و جیهانیدا که ت، و دی کاری بو پارازتنا وی بهایی که ت نه وی خودی دایییی، و هزر ناکه ت ب رهنگه کی وه سا بژیت کو د گهل وی بهایی مه زن نه گونجت.

دان و ستاندن:

جیٚگرییا خودی د ئهردیدا چ رامانی دگههینت؟ و ئهو چ تایبهتمهندی بوو، مروّف هیّژایی هندی کری، ببته جیٚگری خودی د ئهردیدا؟

وانهيا يينجي

بهاداری خهلاتهکه ژ خودی بو مروقی

ب دیتنا ئیسلامی مروّف دئیته هه ژمارتن چیکرییه کی بهادار ل نك خودی، و خودییه بها و (کهرامه ت) دایییه وی، له و دقیت مروّف - و نه خاسمه باوه ردار - هه ست ب قی بهادارییی بکه ت، خودایی مهزن دبیر ت: ((وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُم مِّنَ الطَّیّباتِ بَکه ت، خودایی مهزن دبیر می نفوی تفضیلاً)) (الاسراء: ۷۰) ئانکو: مه قه در و بها داییه مروّفی، و ریکین ژینی ل هشکاتی و ده ریایی بو وی خوه شکرینه، و مه رزقه کی حه لال و پاقر دایییی، و مه ئه و ب سه رگه له ک چیکرییان ئیخستیه.

ژ قی تایه تی بو مه ناشکه را دبت کانی بهایی مروقی چهنده، و خودی چاوا به ری خوه دده ته وی، و کو قی مروقی روومه ته کا مهزن ل نك وی ههیه، قینجا فه ره نه و ب خوه ژی قی بهایی بزانت، و نابت بو که سه کی یان لایه کی وی بی بها بکه ت یان بشکینت، و خودایی مهزن ناماژه یی دده ته هنده ك لایین بها دارییا مروقی کو خودی رینکین ژیاری ل به روی خوه ش کرینه، و هه می چینکرییین دی د گه ردوونیدا بنده ستی وی کرینه، و نه و ب مه دده ته زانین کو بهایی مروقی ژ یی هه می چینکرییان بلند تره، و خودی ب دانا گهله ك قه نجی و هیز و شیانان بها دایییه وی، و نه و ب سه رگهله ك چینکرییین دی نیخستیه.

خودایی مهزن ب چ رهنگی مروّق ئافراندییه (چیکرییه)؟

 ژ قی ئایدتی بو مه ئاشکهرا دبت کو مروّف بوونهوهره کی تایبهته، نه فریشتهیه و نه شهیتانه، چونکی فریشته فهرمانا خودی ناشکینن، و ئهو تیکدا باشی و خیر و چاکینه، و نیشانا پاکییینه، و بهرانبهر وان، شهیتان نیشانا خرابی و گونههییه، بهلی د ناقبهرا واندا مروّقی سالوّخهتین باشی و خرابییی ههنه. و مروّق - نهخاسمه باوهردار - دقیت ههردهم خوه چاك بکهت، و باش خوه د ئیسلامی بگههینت، و سالوّخهتین مروّقی یین چاك بزانت، و ژینگههه کا ساخلهم پهیدا بکهت کو تیدا بهری وی بو خیری و کاری چاك بیتهدان. سالوّخهتین باش د دلی خوه دا پهیدا بکهت، دا ب وی چهندی ببته مروّقه کی خیرخواز و حهژیکهر بو دادی و چاکییی، و یی دوور ژ خرابی و زور و ستهم و رهوشتین خراب.

و ب قی چهندی بق مه ئاشکهرا دبت کو ئهم بهرپرسین بهرانبهر خوه و مهرییی خوه، و دقیت چاقی مه ل قی بهرپسیارییی بت.

ژیدهری بهاداری و بلندییا مروّقی چییه؟

ئه و تایبه تمه ندی و جهی بلند و بهادارییا مروّقی ل نك خودی ههی، د ناقبه را هه می چیّكرییین دیدا ل قی گهردوونی، ژیدهری وی چییه؟

ب راستی نه ف بهاداری و جهی بلندی مروقی ههی ژ بهر وی روحییه یا خودی دایییه مروقی و نه و پی دژیت. دهمی خودی مروق ژ ناخی نافراندی، وی روح دایی، و ب قی چهندی وی بهایی مروقی و هیز و شیانین وی بهرچاف کرن، خودایی مهزن دبیژت: ((إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلائِكَة إِنِّي بهایی مروقی و هیز و شیانین وی بهرچاف کرن، خودایی مهزن دبیژت: ((إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلائِكَة إِنِّي خَالِقٌ بَشَراً مِن طِین ﴿۱۷﴾) وص: ۷۱-خالق بَشَراً مِن طین ﴿۱۷﴾ فَإِذَا سَوَّیْتُهُ وَنَفَحْتُ فیه مِن رُّوحِی فَقَعُوا لَهُ سَاجِدینَ ﴿۱۷﴾)) (ص: ۷۲) دهمی خودی گوتییه فریشتهیان: نهز دی مروقه کی ژ ته قنی نافرینم، قیجا نه گهر من نهو دورستکر و ژ روحا خوه دایی، هوون سوجده یی بو وی ببهن (خوه بو وی بچه مینن).

و دەمى خودى بىرا مەل ھندى دئىنتەقە كو وى ئەم ژ تەقنى چىكرىنە قى پىر ژ ئاماۋە و دەرسەكى تىدا ھەيە، ژ لايەكىقە ئەو شيان و مەزنىيا خودى بۆ مە بەرچاف دكەت، و ژ ئالىيەكى دىقە ئەو مە فىر دكەت كو مرۆف ھەمى وەكى ئىكن و ژ ئىك تشتى و ژىدەرى ھاتىنە ئافراندن، و وان خودايەكى بىتنى ھەيە.

و ئهو بهری مه دده ته هندی ژی کو ئهم خوه مهزن نه کهین، و نزم بهری خوه نه دهینه خهلکی دی، چونکی هنده ک مروّف ژ ئاخی دورست نه بووینه و هنده ک ژ زیری، به لکو ئه و هه می ژ تشته کی دورست بووینه و ژیده ری وان ئیکه.

ههر وهسا ئه ف ئایه ته رادگههینن کو مروّف ب وی روحی دژیت یا خودی دایییی، و ئه فه وی رامانی دده ت کو روحا خودی د مروّفیدا ئامادهیه، له و کیمکرنا مروّفی یان زوردارییا ل وی گونه هه کا مهزنه و سفکییه ب مهزنی و پیروزییا خودی دئیته کرن.

خودی بهایی مروّقی هند مهزن کرییه کو فریشتهیین پاك و نیزیکی خودی، بو ئادهمی بچنه سوجدهیی ل وی دهمی کو سوجده ب تنی بو خودییه، بهلی ئهو سوجده ب فهرمانا خودی بوو، و قهدر گرتن بوو بو ئادهمی.

يسيار:

۱- بۆچ هندهك مرؤڤ ل هندهك دهمان بهايئ خوه يئ بلند نزانن، و ب رەنگهكئ وهسا كارى دكهن
 كو د گهل بهادارييا وان و مهزنييا خودئ نهگونجت؟

۲- چاوا مرؤڤ دێ ههست ب بهایێ خوه یێ بلند کهت، و ڕهفتارهکێ وهسا ناکهت یێ ههڤدر بت بۆ وێ چهندێ؟

دان و ستاندن و دووڤچوون:

أ- ئەو چ بھانە مرۆف بلندتر ليكرى ژ بوونەوەرين دى؟

ب- ژ بلی وان ئایهتین بۆرین، تو دشیّی هندهك ئایهتیّن دی بینی بهادارییا مروّقی بهرچاڤ بكهن؟

وانهيا شهشي

مروّق و ژیدهرین گونههان

بهلی د گهل قی بهایی بلند یی خودی دایییه مروقی، کو تشته که وی بهر ب قهنجی و چاکی و بلندییی قه دبهت، بوچ هنده ک مروق ههنه کاری خراب و گونه هان دکهن، ریکا چاکییی و رهوشتین بلند وخودیناسییی ل بهر خوه بهرزه دکهن؟

زانینا ژیدهر و نه گهرین سهرداچوون و کرنا گونههان هاریکارییا مه دکهت کو نهم خوه ژ کرنا گونههان بدهینه پاش، قیّجا دلیّن مه تهنا ببن و ژیانا مه خوهش ببت، و ری بو سهرداچوون وسهردابرنی نهمینت. و نه گهر نهم بهری خوه بدهینه قورئانا پیروّز دی بینین کو خودایی مهزن به حسی ههژماره کا نه گهر و ژیدهریّن سهرداچوون و گونههی بو مه کرییه، و نهقه هنده و وانن: أ- ههست نه کرن ب زیره قانییا خودی و نیزیکییا وی ژ مه:

خودایی مهزن ههردهم د گهل مهیه، و ئهو مه دبینت، یی نیزیکه ژ مه، و ئهو ب کاری مه یی خودایی مهزن ههردهم د گهل مهیه، و ئهو مه دبینت، یی نیزیکه ژ مه، و ئهو ب کاری مه یی ئاگههداره، وه کی ئهو ب خوه دبیرثت: ((وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوسُوسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ بَاگههداره، وه کی ئهو ب خوه دبیرثت: ((وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوسُوسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِیدِ)) (ق: ١٦) ئانکو: ئهمین مه مروّف ئافراندی، و ئهم دزانین کانی چ دئیته سهر هزرا وی.

قینجا ئهگهر موسلمانی زانی کو خودی شارهزایه ب وی تشتی د هزرا ویدا ههی، و چو تشت ل بهر بهرزه نابن، و ئهو گهلهك یی نیزیکی مهیه، هنگی ئهو دی ههست ب زیره قانییا خودی کهت، و دی خوه ژ کرنا گونه هی ده ته پاش.

ب- قیانا زیده بو دنیایی و بی ئاگههی ژ روزا دووماهییی:

خودایی مهزن دینر ت: (اکلاً بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ (۲۰) وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ (۲۱)) (القیامة: ۲۰-۲۱) ئانکو: نه خیر! وه نینه وه کی هوون هزر دکهن، بهلکو هوون گهله ک حهز ژ دنیایی دکهن، و هوون ئاخرهتی دهیّلن و پشت ددهنی.

ئیسلام ریکی ل مه ناگرت ئهم حهز ژ دنیایی بکهین، و کاری بو ژیانه کا خوهش و بهرفره هم بکهین، بهلی تشتی ئیسلام خراب دزانت ئهوه مروّف ب دنیایی ب تنیقه مژوول ببت و ئاخره تی ژ بیر

بکهت، و هزرا هندی نهکهت کو جیهانه کا دی ههیه، مروّف تیدا زینندی دبته قه، و سهرا کاری وی یی دنیایی حسیب د گهل دئیته کرن.

ج- نههشیاری ل شهیتانی و دووکه قتنا پیکافین وی:

وه کی عدم دزانین خودایی مدن ندم ناگه هدار کرینه کو شدیتان در منه بو مروّقی، و دقیت عدم وی وه ندیار بو خوه بزانین: ((إِنَّ الشَّیْطَانَ لَکُمْ عَدُو فَاتَّخِدُوهُ عَدُواً)) (فاطر: ٦) شدیتان در منی هدوهید، قینجا هوون ژی وی بو خوه بکهنه در من. هدر وه اخودایی مدن د گدله ک نایدتاندا مه ر پیلانین شدیتانی و فیلین وی بو سدردابرنا مروّقی ناگه هدار دکهت، وه کی د فی نایدتی دا هاتی: ((یا أَیُّهَا النَّاسُ کُلُواْ مُا فی الأَرْضَ حَلالاً طَیّاً وَلاَ تَبَّعُواْ خُطُواتِ الشَّیْطَانِ إِنَّهُ لَکُمْ عَدُو مُبِینَ (۱۲۸) إِنَّا يَاللهُ مَا لاَ تَعْلَمُونَ ﴿١٦٩)) (البقرة ۱۲۸-۱۲۹) خودایی مدن ناگه هدارییا مروّقان دکهت کو هدر تشته کی باقری ل ندردی هدی وی بو وان حدلال کرییه، و دقیّت ندو دووکه قتنا پیکافین شدیتانی نه کهن؛ چونکی ندو در منه کی ناشکه راید بو وان، و کریید، و دقیّت ندو دووکه قتنا پیکافیّن شدیتانی نه کهن؛ چونکی ندو دی تشتی ندو ندزان د ده رهدقا خودیدا بیژن.

ژ قی بق مه ئاشکهرا دبت کو کرنا خرابییی و گونههان و چوونا ل رینکا خهلهت، ب جهئینانا فهرمانا شهیتانییه، ل وی دهمی کو دقینت موسلمان فهرمانین خودایی خوه ب جه بینت، و گوهدارییا وی نه کهت یی خودی ژ دلق قانییا خوه بی بار کری، قینجا وی کاری خوه کرییه گونه و خرابی.

پسیار:

ری چییه بو نه کرنا گونه ه و کارین خراب؟

دان و ستاندن:

چ پالدەرىن دى ھەنە مرۇقى بەر ب سەرداچوون و كرنا خرابىيىڭە ببەن؟

قەكۆلان:

بۆچ مرۆڤ گوهدارىيا شەيتانى دكەت؟ و دزانت ژى كو ئەو درمنى وييه؟

خەفك و داڤێن شەيتانى

شهیتان دژمنی مروّقییه، و ئه و خوه ژ وی مهزنتر دبینت، و وی سووند خوارییه کو هندی ژی بیّت ئه و به نییین خودی ژ ریکا راست دهربیخت، و داقان ل به ر وان قهده ت، و پیلانان دژی وان بگیّرت، دا توّلا خوه ژ وان بستینت کو خودی سه را بابی وان، ئه و ژ دلوّقانییا خوه بی بار کر، و کاری وی ئه وه دودلییی بو مروّقی چی بکه ت، و هنده ک سوّز و ژقانین دره و بده تی، و ئامیره تی وی بوّ ب جهئینانا قی چهندی حهز و دلچوونین مروّقینه، ب قی ریکی ئه و کاری بو خاپاندن و سه رداچوونا مروّقی دکه ت، و هنده ک هیقییین دژوون (پیس) و نه راست دده ته به ر دلی وی، قیّجا نه خوه شی و گرفتارییان بوّ وی پهیدا دکه ت، و دنیایی و ئاخره تی ل به ر وی نه خوه ش دکه ت.

شهیتان ب گهلهك ریخکان دئیته مروقی، و وی بو هندی پال ددهت کو ئهو گونههان بکهت و فهرمانین خودی ب جهد نه نینت، ژ وان ریخکان:

١- جوانكرنا گونههي و كاري خراب، وهكي خودايي مهزن گوتي: ((وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُواْ
 يَعْمَلُونَ)) (الأنعام: ٤٣) ئانكو: شهيتاني ئهو كار ل بهر وان شرين كريي وان دكر.

٢- مژوولكرنا مروّقان ب حهز و قيانين دنياييقه، وهكى خودايي مهزن گوتى: ((اسْتَحُودَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولِيَكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ)) (المجادلة: الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولِيَكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ)) (المجادلة: ١٩) ئانكو: شهيتاني ب سهر دلين واندا گرت، و خودي ژ بيرا وان بر، ئهو دهسته كا شهيتانينه، و دهسته كا شهيتانينه، و دهسته كا شهيتانينه يين زياندار.

٣- مژوولكرنا مرۆقى ژ بيرئينانا خودى و وان كاران يين بيرا وى پى ل خودى دئيته قه وه كى نقيرى ، و چاندنا تۆقى كەرب و نەقيانى د ناقبەرا مرۆقاندا، وه كى خودايى مەزن گۆتى: ((إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ وَ چاندنا تۆقى كەرب و نەقيانى د ناقبەرا مرۆقاندا، وه كى خودايى مەزن گۆتى: ((إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَن يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاء في الْخَمْرِ وَالْيُسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَن ذِكْرِ اللهِ وَعَنِ الصَّلاَةِ فَهَلْ أَنتُم مُنتَهُونَ (٩١) وَأَطِيعُوا الله وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلاغُ اللهِ وَمُن رَسُولِنَا الْبَلاغُ اللهِ وَمُورد (٩٢)) (المائدة: ٩١-٩٢) ئانكو: ههما شهيتانى دقيت ب ريكا قهخوارنا مهيى و كرنا قومارى كهرب و نهقيانى د ناقبهرا ههوه دا بچينت، و ههوه ژ بيرئينانا خودى و كرنا نقيرى بدهته پاش،

ئهری قینجا هوون دی مهیی و قوماری هیلن؟ گوهدارییا خودی و پیغهمبهری (سلاف لی بن) بکهن، و بزانن کو ئهگهر ههوه پشت دا دینی خودی ههما یا ل سهر پیغهمبهری (سلاف لی بن) ب تنی گههاندنا یهیاما خودییه.

رُ بهر قَيْ چهندئ فهره ل سهر مروِّقی قان رِيْكان بزانت، و گوهدارييا شهيتانی نه كهت، و خوه نهيْخته داڤين وی، چونكی ئه گهر هات و نهو كهڤته داڤين شهيتانی نهو رُ پهشيّمانييي پيڤهتر تشته كی ب دهست خوه قه نائينت، و ل ڤيري دڤيٽ ئهم بزانين كو شهيتان نهشيّته موسلماني راست و دورست، و دهمي مروِّقه كوهدارييا وی دكهت و د سهردا دچت، روِّرُا دووماهيييي شهيتان خوه رُ وی بهری دكهت، و دبيّرُت: سووچين من نينن و نهوه يي گونههكار، نهو كهسهكي لاواز بوو لهو فهرمانين من ب جهد دنينان! خودي ڤي چهندي بوّ مه ناشكهرا دكهت، دهمي دبيّرُت: ((وَقَالَ فهرمانين من ب جهد دنينان! خودي ڤي چهندي بوّ مه ناشكهرا دكهت، دهمي دبيّرُت: ((وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَّا قُضِيَ الأَمْرُ إِنَّ اللَّه وَعَدَّ كُمْ وَعَدَ الْحَقِّ وَوَعَدَّكُمْ فَأَخْلَقْتُكُمْ وَمَا أَنَا بُعُصْرِ خِكُمْ وَمَا أَنَا بُعُصْرِ خِكُمْ وَمَا أَنَا بُعُصْرِ خِيً إِنِّي كَانَ لِي عَلَيْكُم مِّن سُلْطَانِ كَنَّ مُعْرَبِ فَي وَلُومُوا أَنْهُسَكُم مَّا أَنَا بُعُصْرِ خِكُمْ وَمَا أَنَتُم بُعُصْرِ خِيً إِنِّي كَانَ لِي عَلَيْكُم مِّن سُلْطَانِ كَنَّ بُعْرِ فِي وَلُومُوا أَنْهُسَكُم مَّا أَنَا بُعُصْرِ خِكُمْ وَمَا أَنتُم بُعُصْرِ خِيً إِنِّي كَانَ لِي عَلَيْكُم مِّن سُلْطَانِ كَنَا الطَّالِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ)) (إبراهيم: ٢٢) نانكو: پشتى مهسمله ب دووماهي دئيت شهيتان دبيرت ت خودي ژڤانهكي راست دابوو ههوه، و من ژڦانهك دابوو ههوه، ومن رُڤانهن خوه ب جهد نهنينا، و من چو دهستهلات ل سهر ههوه نهبوه ب بني من هوون داخواز كربوون رُڤاني ناگههينمه ههوه و هوون ژي چو مفايي ناگههيننه من، و ئهز باوهرييين ب وي شركي نائينم ئهوا ناگههينمه ههوه و هوون ژي چو مفايي ناگههيننه من، و ئهز باوهرييين ب وي شركي نائينم ئهوا نائيش شهوه ب خودي كري، و زؤردار دي گههنه ئيزايهكا ب نيْش.

و ئاشكەرايە ھەر مرۆقەكى تىڭگەھشتى بت و دووماھىيەكا باش بۆ خوە بقىت ئىكا ھند ناكەت كو بگەھتە قى پاشەرۆژا خراب.

دان و ستاندن:

۱- هزرا خوه د ئایه تا (۲۲)ییدا ژ سۆره تا (إبراهیم) بکه، و رۆلنی شهیتانی د چاندنا گومانیدا د دلی مروقیدا ئاشکه را بکه.

٢- ته چ مفا ژ ڤي دان و ستاندني ديت؟

مروّق و هلبژارتنا ریکی

خودایی مهزن دبیّرت: ((وَقُلِ الْحَقُ مِن رَّبِّكُمْ فَمَن شَاء فَلْیُوْمِن وَمَن شَاء فَلْیَکْفُوْ)) (الکهف: ۲۹) ئانکو: تو بیّره وان: ههقی ژ خودایی ههوهیه، و ههچییی بقیّت بلا باوهرییی بینت، و ههچییی بقیّت بلا کافر ببت.

بق هلبژارتنا ریکا ژیانا خوه دقیّت مروّف یی هووربین بت، و باش هزرا خوه بکهت؛ چونکی پاشه روّژا وی ل دنیایی و ئاخرهتی ژی ب وی چهندیقه یا گریدایییه، و یا باش ئهوه ئهو پسیارا خوه ب زانا و چاکان بکهت؛ دا یا باشتر بق خوه هلبژیرت.

ئاشکهرایه کو رینکا خرابی و گونههان یا ب ساناهییه، ههر چهنده هنده ک نهخوهشی تیدا ههنه ژی، بهلی ئهگهر مروّف ب هوش و عهقلداری هزرا خوه د وی پاشهرو ژیدا بکهت یا ل بهراهییا وی، ئهو دی رینکا سهرفرازییی هلبژیرت؛ چونکی دلخوهشی تیدایه، و پاشهرو ژا مروّفی ل روز ژا دووماهییی ب بریاره کا ویقه یا گریدایه، بریاره که دقیت ئهو ب هزر و عهقلداری هلبژیرت،

و دان و ستاندنی ل دور مهسه لی بکهت، و خوه ئینکدل بکهت و بریاری بدهت، دا ئهو رینکا باوهرییی و خیری و هاریکارییی و بلندی و سهرفرازییی هلبژیرت.

پسیار:

ئه گهر کاری مروّقی لیّگه پیان و پسیار بت دا ئیّك ژ دو پیّکان هلبژیّرت، ئهری ئهو ئه گهریّن وی پال ددهن کو پیّکا باوهرییی و سوپاسییا خودی هلبژیّرت، چنه؟

دان و ستاندن:

رۆلى ھەقالى د سەرراستكرن و سەردابرنا مرۆقىدا چيە؟

وانهيا نههي

مروّقْ و كوّمهكا سالوّخهتين گرنگ

خودایی مهزن سهرماله کی گرنگ دایییه مروقی، هاریکارییا وی دکهت کو ئهو ریکا راست ببینت، و لی بچت، ئهو ژی ئهقهیه:

١- خوهرستى (الفطرة):

مرؤف ب خوه پست و سروشتی خوه خودایی خوه دناست، و بهری خوه دده تی، و وی دبینت ژیده ربخ قه نجی و پاکی و جوانییی، و د کووراتییا دلی ویدا ههسته که ههیه وی بو ناسین و پهرستنا خودی دکیشت، و ههر مرؤقه کی دئیته سهر دنیایی ئه شهسته د گهل ههیه، به لی خیزان و جقاک و عهده ت وی ههستی ل نک مرؤقی کیم دکهن و ناهیلن وهراری بکهت، و ژیانا مرؤقی ب پهرستنا خودی و قیانا وی و باوه ربیی رون ببهت.

۲- پیگیری ب بهایین پیرۆز:

خودایی مهزن ژیدهری جوانی و بهاییین بلنده، و پشتی باوهری جهی خوه د دلی مروّقیدا دکهت، و وی تژی دکهت ژ قیانا خودایی، ئه و پیکیرییی ب هنده ک بهایین بلند و جوان دکهت، وه کی: دلوّقانی، کهرامهت، راستگویی، دادی، لیّبورین، و سنگفرههییی، و سالوّخهتین خراب وه کی: دلرهشی و دورویاتی و زوّرداریی. جهی خوه د دلی ویدا نابینن.

٣- وژدانا ئەخلاقى:

خودایی مهزن ب وژدانی منهت ل مروّقی کرییه، و وژدان ئهو ههسته ئهوا نههیّلت مروّق کاره کی بی پهوشت بکهت، و ئهگهر هات و وی گونههه کر ژی وژدانا وی دی وی ئیشینت و پال دهت کو ئهو ب کاره کی چاك وی خرابییی ژی ببهت.

٤- هيزا هزركرنا عهقلى:

مه ژی (عهقل) منه ته کا مه زنه خودی ل مروّقی کری، و عهقله باشی و خرابییی نیشا مروّقی دده ت، و ئیکا هند ژ وی چی دکه ت کو ئه و جوانی و کریتییی ژیک جودا بکه ت، ئیمام عهلی (خودی ژی رازی بت) به حسی عهقلی دکه ت، و دبیرژت: (ئه و په یامهلگری نیمام عهلی (خودی ژی رازی بت) به حسی عهقلی دکه ت، و دبیرژت:

راستیینیه، و هه قال و ریبهری مروقییه، و رزگارکهر ونیزیککهری وییه ژخودی، و ئه و به اترین سامانه ل نک مروقی).

و ئه گهر مروّق مه ژییی خوه بده ته کاری، و هزرا خوه د ئه نجامی کاریّن خوه دا بکه ت، و بزانت چ تشت بوّ وی و خیّزان و جقاکا وی یی باشه، ئه و ب ساناهی دی ب ریّکا راست که قت، و ناکه قته بن کارلیّکرنا حه زیّن خراب، له و ئه ویّن روّر ا رابوونی ژ به ر خرابیییّن خوه دچنه ئاگری دییژن: ((وَقَالُوا لَوْ کُنّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا کُنّا فِي أَصْحَابِ السَّعِیرِ)) (الملك: ۱۰) ئانکو: ئه گهر مه شیابا گوهدارییا هه قییی بکه ین، و مه ژییی خوه دورست بده ینه کاری، ئه م نه دبووینه ژ دوّره هییان (جه هنه مییان). و د گهل قان هیزیّن ناقخوه یی ئه ویّن د دل و وژدانا مروّقیدا هه ین، و به ریّ وی دده نه ناسینا خودایی په روه ردی رسلاف لی بن) بو هاریکارییا مروّقان هنارت؛ دا په یاما خودی بی بگه هینته وان، و به ری وان بده ته ریّکا رزگاری و دلخوه شیییی.

قیجا ئه گهر مروّقی مفا ژ وان هیزان دیت یین د دل و وژدانا ویدا ههین، و ژ پهیامین پیغهمبهرین خودی، جوانی و شرینییا (باوهری) و (کاری چاك) دی چته د دلی ویدا، و رهنگدانا وی چهندی ل سهر ژیانا وی دی ههبت، و ئهو دی ههست ب خوهشییی کهت و دلی وی دی تهنا بت.

يسيار:

١- هندهك سالۆخەتين گرنگ بۆ مرۆڤى ديار بكه.

٢- ئەقىٰ ئايەتا پيرۆز شرۆقە بكە ((وقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ)).
 (الملك: ١٠)

وانهيا دههي

ئهم دي کيڤه چين؟

مه زانییه کو خودایی مهزن ئهم ئافراندینه، دهمه کی ئهم دی زیندی بین، پاشی دی مرین، و ل خودایی خوه زقرین، لهو دقیت ئهم تیکههشتنا خوه بو ژینی و مرنی و پشتی مرنی بهرفره بکهین، ومروقان ب رهنگه کی گشتی دو بوچوون ل دور مرنی ههنه.

بۆچوونا ئىكى:

خودانین قی بۆچوونی هزر دکهن کو مرن دووماهییا ژیانییه، و پشتی ژییی مروّقی دچت ژیان ب دووماهی دئین، و ئهو بو جیهانا نهمانی دئینه سپارتن، و خودانین قی بوچوونی دو ههلویست بهرانبهر مرنی ههنه:

أ- هندهك ژ وان نهشين هزري د مرنيدا نه كهن، لهو دهمي بيرا وان ل هندي دئيته قه كو مرن دووماهييا وانه، ئهو بي هيز و نهره حهت دبن، و تووشي دودلييي دبن.

ب- و هنده کین دی قی چهندی ژ بیرا خوه دبهن، و نه قین هزری تیدا بکهن، دا ئه و ب قی ژ بیر کرنی خوه ژ هزرا مرن و نهمانی بیاریزن، کو - ب دیتنا وان - ئه و هزره کا نه خوه شه.

ئەنجامى بۆچوونا ئىكى:

رُ ئهنجامین بو چوونا ئیکی نهوه ژیانا مروقی بی ئارمانج دگههته دووماهییی، و ههمی دهرگههین و شهنین هیشین ل بهر سنگی وی دئینه گرتن، و ئهقه دبته ئهگهرا هندی کو هنده و ژوان تووشی ئیشین دهروونی ببن، و ژیانا وان ببته دو ژهه، و هنده و ژوان خوه ب هنده کارین وهساقه مژوول دکهن کو مرن ژ بیرا وان بچت، بهلی نهف چهنده مفایی ناگههینته وان، خودایی مهزن دبیژت: ((قُلْ هَلْ مَنْ بِالْأَخْسَرِینَ أَعْمَالاً ﴿١٠٣) الَّذِینَ ضَلَّ سَعْیُهُمْ فِی الْخَیَاةِ الدُّنیا وَهُمْ یَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ یُحْسِنُونَ صُنْعاً (۱۰٤) أُولِیَكَ الَّذِینَ کَفَرُوا بِآیَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِیمُ لَهُمْ یَوْمَ الْقِیَامَةِ وَزْناً ﴿١٠٥) (الکهف: ۱۰۵-۱۰۵) ئانکو: ئهری ههوه دقیت نهز بو ههوه بیژم کانی کیژ مروف ژ ههمییان پتر (الکهف: ۱۰۵-۱۰۵) ئانکو: ئهری باوهری ب ئایهتین خودی نهئینایین، و باوهری نهئینایین کو نهو دی دی زیانکاره، نهو نهون، نهوین باوهری ب ئایهتین خودی نهئینایین، و باوهری نهئینایین کو نهو دی

زڤرنه نك خودي، لهو كهدا وى د دنياييدا پووچبوو، و ل روٚژا دووماهييي وان چو سهنگي خوه نابت.

قەكۆلان:

۱- ئهو چ مهیلا دهروونییه هندی ژ قان ههردو دهسته کان چی دکهت کو ئیّك ژ وان گرنگییی نهده ته مرنی، و یا دی گهلهك ژ مرنی بترست ههتا بیّزار ببت؟

۲- ئەرى تو بىرى ئەويىن مىرى ۋ بىرا خوە برين، وان رىكا راست ھلبر ارتبت؟ ئەگەر بەرسى (بەلى)
 بت، بۆچ؟

٣- ئەو چ شوونوارن ئەف ھزرە يان ئەف ديتنه ل سەر ژينا مرۆڤى دھێلت؟

و نهو دا بهری خوه بدهینی کانی قورئان چ به حسی بو چوونا ئیکی بو مه دکه ت.. خودایی مهزن دبیرشت: ((وَعْدَ اللَّهِ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾ يَعْلَمُونَ ظَاهِراً مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ ﴿٧﴾ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ ﴿٧﴾ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْخَقِّ وَأَجَلِ مُسَمَّى وَإِنَّ كَثِيراً مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءَ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ ﴿٨﴾)) (الروم: ٦-٨) ئانكو: ئهو د إلَّا بِالْخَقِّ وَأَجَلِ مُسمَقَى وَإِنَّ كَثِيراً مِّنَ النَّاسِ بِلقَاءَ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ ﴿٨﴾)) (الروم: ٦-٨) ئانكو: ئهو د إلى الله بين شهرقه سهرقه يين ژياني ب تني دگههن، و ژ روژا دووماهييي بي ئاگههن، ئهري ما عَدْن نافهن كو ئهو و ئهسمان و ئهرد و ههر تشتهكي د ناڤبهرا واندا ژ قهستا نههاتينه ئافراندن، بهلكو دهمهكي دهن ناڤبهرا واندا ژ قهستا نههاتينه ئافراندن، بهلكو دهمهكي دهن دهمهكي دهن وان ههيه؟

د گهل قی چهندی گهلهك مروّق ههنه باوه رناكهن كو نهو دی زقرنه نك خودی، خودایی مهزن دبیرشت: ((إِنَّ فِي اخْتِلاَفِ اللَّیْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ لآیَاتٍ لِّقَوْمِ یَتَّقُونَ ﴿٦﴾ دبیرشت: ((إِنَّ فِي اخْتِلاَفِ اللَّیْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ لآیَاتٍ لِّقَوْمِ یَتَّقُونَ ﴿٦﴾ إِنَّ الَّذِینَ لاَ یَرْجُونَ لِقَاءنا وَرَضُواْ بِالْحَیاةِ الدُّنیا وَاطْمَأَنُّواْ بِهَا وَالَّذِینَ هُمْ عَنْ آیَاتِنَا عَافِلُونَ ﴿٧﴾ أُولَئِكَ مَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ عَنْ آیَاتِنَا عَافِلُونَ ﴿٧﴾ أُولَئِكَ مَا اللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الللَّهُ الللللَّهُ اللَّهُ الللللَّهُ اللللَّهُ الللللَّهُ الللَّهُ الللللَ

هزر بکه:

هزرا خوه د ئايهتين بۆرين دا بكه و چهند خالان ل دۆر بۆچوونا ئيكى ژى دەربيخه.

وانهيا يازدهيي

بۆچوونا دويى:

ب بۆچوونا قان کهسان، کو دووکه قتیین ئایینین ئهسمانینه، مرن نه دووماهییا ژیانییه، به لکو ئه و وه کی ئاقابوونا روزیه، ئه وا سوباهی گهشتر دهلیت، و مرن ب بۆچوونا مروقی باوهردار دهستینکا بوونه کا نوویه، و ب مرنی نه مانا ههر و ههر ناگه هته مروقی، به لکو ئه و ژ جیهانه کی دچته جیهانه کا دی یا بلندتر، و باوهردار مرنی وه کو قوناغا قه گوهاستنی دهه ژمیرت به رب نه مری و ژینا به رده وامقه، له و ده می ئه و هزرا مرنی دکه ن ئه و بیزار نابن، تشتی هندی دگه هینت کو مروف یی هاتییه ئافراندن دا بمینت، نه دا بچت و نه مینت، و مرن ب تنی مه ژ جیهانه کی دبه ته جیهانه کا دی.

و هزرکرنا د مرنیدا ل نك باوهرداری نه بو ترس و سههمییه، بهلکو ئه و بو زیدهکرنا کارین چاکه، دا ل روز دووماهییی خیر بگههنه وی. ب قی چهندی باوهری ب خودی و ئایینین ئهسمانی، و ب تایبهتی ئیسلامی، هاریکارییا مه دکهت کو ئهم د راستییا مرنی بگههین، و وی بو خوه بکهینه پالدهره کی مهزن کو ژینه کا باشتر ل دنیایی و ئاخرهتی بژین.

ئەنجامين بۆچوونا دويى:

۱- ئێکهمین ئهنجامی ڤێ بۆچوونێ ئهوه دهرگههێ هیڤییێ ڤهدبت، و بێ هیڤیبوون و ڕهشبینی
 څ مرۆڤی دئێته دوورکرن.

۲- ئه و مروّقی بو کار و چالاکی و کاریگهرییی پالدده ت، دا کو ژیانا خوه و یا جقاکی باشتر لی بکه ت، و مروّقی ب قی رهنگی هیزه کا مهزن و ئیراده یه کا ب هیز و خیره ته کا بلند بو جهئینانا کاران دی ههبت، و ئه و ههست ب وهستیانی ناکه ت و خوه شییی ژ کاری دبینت، و ب هه می هیز و شیانا خوه ئه و خزمه تا خهلکی دی دکه ت و کاری بو دلخوه شییا وان دکه ت، چونکی ئه و دزانت کو دووماهییا وی یا خوه شه، و کاری قان رهنگه مروّقان نه بو وان ب تنییه، به لکو بو هه می کورین جقاکییه.

۳- ژ شوونوارین دی یین قی بوچوونی نهوه باوهردار ژ مرنی ناترست، بهلکو ب کرنا کاری د رینکا خود یدا نهو بو مرنی خوه ناماده دکهت، و خوداپهریس د قی دنیاییدا دلخوهش دژین، بهلی نهو دنیایی ناپهریسن، و نهو مرنی حسیب ناکهن بهلایه کا مهزن؛ چونکی مرن بو وان کهسان بهلایه نهوین ب باره کی گرانی گونه هانقه دز قرنه نك خودی، و رامانا قی نهو نینه کو خوداپهریس حهز ژ مرنی دکهن، چونکی خودایی مهزن مروق ب قی رهنگی نه نافراندییه، و نهو ژ ژینی ژی ناره قت، چونکی نهو دزانت خودایی مهزن مروق دایییه دا نهردی ناقا بکهت، و نهو دوعایی ژ خودی دکهت کو ژبیه کی دریژ بده تی د گهل ساخله مییی و کاری چاك، دا هه تا دووماهییی نهو بو خیر و دلخوه شییا خوه و یا که سین ل دهور و بهرین خوه ژی بریت، و خزمه تا وان بکه ت، و ب روویه کی گهش و دله کی خوه شقه ل خودایی خوه بز قرت.

ژ بهر قی چهندی ئیسلام دورست ناکهت کهسه ای ژ بلی ژنی ل سهر میری - پتر ژ سی روزان ل سهر کهسه کی دی یی ب نیهار (شینی) بت، و ئهو کهسین هنده ای مروقین وان دمرن دقیت ژیانا خوه یا ئاسایی ببه نه سهری، چونکی ئیسلام نه ئهو ئایینه ئهوی حهز ژ مرنی دکهت، بهلکو ئهو حهز ژ ژین و دلخوه شییی دکهت.

دهمی مروّقی باوهردار ژ مرنی نهترست، هنگی ئه و دی شیّت راستیبان گههینت و ئاشکهرا کهت، و ل بهر سنگی زورداران راوهستت، ب رینکا خهباتی پیخهمهتی بنهجهکرنا دادی و ئازادییی د ناقبهرا خهلکیدا.

يسيار:

١- ئەنجامين بۆچوونا دويىي ديار بكه.

۲- كەنگى مرۆف دى شىت راستىيا نەگەھىنت؟

جيهانا ئەقرۇ و بى ئاگەھى ژ رۆژا دووماھىيى

پترییا مروّقان ل جیهانا مه یا ئه قروّ باوه ری ب خودی و روّژا دووماهییی ههیه، بو نموونه: وهلاته کی وه کی ئه مریکا ریّژه یا باوه رداران پتره ژ (۹۰٪)، و هه می ئایینیّن ئه سمانی ل سهر بناخه یی باوه ری ب خودی و روّژا دووماهییی هاتینه دانان.

بهلی پسیار ئه قهیه: ئهری باوهری ب روز ا دووماهییی کار ل ژینا مروقان کرییه؟ و وان پسیار ژ خوه کرییه کو ئه گهر روز هه بت ئه و تیدا راببنه قه و خودی حسیبی د گهل وان بکهت، دفیت ئه و چاوا بژین؟ و ئه ف باوهرییه دی چیی ژ ژینا وان گوهو رت؟

ب راستی ههر چهنده گهلهك مروّف باوهرییی ب روز ا دووماهییی دئینن و حاشاتییی لی ناکهن ژی، بهلی ئه و خوه ژی بی ئاگهه دکهن، و ئه قه هندی دگههینت کو باوهرییا هندهك مروّقان نه ژ دلییه، له و چو شوونوارین وی ل ژیانا وان دیار نابن.

زانا ئەڤرۆ پسیار دكەن: ئەرى بۆچ د گەل وى پیشكەڤتنا زانستى و تەكنۆلۆژى یا مرۆڤى ب دەست خوەڤە ئینایى ژى بەلى رەنگەكى نەھەڤسەنگى و دلتەنگییى د ژینا پترییا مرۆڤاندا ھەیە؟ بۆچ ب ملیۆنان مرۆڤ برسى و بى مال دژین د گەل وان ھەمى خیر و بیرین ل ئەردى ھەین و کیم مرۆڤ مفایى ژى دبینن؟ بۆچ ئەڤ ھەمى شەپ و بازرگانییا ب چەكى و مرۆڤى و ماددەیین بى ھۆشكەر ھەیە؟

بۆچ دقینت ئەف ھەقركى د ژینا مرۆقیدا ھەبن ل دەمى زانست و تەكنۆلۆژیايى؟ ئەرى ما ئەگەر نە بیناگەھییا مرۆقییە ژ رۆژا دووماھیيى، یان لاوازییا باوەرییا وییه؟

قهكولان و هزركرن:

۱- هندهك مرؤڤ ههنه د گهل كو باوهرييي ب رؤژا دووماهييي دئينن ژی، بهلي كاری بو هندي ناكهن وي روژي سهركه ڤتني ب دهست خوه بيخن.

٢- ئەرى ما بىئاگەھى ژ رۆژا دووماھىيى وەكى پشتدانا ژينا دنيايىيە؟

٣- قان ئايەتان بخوونه، پاشى وى بۆچوونى ئاشكەرا بكه ئەوا ئەق ئايەتە ل دۆر مرنى دگەھينىن: ((فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولاً مِنْهُمْ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلا تَتَقُونَ ﴿٣٢﴾ وَقَالَ الْلَاَّ مِن قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِلِقَاء الْآخِرَةِ وَأَتْرَفْنَاهُمْ فِي الْخَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مُثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِنَا تَلْكُمْ يَأْكُلُ مِنَا لَمُ تَلُونَ مِنْهُ وَيَقُونَ ﴿٣٣﴾ وَلَئِنْ أَطَعْتُم بَشَراً مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذاً خَاسِرُونَ ﴿٣٤﴾ أَيَّكُمْ إِذَا مِتُهُ وَيَشَرَبُ مِنْ اللَّهُ مَا تَشْرَبُونَ ﴿٣٤﴾ أَيَّكُمْ إِذا مِثْلُكُمْ إِنَّا مَا مُذَا اللَّهُ مَا اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مَا اللَّهُ مَى اللَّهُ مَا اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مَا اللَّهُ اللَّهُ مَا اللَّهُ مَا اللَّهُ مَا اللَّهُ اللَّهُ مَا اللَّهُ اللَّهُ مَا اللَّهُ مُنْ اللَّهُ مَا اللَّهُ مَا اللَّهُ مَا اللَّهُ مَا اللَّهُ مَاللَّهُ مَا اللَّهُ مَا اللَّهُ مَا اللَّهُ مِنْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ مَا الْمُؤْمُ اللَّهُ مَا اللَّهُ مَا اللَّهُ مَا اللَّهُ مَا اللَّهُ مَا الل

يێشنيار:

۱- ل ژینهنیگارا ئیّك ژ سهركرده و خوداناسیّن مهزن بزقْرِه، و بهری خوه بدی كانی وان چاوا بهری خوه ددا ژین و مرنیی؟

۲- ل شیره تا سهرکرده یی شههید قازی موحه ممه د سهرو کی کو مارا کوردستانی بزقره، و بهری خوه بدی کانی وی چاوا هزر د مرنی و شههید بوونیدا دکر، وه ک باوه رداره کی خهباتکه ر د ریکا دابینکرنا ما فین ملله تی خوه دا؟

وانهیا سیزدهیی

بەلگەيێن ھەبوونا ژينەكا باشتر ل جيھانەكا دى

گەلەك بەلگە ھەنە ھندى دگەھىنىن كو ژيانەكا باشتر ل جيھانەكا دى ھەيە، ئەوا دېيرنىن: رۆژا دووماھىيىن..

و ل سهری دا ژ قورئانی دهست پی بکهین، دا بزانین کانی خودایی مهزن چاوا قی مهسهلی بو مه ئاشکهرا دکهت، خودایی مهزن دبیرژت: ((الله لا إِله إِلا هُو لَیجْمَعَنَّکُمْ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَةِ لاَ رَیْبَ فِیهِ مه ئاشکهرا دکهت، خودایی مهزن دبیرژت: ((الله لا إِله إِلا هُو لَیجْمَعَنَّکُمْ إِلَی یَوْمِ الْقِیَامَةِ لاَ رَیْبَ فِیهِ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللهِ حَدیثاً)) (النساء: ۸۷) ئانکو: ژ خودی پیڤهتر چو خودایین دورست نینن، و ئهوه یی کو ل روزا رابوونی دی ههوه کوم کهت، و ئهو د ژقانی خوه دا یی راستگویه. ههر وهسا دبیرژت: ((أَفَحَسبتُمْ أَنَّا خَلَقْنَا کُمْ عَبَتاً وَأَنَّکُمْ إِلَیْنَا لاَ تُرْجَعُونَ ﴿۱۱۵) ئانگو: ئهری هوون هزر دکهن لا إِله إِلاً هُو رَبُّ الْعَرْشِ الْکَرِیمِ ﴿۱۱۵)) (المؤمنون: ۱۱۵-۱۱۹) ئانکو: ئهری هوون هزر دکهن کو مه هوون ژ قهستا ئافراندینه، و هوون نازقرنه نك مه؟ سهرفرازی و بلندی بو خودی ب تنی بن خودایی عهرشی بلند.

و دبیرت: ((وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاء وَالْأَرْضَ وَمَا بَیْنَهُمَا بَاطِلاً ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِینَ كَفَرُوا فَوَیْلٌ لِّلَّذِینَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ (۲۷) أَمْ نَجْعَلُ النَّقِینَ كَالْفُجَارِ مِنَ النَّارِ (۲۷) أَمْ نَجْعَلُ النَّقِینَ كَالْفُجَارِ مِنَ النَّارِ (۲۷) أَمْ نَجْعَلُ النَّقِینَ كَالْفُجَارِ مِنَ النَّارِ (۲۷)) (ص: ۲۷-۲۸) ئانكو: ئەسمان و ئەرد و تشتى د ناقبەرىدا مە ژ قەستا نەئا فراندىنە، ئەو ھزرا بىنباوەرانە، و چ خرابه حاله بۆ وان دەمىي ئەو بۆ ئاگرى دئىننە ئاژۆتن، و ئەرى ما ئەم وان يىن باوەرى ئىناى و چاكى كرين دى وەكى وان لى كەين يىن خرابى د ئەردىدا كرين، يان دى تەقواداران وەكى گونەھكاران لى كەين؟

ئەف ئايەتە ئارمانجا ھەبوونا مرۆقى ل سەر ئەردى، و ئافراندنا ئەسمانان و ئەردى دكەتە بەلگە ل سەر ھەبوونا رۆۋا دووماھىيىن، ب رامانەكا دى: نەباوەرى ئىنان ب رۆۋا دووماھىيىن وەكى وييە مرۆف بيژت: چو مفا و ئارمانج د ھەبوونا گەردوونى و ۋيانيدا نىنە، و ئەو ھەمى ھندەك تشتين بيخيرن و ھەما ئەو ب خوە، خوە ب ريقە دبەن، و گومان تيدا نىنە ھەر مرۆقەكىن دورست ھزر بكەت قان گۆتنين بىن بھا نابيژت.

هزرکرن د ئايه تاندا:

هزرا خوه د ئايهتين بۆريدا بكه، و بهرئ خوه بدئ كانى چ وانه و پهيامى دگههينن.

مەژىيى مرۆقى و ژقانى يىغەمبەران

دهمی مروّق دکه قته دهراقه کی ب ترس مه ژییی وی، وی لی هشیار دکه ت و ژی دخوازت نهو خوه ژی بده ته پاش، بو نموونه: نه گهر تیله کا کارهبی یا رویس ب دیواری مالیقه هه بت، و که سه ک مه بترسینت کو ده ستی خوه بکه ینی چونکی دبت کاره ب تیدا هه بت، نه م ده ستی خوه ناکه ینی، هه ر چه نده دبت نه و گوتن یا دورست نه بت ژی، و ژیانا دووماهییی نه وا دبت ببته جهی دلخوه شیه کا به به ده واز یان به ختره شیبه کا هه روهه ر، مه ژی ژ مه دخوازت نه م ب مجدیقه وه ربگرین، ل وی ده می کو پیغه مبه ریّن خودی هه مییان به ری مروّقان داییه هندی کو وان باوه ری ب ژینا دووماهیی هه بت، چونکی باوه ری ب روّژا دووماهیی پشکه کا ته مامکه ره بو باوه ری ب خودی، و د قورئانا پیروّزدا ب ره نگه کی روّن و ناشکه را به حسی روّژا دووماهییی پشتی باوه رییی ب خودی دئینت.

هزركرن:

ده می نهم دبینین پیغه مبه ران و نه و ژهه می مروقان راستگوترن به حسی روژا دووماهییی کرییه، نه ری چ بریارا دورست هه یه دقیت نهم وه رگرین، و ژلایی عه قلیقه چاوا سه ره ده رییی د گهل بکهین؟

رِوْژا دووماهییی ل بهردهستی دادییا خودایی:

دادی ئیّك ژ سالو خهتین خودایییه، و خودایی مهزن دادوهره، و وی گهردوون ههمی ل سهر بناخهیی دادییی دانایه، و ژ بهر قی چهندی خودایی مهزن سوّز دایییه کو ئهو دادییی بکهت دا ههر کهسهك بارا خوه وهرگرت و مافی کهسی نهئیّته خوارن، و ژینا دنیایی ب تبیعهتی خوه نه جهی کارئینانا قی دادییا خودایییه، چونکی:

أ- ژییی مروّقی کورته، و گهلهك مروّق ههنه هیّشتا بهرههمی کاری خوه نهدیتین وهغهر دکهن. ب- گهلهك کار ههنه د شیانا مروّقیدا نینه، خیّرا وان د دنیاییدا بیّته دان، وهکی: خیّرا شههیدبوونی.

ج- خيرا وى مروّڤى ئەوى گەلەك خزمەتا مروّڤان دكەت، و ژ بەر كورتىيا ژييى وى د دنياييدا بوّ وى نائىتە دان.

د- جزادانا وان کهسین زورداری ژی ل خهلکی کرین، وهکی کهسی گهلهك مروّف کوشتین، د قی دنیاییدا ب جهه نائیت.

ه- ژ بهر زوردارییا هنده ک مروقان، رییا پیشکه قتن و سهرکه قتنی ل هنده کین دی دئیته گرتن، و گهله ک نهخوه شی دگه هته وان، و بو زانین ئه ش چهنده د دنیاییدا ل سهر وان حسیب نابت. ژ بهر قی چهندی:

ئيك: مرؤف نهشين د في دنياييدا بهرههمي كارئ خوه ب دورستي وهر گرن.

دو: د شیانا مروّقیدا نینه، کو د دنیاییدا بوّ وان کهسان بیّته بهده لقه کرن ئهویّن زوّرداری لی هاتییه کرن.

ئينانا بەلگەيان:

ل بهر سیبهرا چهندا مه گۆتى، پیدڤییا ههبوونا ژینا دووماهییی ئهوا ل سهر بناخهیی دادییا خودایی ئاڤاکری، ب بهلگه ئاشکهرا بکه.

مالا دووماهييي

ئەرى مرۆڤ پشتى مرنى ئىكسەر دچنە جيهانا دى، يان هندەك قۆناغىن دى هەنە دڤىت ئەو تىپرا ببۆرن بەرى دەستېيكرنا ژيانى ل وى جيهانا دى؟ ئەرى د وى قۆناغىدا ئەوا پشتى مرنى دئىت مرۆڤى بى ئاگەھە يان نە؟

بهری ههر تشته کی دا بهری خوه بدهینه قی چهندی وه کی ئایه ت به حس ژی دکهن، دا بزانین کانی مالا دووماهییی یا مروّقی ل کیقه یه ؟ و دی چ ئیته سهری ؟ و ههلویستی مروّقان ژ قی چهندی چیه ؟

ئانكو: ههتا دەمى مرن دگههته ئىك ژ وان كافران، ئهو دىيىژت: خودايى من تو من بزقرىنه دنيايى. دا بهلكو ئهز ل خوه بزقره و كارى چاك بكهم. ئهو تشت بۆ وى نابت. وههما ئهو ئاخقتنه كه ئهو بۆ خوه دىيىژت، و د ناقبهرا وى و دنيايىدا پهردەيهك ههيه ناهىلت ئهو بزقرته هه ههتا رۆژا قيامهتى. دەمى بۆرى هاته لىدان، و مرۆق ژ گۆرىن خوه رابوونه ه، هنگى شانازيبرنا ب باب و باپيران يا وان د دنيايى دا دكر نابت، و كهس پسيارى ژ كهسى ناكهت. و ههچييى خىرىن وى بوونه گهلهك و تهرازوويا كريارىن وى پى گران بوو، ئهو ئهون بههه شت ب دەست خوه قه ئينايين. و ههچييى خىرىن وى د تهرازوويى دا كىم بوون، و گونه هىن وى پتر لى هاتن، ئهو ئهون، ئهوىن، ئهوىن دى بىر ناگر روويىن وان دسۆژت، زيان كرين و شهرمزار بووين، ههروهه دى د ئاگرى دۆژەھىدا بن. ئاگر روويىن وان دسۆژت،

و ئهو تیدا ناقیحاقگرینه، و بو وان دئیته گوتن: ئهری ما ئایهتین قورئانی د دنیاییدا بو ههوه نهدهاتنه خواندن، وههوه درهو پی دکر؟ ئهو دی بیژن: خودیوو، ژ بی ئیغبالییا خوه ئهم د سهرداچووین، تو مه ژ ئاگری بینهدهر، ومه بزقرینه دنیایی، و ئهگهر ئهم ل گونههی زقرین ئهو ئهم دهه ژینه بینه ئیزادان. خودی گوته وان: هوون د ئاگریدا رهزیل بمینن و من نه ناخیقن. نی دهسته که ك ژ به نییین من ههبوون د گوتن زودیوو، مه باوهری ئینا قیجا تو گونه هین مه بو مه قه شیره، و دلوقانییی ب مه ببه، و تو چیترین دلوقانکاری. قیجا ههوه یاری بو خوه ب وان کرن، هه تا ههوه زکری من ژ بیرکری، و ههوه ب وان دکره کهنی. قیجا ژ بهر سهبرکیشانا وان ل سهر نه خوه شییی من ئه قرو جزایی وان کره به هه شت؛ و ئهون سهرکه قتی.

٢- و خودايي مهزن دبيرت: ((إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْلاَئِكَةُ ظَالِي أَنْفُسِهِمْ قَالُواْ فِيمَ كُتتُمْ قَالُواْ كُتَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الأَرْضِ قَالُواْ أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُواْ فِيهَا فَأُوْلَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءتْ مُسْتَضْعَفِينَ فِي الأَرْضِ قَالُواْ أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُواْ فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءتْ مُصِيراً ﴿٩٧﴾ ﴿إِلاَ الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاء وَالْوِلْدَانِ لاَ يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلاَ يَهْتَدُونَ سَبِيلاً مُصِيراً ﴿٩٧﴾ (النساء: ٩٨-٩٧).

ئانكو: ئهوين زوردارى ل خوه كرين دەمى فريشته جانى وان دستينن، ب گه فكرنقه دبيرنه وان: هوون د مهسهلا دينى خوهدا د چ حالدا بوون؟ ئهو دى بيرن: ئهم د ئهردى خوهدا لاواز بووين، و مه نهدشيا زوردارييى و ستهمى ژ خوه بدهينه پاش، قيجا فريشته دى بيرنه وان: ئهرى ما ئهردى خودى يى فره د نهبوو كو هوون دەركە قنه ئهرده كى دى يى زوردارى لى ل ههوه نهئيتهكرن؟ ئهوين هه جهى قەحهويانا وان ئاگره، و ئهو پيسترين جهى لى زورپنييه. و ئهوين دبيزار ژ مير و ژن و زاړوكان يين كو نهشين زوردارييى و ستهمى ژ خوه بدهنه پاش، و چو ريكان بو خوه نابينن كو پي ژ نهخوه شييى قورتال ببن، ئهو ناگههنه قى دووماهييا خراب.

٣- و خودايي مهزن دبيّرت: ((الَّذِينَ تَتَوَقَّاهُمُ الْلَائِكَةُ طَيِّيِنَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمُ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ عِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ)) (النحل: ٣٢).

ئانكو: ئەوين چاك دەمى فريشتە جانى وان دستينن، دىيرنى: سلاف ل ھەوە بن، ھەرنە بەھەشتى ژ بەر كارى باشى ھەوە كرى.

٤- خودايي مهزن دبيرت: ((فَوَقَاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ (٤٥) النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا عُدُوّاً وَعَشِيّاً وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ (٤٦))
 (غافر: ٤٥-٤٦).

ئانکو: خرابترین جزادان گههشته دهسته کا فیرعهونی، وه کی ئه و سپیده و ئی قاران ب ئاگری هاتینه ئیزادان، و دهمی پوژا پابوونی دئیت خودایی مهزن فهرمانی ددهت کو فیرعهون و دهسته کا وی بچنه د د ژوارترین رهنگین ئیزاییدا.

يهياما ئايهتان:

۱- مروّقی، ل بهر مرنی ژی هشا مروّقی د سهریدایه، و ئهو دشیّت د گهل خودایی مهزن و فریشتهیان باخقت، و بهرسقا پسیارا وان بدهت.

۲- پشتی مرنی مروق دچته جیهانا بهرزهخی، کو قوناغه که د که قته ناقبه را مرنی و روژا
 رابوونیدا.

۳- پشتی مرنی مروّف د قوناغه کیدایه دشیت د گهل فریشته یان باخفت.

3- چالاكييا مرۆقى يا لهشى ب روحيْقه يا گريدايييه، و دەمى روحا وى ژ بهرى فريشتهيانقه دئيته ستاندن، چو هيز د لهشى وى نامينت و چالاكيين وى ژى ب دووماهييى دئين، بهلى چالاكيين روحى بهردەوام دمينن.

٥- قوّناغا خهلاتكرنا باوهرداران و جزادانا كافران ل بهرزهخي دهست يي دكهت.

۳- جیهانا بهرزهخی وه کی قی جیهانی تخووبدایی نینه، و د شیانا مروّقیدایه ئهو ههست ب هنده ك تشتان بكهت كو پیّشتر ههست پی نه كربت.

یسیار:

۱- دنیا و بهرزهخ د چ تشتیدا وه کی ئیکن؟ و بهرزهخ و روزژا دووماهییی د چ تشتیدا وه کی ئیکن.

۲- ئەو چ تشتە د گەل مرۆڤى دچتە جيھانا بەرزەخى، و ژێڤه نابت؟

وانهيا يازدهيي

كارنامهيا مروقى ل بهرزهخي

مروّف ژ دنیایی بار دکهت، بهلی شوونوارین وی دمینن و ناچن، و کاری ل ژیانا مروّقان پشتی وی دکهن، و پیغهمبهری خودی (سلاف لی بن) د قی چهندیدا دبیژت: ((من سن فی الإسلام سنة حسنة فله أجرها وأجر من عمل بها إلی یوم القیامة، ومن سن سنة سیئة فعلیه وزرها ووزر من عمل بها إلی یوم القیامة) ئانکو: ههچییی ریّکه کا باش بدانت خیرا وی و خیرا ههر کهسی کار پی بکهت بو وییه، و ههچییی ریّکه کا خراب بدانت گونه وی و گونه هم کهسی کار پی بکهت ل سهر وییه.

و ئەقە باوەردارى پال ددەت كو ئەو د گۆتن و كريارين خوەدا يى هشيار بت، و كارى بكەت كو ببته جهى چاقلىكرنى و نىشانا باشىيى و قيانا مرۆقان، و ببنە خودان رەوشتەكى بلند، و كارى بۆ ھندى بكەت خەلكى وەكى خوە لى بكەت.

قورئانا پیرۆز د چهند ئایهتاندا ئاگههدارییا مه دکهت کو مرۆڤ نه ب تنی ژ وان کاران یی بهرپسیاره ئهوین ئهو ئیکسهر پی رادبت، بهلکو ئهو یی بهرپسیاره ژ شوونواری وان کاران ژی یی بهرپسیاره ئهوین ئهو ل پاش خوه دهیّلت، و ئهقه وی رامانی دگههینت کو باوهردار دقیّت کاری بکهت کو چاکییین وی ههردهم گهش بن، دا خهلك به حسی وی ب باشی بکهت، و دا ئهو شوونوارین ئهو ب پاش خوه ه دهیّلت بو وی ببنه ژیدهری سهرفرازییی ل دنیایی و ئاخره تی. خودایی مهزن دبیژت: ((إِنَّا نَحْنُ نُحْمِی الْوُتی وَنَکْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَکُلَّ شَیْء أَحْصَیْنَاهُ فِی إِمَامٍ مُبِینٍ)) (یس: ۱۲) ئانکو: ئهم مرییان زیندی دکهین، و ئهم شوونوارین وان ب پاش خوه قه هیّلاین دنقیسین، و ئهو ل نك مه د تو ماره کیّدا دنقیسینه.

ههر وهسا خودایی مهزن دینرت: (اُینبَّأُ الْإِنسَانُ یَوْمَئِدِ بِمَا قَدَّمَ وَأُخَّرَ)) (القیامة: ۱۳) ئانکو: روّرا دووماهییی دی بو مری ئیته گوّتن کانی وی چ کرییه و چ ل پاش خوه هیلایه.

دان و ستاندن:

ئه و چ کارن بهری مروقی دچن، و چ کارن ژ شوونوارین وی دئینه ههژمارتن؟

پێشنيار:

به حسى هنده ك مرؤ ڤێن باش - ل گوندى خوه، يان ل باژێڕێ خوه - بكه، كو شوونوارێن باشييێن وان پشتى وان مابن و خەلك هێشتا ب باشى به حسى وان دكەن.

ئەنجام و بەرھەمى كارى

د وانهیا بۆریدا مه به حسی روزا رابوونی و وان روودانان کر یین تیدا چی دبن، و کانی چاوا خودی ب دادگههکرنا مروقان رادبت، دهمی شاهد دئینه به رهه قکرن و تؤمارین مروقان بو وان دئینه دان.

و د ڤی وانهییدا، و وه کی ژ ئایهتین قورئانی دئیته وهرگرتن، دی بهری خوه دهینه ئهنجام و بهرههمي كارين مروّقي هدتا ئه و دگههته مالا خوه يا دووماهييي، دا وي پهيوهندييي بزانين ئهوا د ناڤبهرا کاري مه يي دنيايي و وي جزاييدا ههي ئهوي ل روٚژا دووماهيي بو مه دئيته دان. خودايي مدزن دبيِّژت: ((وَسيقَ الَّذينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ زُمَراً حَتَّى إِذَا جَاؤُوهَا فُتحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَات رَبِّكُمْ وَيُنذرُونَكُمْ لقَاء يَوْمَكُمْ هَذَا قَالُوا بَلَى وَلَكُنْ حَقَّتْ كَلَمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾ قيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدينَ فِيهَا فَبئسَ مَثْوَى الْلَتَكَبِّرينَ ﴿٧٢﴾ وَسيقَ الَّذينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّة زُمَراً حَتَّى إِذَا جَاؤُوهَا وَفُتحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طَبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالدينَ ﴿٧٣﴾ وَقَالُوا الْخَمْدُ للَّه الَّذي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأُوْرَثَنَا الْأَرْضَ نَتَبَوَّأُ منَ الْجُنَّة حَيْثُ نَشَّاء فَنعْمَ أَجْرُ الْعَاملينَ ﴿٧٤﴾)) (الزمر: ٧١-٧٤). ئانكو: ئەويىن كوفرى ب خودى و پیغهمبهری کرین، کۆمکۆمه بۆ دۆژەهىئ ھاتنە ھاژۆتن، و دەمئ ئەو دگەھن دەرگەھین دۆژەھىئ بق دئينه قه كرن، فريشتهيين دەرگه هان دبيرنه وان: ئەرى ما هندەك يىغه مبهر ژ ههوه ب خوه، بۆ ھەوە نەھاتبوونە ھنارتن ئايەتين خودايى ھەوە بۆ ھەوە بخوونن، و ھەوە ژ سەھما قى رۆژى بترسینن؟ ئهو دبیّژن: بهلی، بهس پهیڤا خودی ب جهه هات کو ئیزایا وی دی ب سهر کافراندا ئيت. ڤيٚجا بۆ كافران هاته گۆتن: هوون د دەرگەهيٚن دۆژەهيٚرا ب ژۆركەڤن و هەر و هەر تيدا بمینن، قینجا پیسه دووماهییه ئهو دگههنی. و ئهوین تهقوایا خودایی خوه کرین و گوهدارییا وی كرين، كۆمكۆمە بۆ بەھەشتى ھاتنە ھاژۆتن، ھەتا دەمىي ئەو دگەھنى دى بينن دەرگەھين وي قه کرینه، قینجا فریشته ب خیرهاتنا وان دکهن، و ب کهیف و گرنژینقه ییشوازییی ل وان دکهن، و دبيّرني: سلامه تييا رهمي نه خوه شييان بو ههوه بت، هوون دخوه ش بن، فينجا هوون وهرنه د بهههشتیدا و ههر و ههر تیدا بن. و ئهو دبیرن: سوپاس بو وی خودایی ئهوی سوزا خوه د گهل مه ب جه ئینایی، و ئهم ل ئهردی بهههشتی کرینه میراتگر چ جهی مه بقیّت ئهم لی ددانین،

قیّجا چ باشه خیره بو وان دئیته دان ئهوین د گوهدارییا خودایی خوهدا قهنجی کرین. خودایی مهزن دبیرت: ((وَنَضَعُ الْوَازِینَ الْقِسْطَ لِیَوْمِ الْقِیَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَیْئاً وَإِن کَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ خودایی مهزن دبیرت: ((وَنَضَعُ الْوَازِینَ الْقِسْطَ لِیَوْمِ الْقِیَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَیْئاً وَإِن کَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلِ أَتَیْنا بِهَا وَکَفَی بِنَا حَاسِیِنَ)) (الأنبیاء: ٤٧) ئانکو: روّژا رابوونی ئهم تهرازوویا دادییی ددانین، و کهسی هندی دنکه کی زوّرداری لی نائیته کرن، و ئهم بهسین کریارین وان بهه ژمیرین. خودییه روّژا رابوونی کاری مروّقان هلسه نگینت، و ئهوه دادوه ری دلوّقان و گونه هژیبر، و ل دادگهها خودایی مروّق ب تنی د گهل کاری خوه ئاماده دبت.

خودايي مەزن دبيرت: ((وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذِ الْحَقُّ فَمَن ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُوْلَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ)) (الأعراف: ٨) ئانكو: كيشان روّرًا رابووني هەقه.

و تهرازوویا کاران ههقی و دادییه، خودایی مهزن دبیّرت: ((فَأَمَّا مَن ثَقُلَتْ مَوَازِینُهُ (۱) فَهُوَ فِي عِیشَةٍ رَّاضِیَةٍ (۷) وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِینُهُ (۸) فَأُمَّهُ هَاوِیَةٌ (۹)) (القارعة: ۲-۹) ئانکو: ههچییی تهرازوویا کاریّن وی ییّن چاك یا گران بت، ئهو دی د ژینه کا خوه شدا بت کو ئهو پی پازی ببت، و ههچییی تهرازوویا کاریّن وی ییّن چاك یا سقك بت، دووماهییا وی دورهه.

۱- جهي گونه هکاران:

ئهو باوهرداری قی دووماهییی دبینت خوه ژی بی ناگهه ناکهت، لهو فهره ل سهر گهنجان کار بکهن و گهنجینییا خوه ژ قهستا نهبورینن ب وان تشتانقه ئهوین نه ل دنیایی و نه ل ئاخره تی مفایی نه گههیننه وان، و دقینت ئهو خوه ژ کارین خراب بدهنه پاش وه کی: قهخوارنا مهیی، و مادده یین بیهو شکهر، و کرنا قوماری، و زنایی، و درهوی، و دو وویاتییی، و خاپاندنی، و گههاندنا نهخوه شییی بو هه قال و هو گران و هه می مروقان، و دقیت ئهو پی نهده نه که سی کو وان ب کار بینن بو کرنا خرابی و ترساندنا مروقان، چونکی خودایی مهزن عهقلی داییه مه، و ئهم بهرانبهر خوه و مال و جقاکا خوه بهرپسیارین ژ وی کاری ئهم دکهین.

٢- جهي قهنجيكاران:

مروّقیّن قهنجیکار بو بهههشتی دئیّنه برن، و ئهو پیشوازییی ل وان دکهت دهمی دگههن، و دهرگههیّن خوه بو وان قهدکهت، و مزگینی بو وان دئیّتهدان کو سهرا باشیییّن وان ل دنیایی کرین ئهو همروههر دی میننه د خوهشیییّن بهههشتیدا، و نامرن، و دلخوهش دی ژین، و ههر تشته کی دلی وان دخوازت بو وان ههیه، و چو خهم و کو قان و نهخوه شی د بههه شتیدا نینه.

دان و ستاندن د گهل خوه:

جاره کا دی هزرا خوه د خوه دا بکه، و ب لهز شیانین خوه یین نافخوه یی ببینه، دا لهزی د کرنا چاکیییدا ل قی دنیایی بکهی، کو پی بچیه بههه شتی، نه خشه یه کی بی خوه بدانه دا پتر مفایی ژ شیانین خوه ببینی، دا ببییه مروقه کی خیرخواز و قهنج.

دان و ستاندن:

۱- بۆچ شاهد ل رۆژا رابوونى بەرھەڤ دبن؟

۲- بۆچ رۆژا رابوونى زۆردارى ل مرۆڤى نائىتەكرن؟

قەكۆلان:

ئهم چ ژ قان ئايهتان تي دگههين؟ و كارليكرنا وان ل سهر باوهرداري چيه؟

پشکا دویی پیناسهیهکا گشتی بۆ ئیسلامی

ييناسهيا ئيسلامي

أ- پەيدابوونا ئىسلامى و ھنارتنا پىغەمبەرى (سلاڤ لى بن):

سهرهاتییا پهیدابوونا ئیسلامی ب هنارتنا پیغهمبهری (سلاف لی بن) دهست پی دکهت، دهمی خودایی مهزن نهو قورئان بو وی هنارتی، نهوا ریباز و ریبهر دئیته ههژمارتن بو ژینا موسلمانان، و مروّقینییی ههمییی ل ههمی دهم و ههمی جهان، وه کی خودایی مهزن دبیرژت: ((الَر کِتَابٌ أَنرُلْنَاهُ إِلَیْکَ لِتُحْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَی النّورِ بِإِذْنِ رَبّهِمْ إِلَی صِرَاطِ الْعَزِیزِ الْحَمِیدِ)) (إبراهیم: ۱). ئانکو: سووند ب قان ههر سی پیتان (أ، ل، ر) نهو پهیاما بو ته هاتییه هنارتن بو رزگارییا مروّقانه ژ تارییان بو روّناهییی ب ئانههییا خودی، دا تو بهری وان بدهیه ریکا وی خودایی نهوی سوپاسییا وی دئنته کرن.

و خودایی مهزن سۆز دایییه ئهو قی پهیامی ههتا روّژا دووماهییی بپاریزت، و کهس نهشیّت وی تیک بده ت، وه کی خودایی مهزن گوتی: ((إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الدِّکْرَ وَإِنَّا لَهُ خَافِظُونَ)) (الحجر: ۹) ئانکو: ئهمین مه قورئان ئینایییه خواری، و ئهمین پاریزڤانین وی، و د گهل قورئانی فهرموّدهیین پینه مبهری ژی (سلاف لی بن) ههنه، ئهم شهریعه تی ئیسلامی ژی وهردگرین.

و ئیسلام د گهل کو ئایینه، ئهو پهیامه کا شارستانی و چاکسازییه ژی، و ژیدهری زانستییه.

پیغهمبهر (سلاف لی بن) ژ نك خودایی مهزن هاتییه هنارتن، و ئهو چاکسازه کی جیهانییه، و خودان پهیامه کا ئهسمانی یا مهزنه، و ل دهستیکا هنارتنا وی، مروّقین نهزان و زوّردار بهرهنگارییا وی کر، چونکی وان نهدقیا پهرستنا بوتان بهیلن، و ژ ئالییه کی دیقه زوّردار ژ دادییا ئیسلامی دترسان، چونکی ئیسلام بهری مروّقان دده ته ئیکتاپهریسییی، و مروّقی ب روح و لهشقه ب خودایی ویقه گریدده ت بیی کو وی ههوجه یی ب دهستکاتییا کهسه کی دی ههبت. به لی ئایینین دی وهسا ب پیدقی ددیت کو بوته کیان کهسه د ناقبه را مروّقی و خودیدا ههبت دا مروّق بگههتی، و چونکی ئیسلام داخوازا ئازد کرنا مروّقی و یه کسانییا د ناقبه را واندا دکه ت، زوّردار و دهره به گههتی و خودایین بهرژهوه ندییان نهیاره تییا وی دکر، هه تا مهسه له گههشتییه شهر و جهنگان،

و ژ بهر کو پیغهمبهری (سلاف لی بن) و پهیاما وی به په قانی ژ هه ژار و سته ملیکرییان دکر، ئه و نهچار بوو جهی ژ هه مییان شرینتر ل به روی - کو مه که هه - بهیلت، و پشتی هه شت پر قران ژ چوونا ل بیابانی ئه و ل (۱٦ رهبیع ئه لئه ووه لی) به رانبه ر (۲۲۲/۱۱/۲۰ ز) گه هشته باژی پی مه دینه یی، و ئه ف ده رکه فتنه ب نافی (مشه ختبوونی) دئیته ناسین، ئه وا دئیته هه ژمارتن پوودانه کا دیر و کی یا گرنگ د دیر و کا ئیسلامیدا، چونکی ئه و دئیته هه ژمارتن ده ستپیک بو بنه جه کرنا ستوونین ئیسلامی، و ل سه ر ده می عومه ری کو پی خه تابی (خودی ژی پرازی بت) ئه و بوو ده ستپیک بو سالنامه یا مشه ختی یا موسلمانان.

ب- ييناسهيا ئيسلامي:

ئيسلام ئهوه مروّف خوه ب دهست خوديقه بهردهت و وى ب تنى بپهريّست، و فهرمانيّن وى ب جهب بينت، و كهسى بوّ وى نهكهته ههڤپشك د پهرستنيّدا، و ئيسلام ئهو دينه يى خودى بوّ مروّڤينييى هنارتى، و ئهو ئايينهكى دى ژ بلى ئيسلامى قهبوول ناكهت، وهكى د ئايهتهكيّدا هاتى: ((إِنَّ الدِّينَ عندَ الله الإِسْلاَمُ)) (آل عمران: ١٩) ئانكو: ل نك خودى ب تنى ئيسلام ئايينه.

و ب قی چهندی تایینین تهسمانی یین بهری هه می تیسلام بوون، هه رژ ده می نووحی و پیغه مبه رین پشتی وی تیبراهیم و تیسماعیل و یووسف و مووسا و عیسایی، و هه می پیغه مبه رین دی (سلاف لی بن)، نه و تایینین ته و پی هاتین تیسلام بوو، و وان به ری خه لکی دابوو گوهدانا فه رمانین خودی و یه رستنا وی ب تنی.

رامانا تايبهت يا ئيسلامي:

ئاستی تیگههشتنا مللهتان ل دریزییا دهمی دهاته گوهارتن، و د گهل وهرارا مروقینییی ئاستی زانستی ژی بلند دبوو، و مروقی پیگاف بهر ب پیشکه قتنیقه دهاقیتن، لهو ل ههر دهمه کی و بو ههر جهه کی خودی پیغهمبه ره دهنارت، و دهمه ک بو وی دهستنیشان دکر، و چونکی وی دزانی دهمی مه دی بته دهمی زانست و ته کنه لوژیایی وی ئایینه کی پیکهاتی ژههمی ره خانقه بو مه هنارت، و موعجزه یا وی قورئان و زانسته، و ئیکه مین ئایه تا قورئانی ب پهیقا (اقرأ) دهست پی دکه ت را بهر قی چهندی داخواز ژدووکه قتییین ئایینین بورین ها ته کرن کو ئه و ریکا قی ئیسلاما نوو بگرن، چونکی ئه ف ئایینی نوو ژههمی ئالییانقه یی پیکهاتییه، و چو کیماسی تیدا نینن، و ئه و بگرن، چونکی ئه ف ئایینی نوو ژههمی ئالییانقه یی پیکهاتییه، و چو کیماسی تیدا نینن، و ئه و

نه یی تایبهته ب جهه کی یان مللهته کیفه، به لکو ئه و بق هه می ملله تانه بی جودایی، وه کی د گؤتنا خود یدا هاتی: ((وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِینَ)) (الأنبیاء: ۱۰۷) ئانکو: ئه ف پیغه مبه ره مه یی هنارتی دا بق جیهانی هه مییی ببته دلق فانی، له و ئه و ئایینی پیغه مبه ر (سلاف لی بن) پی هاتیه هنارتن بق مرق فان هه مییانه بی جودایی، و ئه و که سی ژ که سی باشتر نابینت، رینکا باشتر دیتن و به سه رئیخی دی نه ل دووف رهنگ و نه ژادییه، به لکو ل دووف ته قواداری و کاری باشه.

يسيار:

بۆچ پەيڤا ئىسلام بۆ ئايىنىن بەرى دئىتە گۆتن، ناڤى وان يى دى چ بت؟

دان و ستاندن:

ئەرى پەيوەندىيا ناقى (ئىسلام) ب قيانا (سەلامى = ئاشتىيى) قە چيە؟

وانهيا ههژدهيي

گرنگترین تایبهتمهندییین گشتی یین ئیسلامی

ئيّك: خودايي (الربانية):

ئانكو: ئايينى ئىسلامى ژ سەرى ھەتا دووماھىيى ب پىكھاتا پەياما خوەقە ژ نك خودايى مەزنە، و خودايىيا شەرىعەتى ئىسلامى ژ دو لايان قە ئاشكەرا دېت:

١- خودايييا ژيدهري پهيامي:

ریبازا ئیسلامی و ئهو ئارمانجا هاتییه دانان بو گههشتنا وی ئارمانجی، ژ بهری خودایی پهروهردگارقه ب ریکا وی قورئانی هاتییه دانان ئهوا وی بو پیغهمبهری خوه (سلاف لی بن) هنارتی، ئهف پهیاما ژ نك خودی هاتی بیی کو مللهته کی یان ئووجاخه کی یان کومه کا دهستنیشان کری یان پارته کی دهست تیدا ههبت، به لکو ئهو ب حه زکرنا خودی هاتییه داریتن، و ئارمانج ژی، رونکرنا پیکییه به رانبه رمروقی، و دلخوه شکرنا وییه، و ئهو ژ جوانی و دلوقانییا خودی ده رکه قتییه، وه کی دگوتنا خود اییدا هاتی: ((یَا أَیُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاء کُم بُرْهَانُ مِّن رَّبُکُمْ وَأَنزَلْنَا إِلَیْکُمْ نُوراً مُّبِیناً)) (النساء: گوتنا خود اییدا هاتی: ((یَا أَیُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاء کُم بُرْهَانُ مِّن رَّبُکُمْ وَأَنزَلْنَا إِلَیْکُمْ نُوراً مُّبِیناً)) (النساء: کانکو: گهلی مروقان نیشان و روناهییه کا ئاشکه را ژ خودایی ههوه بو ههوه هاتییه.

٢- خودايييا ئارمانجان:

ئارمانجا ئیسلامی ژ گازییا خوه بۆ ژینه کا سه ربلند د قی دنیاییدا ئه وه مروّف ب خودایی خوه قه بیته گریدان و رازیبوونا وی ب دهست خوه قه بینت، و دقیت ئارمانجا مروّقی یا سه ره کی د ژینا دنیاییدا ئه و بت ئه و خودی ژ خوه رازی بکه ت، وه کی خودایی مه زن دبیژت: ((یا آیّها الْإِنسَانُ وَینا دنیاییدا ئه و بت ئه و خودی ژ خوه رازی بکه ت، وه کی خودایی مه زن دبیژت: ((یا آیّها الْإِنسَانُ اِنْكَ كَادِحٌ إِلَى رَبِّكَ كَدْحاً فَمُلَاقِیهِ)) (الانشقاق: ٦) ئانكو: هه ی مروّف تو ب رینکا که دا خوه، دی رازیبوونا خودایی خوه ب ده ست خوه قه ئینی و گههییی.

دو: مروّڤايني:

مهرهم ب مروّ قاینییی نهوه مروّقی بهایه کی بلند و ریز گرتنه کا مهزن د قی نایینیدا ههیه، و ههمی شهریعه ت و یاسا بو دلخوه شییا مروّقی و دابینکرنا مافیّن وی هاتینه دانان.

پیغهمبهری خودی (سلاف لی بن) وه کی مه مرؤف بوو، خودی قورنان بو وی ئینابوو خواری و وی ئینابوو خواری و وی ئه و ب دهستپاکی گههانده مه، و مرؤف ئارمانجا سهره کییه د پهیامین هه می پیغه مبه راندا، ئه و ئیکه مین جار وی بو پهرستنا خودی ب تنی داخواز دکهن، پاشی کاری بو هندی دکهن کو دادییی د ناقبه را مرؤ قاندا بنه جه بکهن، و به ری وان بده نه برایینییی، و وان ژ زوردارییی دده نه پاش، دا دلخوه ش بژین.

گرنگترین بناخهیین ریزگرتنا مروقان د ئیسلامیدا:

١- جيّگرييا ئەردى (الخلافة على الأرض):

خودایی مهزن ریز و بهایه کی بهرچاف دا مروّقی دهمی نهو ب جیّگری ل نهردی دانایی، و ژی خواستی نهو نهردی ناقا بکهت، و ژ بهر قی چهندی وی عهقل و زانین دایی، و نهو ب سهر فریشته یان نیخست.

٢- ئافراندن ب جوانترین رهنگ:

خودایی مهزن مروّف ب جوانترین رهنگی ئافراند، و وینهیی وی ژیی ههمی چیکرییان باشتر لی کر، وه کی وی گوتی: ((لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ في أَحْسَنِ تَقْوِيم)) (التین: ٤).

٣- روحا مروّقي د لهشيدا ژ خودييه:

وه کی خودایی مهزن دبیّرت: (اَفَنَفَخْنَا فِیهِ مِن رُّوحِنَا)) (التحریم: ۱۲) و مروّف ب قی چهندی ب بها که قت، و ئه و دشیّت ب ساناهی پهیوهندییی د گهل خودی بکهت، ئه گهر ئه و روحا خوه ب گونه هان قریّری نه که ت.

٤- بندهستكرنا چيكرييان بو مروقى (تسخير المخلوقات):

خودایی مهزن دبیّرت: ((وَسَخَّرَ لَکُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعاً مِّنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَاتِ لَقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ)) (الجاثية: ١٣) ئانكو: ههر تشته كيّ ل ئه سمانان و ئهردي وي بنده ستى ههوه كرييه..

و ئەقە ژى ژ قەدرگرتنا خودىيە بۆ مرۆقى، دا ئەو ب دلخوەشى ل سەر ئەردى بژيت، و بشيت خودايى خوە بپەرىست، و خودى ئەسمان و ئەرد ژ بەر وى ئافراندن، ب تايبەتى ئەرد ئەوى ب ھەمى قەنجىيان ھاتىيە خەملاندن دا مرۆف ب خوەشى ل سەر بژيت و وى ئاقا بكەت.

٥- يارازتنا كهرامهت و مال و نامووسا مروّقى:

ئیسلام گرنگییی دده ته پارازتنا کهرامه تا مروّقی، و ئه و خوون و مال و نامووسا وی حهرام دکه ت، نه ب تنی ل دنیایی، به لکو پشتی مرنا وی ژی ئه و بهایی دده تی، دهمی پیغه مبه ر (سلاف لی بن) دبیر ت: ((شکاندنا هه ستییی مری وه کی شکاندنا هه ستییی وییه دهمی یی زیندی)).

٦- مروّق ههمى وهكهه ق و يهكسانن بهرانبهر شهريعهتي:

ب دیتنا شهریعهتی ئیسلامی مروّف ههمی وه کی ئیکن، و چو جودایی د ناقبهرا واندا نینن ژ بهر رهنگی یان نهتهوهیی، و جودایی ب تنی ل سهر بناخهیی تهقوایی و کاری چاکه، پیغهمبهر (سلاف لی بن) دبیژت: ((هوون ههمی ژ ئادهمینه، و ئادهم ژ ئاخییه)). و دهمی قانوونه کا ئیسلامی بو جزادانا گونه هکاران دئیته دانان، چو جودایی د ناقبهرا مروّقاندا نائیته کرن، و کهس نهشیت ژ بهر ئایینی خوه یان نهته وهیی خوه ژ جزادانی قورتال ببت.

سيّ: گشتگری و جيهانيبوون:

كَشتكرى و جيهانيبوونا ئيسلامي ژ ڤان خالان ئاشكەرا دبت:

1- ئه و په پاما خودی بر پیغه مبه ری خوه (سلاف لی بن) هنارتی بر گشت مروّقانه ل سه ر ئه ردی هه تا روّر ا رابوونی، و ئه ف په پامه بر نه ته وه په کی ب تنی نینه، به لکو بر هه می نه ته وه و ملله ت و کیشوه رانه، و د ئیسلامیدا ملله تی خودی یی هلبر ارتی نینه، و خودایی په روه ردگار ب چافی په کسانییی به ری خوه دده ته هه می ملله تان، ئه و هه می ژ ئیك هی قینینه، وه کی خودایی مه زن دبیر ت یک می نه رو مه می از راو ما از سان کی از می نه که و هه می مروّقان هنارتی ده می مروّقان هنارتی ...

۲- شهریعهتی ئیسلامی ههمی ئالییین ژینا مروقی قهدگرت، د ههمی قوناغاندا، و ئیسلامی سیستهمه فی بو شان بو شان دبت و هه سیستهمه فی بودنا وی و پشتی مهزن دبت و هه پیراتییی و مرنی ژی، بهلکو بو پشتی مرنی ژی دهمی نهو دچته بهههشتی یان دوژههی.

يسيار:

ژ بلی قان خالین بۆری، ریزگرتنا ئیسلامی بۆ مرۆقی د چ دایه؟

دان و ستاندن:

وانهيا نۆزدەيى

چار: ناڤنجياتى:

ئايينى ئىسلامى ئايىنەكى ناڤنجىيە، ئانكو: ئەو دژى توندكارىيى و خەمسارىيىيە، و ناڤنجىاتىيى گەلەك رامانىن خوە د ئىسلامىدا ھەنە، وەكى:

۱- ئیسلام د دەستنیشانکرنا ماف و ئەركاندا شەریعەتەكى دادوەرە:

د قی واریدا پیغه مبه ری خودی (سلاف لی بن) دبیرت: ((إنما أهلک الذین من قبلکم أنهم کانوا إذا سرق فیهم الشریف ترکوه، وإذا سرق فیهم الضعیف أقاموا علیه الحد، وأیم الله لو أن فاطمة بنت محمد سرقت لقطعت یدها)) ئانکو: ئه وین به ری هه وه هاتنه تیبرن چونکی ده می مه زنه کی ژ وان دزی کربا، وان ئه و ده یلا، و ده می هه ژاره کی دزی کربا، وان ده ستی وی دبری، و ئه ز ب خودی که مه ئه گه ر فاتمایا کچا موحه مه د دزییی بکه ت ئه ز دی ده ستی وی برم.

۲- ئیسلام ئایینه کی راسته و چو خواری تیدا نینن:

ئیسلام ریکه کا دورسته، و یا دووره ژ گومانی، بهری مروقی دده ته ریکه کا گهش یا ل دنیایی دلی وی خوه شدکه ته و ل روژا دووماهییی جهی وی دکه ته به هه شت.

۳- ئیسلام ههمی خیره و کاری چاك و راستگویییه:

خودایی مهزن دبیر ت: ((کُنتُمْ خَیْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنكَرِ . .)) (آل عمران ۱۱۰) ئانكو: هوون باشترین ملله تن بو مروّقان هاتینه دان، چونکی هوون فهرمانا ب باشییی لا مروّقان دکهن، و بهری وان ژ خرابییی ددهنه پاش.

٤- ئيسلام ئايينه كئ ناڤنجييه د باوهرى و پهرستنيدا، و بارا پتر ژ تشتان تيدا حه لالن، و تشتين حهرام كيمن.

٥- ئيسلام ئاييني ئاشتى و برايينى و پێکڤهڙيانێيه د ناڤ ئايين و مللهتاندا.

يينج: واقعييهت:

ئیسلام دینه که بر مروّقی هاتییه خواری، و ئه و هه می کاودانین مروّقی به رچاف وه ردگرت، و د گهل خورستییا وی دگونجت، و بر دلخوه شییا مروّقی هاتییه، و گرنگییی دده ته حه ز و دلچوونین وی و ریّکی دده تی کو ئه و وان ب ریّکه کا حه لال تیر بکه ت، و به رانبه رقی چهندی ئه و ژی دخوازت کو ئه و خوه ژ خرابی و کارین حه رام بده ته پاش دا زیانی نه گه هینته خوه و جفاکا خوه.

شهش: ساناهی و ئاشکهرایی:

تشتی ئیسلامی ژ ئایین و بو چوونین دی جودا دکهت ئهوه ئیسلام ئایینه کی ساناهی و ئاشکهرایه، ههر کهسه ك ئه گهر ئاستی وی چهند ژی بت ب ساناهی تی دگههت، ئهو ئایینه که به حسی ئیك خودایی دکهت، کو پیدقییه مروّف بپهریست و داخوازا هاریکارییی ژی بکهت.

و ئهو هه مى تشتين نه به رچاف و غه يبى يين ئيسلامى به حس ژى كرين وه كى سالۆخه تين خودى و به هه شتى و دۆژه هى، هندهك تشتن مرۆف ب ساناهى تى دگه هت، چونكى ئه و ئاشكه رانه.

يێشنيار:

هندهك نموونهان ل سهر واقعييه تا ئيسلامي بينه.

يسيار:

ناڤنجياتييا ئيسلاميٰ ۾ رِادگههينت؟

دان و ستاندن:

ئىسلام ئايىنەكى جىھانىيە و نە يى مللەتەكى ب تنييە، ئەرى پەيوەندىيا قى چەندى ب وەكھەقى و يەكسانىيا د ناۋبەرا مرۆف و مللەتاندا چيە؟

وانهيا بيستي

تيْگەھى يەرستنى د ئىسلامىدا

پهرستن د ئیسلامیدا دهربرپنی ژ هندی دکهت مروّف د ههمی کار و کریاریّن خوهدا بهری خوه بده ته خودی، و ب دلی خوه و حه ژیکرنقه خوه بیخته بن شهریعه تی وی، بو هندی کو خیر ب دهستقه بیّت و خودی ژی رازی ببت و بچته بههه شتی، و خوه ژ جزادانی بپاریّزت و ژ دورژههی قورتال (رزگار) ببت.

ستوونين ئيسلامي:

ئیسلامی هنده ک ستوونین گرنگ ههنه، ب ریکا وان ئیسلام ب جهد دئین، و مروّف دشیّت گوهدارییا خوه بو خودی بهرچاف بکهت.

ستوونا ئيكي: شاهدهدان:

كو بيّرت: (اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا رسول الله) ئانكو: ئهز باوهر دكهم كو رُ بلى خودي چو خودايين راست نينن، و موحهمهد پيغهمبهري وييه.

گوتنا (لا اله الا الله) رامانا وی ئهوه تو باوهرییی ب مهزنییا خودی بیتی، و ئهو ب تنی هیژایی پهرستنییه، و ئهوه یی چیکری فهرمانا وی ب جه دئینن، و ئهوه ژین و مرن د دهستیدا. و گوتنا (محمد رسول الله) رامانا وی ئهوه ته باوهری ههبت کو موحهمهد (سلاف لی بن) پیغهمبهره که ژ نك خودی بو ههمی مروقان هاتییه هنارتن، و ئهو مزگینییی دده ته دووکه قتییین خوه، و گه فی ل وان دکه ت یین گوهدارییا وی نه کهن، و پیغهمبهری (سلاف لی بن) دقیت مروقینییی ژ زورداری و تارییی دهربیخت و بهر ب رزگاری و بلندی و رازیبوونا خودیقه ببه ت.

قورئانا پیروز ژ لایی خودایی مهزنقه هاتییه خواری، و ئهو دووماهی کتیبه ژ نك وی هاتی، و ئهو ریبازه کا پیکهاتییه بو بهختهوه رییا ژینا مروقان هاتییه، و بهری مروقان دده ته کاری چاك و رهوشتی باش، دا کو ب دلره حه تی بژین، و ل سهر موسلمانی ئه وه باوه رییی بینت کو موحه مه د (سلاف لی بن) دووماهی پیغه مبه ره یی کو دقیت مروق چاف لی بکه ن و ل سهر ریکا وی بچن.

ستوونا دويي: نقير:

نقیر پهیوهندییه که د ناقبه را مروقی و خودایی ویدا، روزی پینج جاران ئه و دئیته کرن، و ههر نقیر ههیت و دهمی خوه یی دهستنیشانکری ههیه، و مروف بهرانبه ر رووگههی (قیبلهیی) رادوهستت بو کرنا نقیری ده ده می ده دایی ده می ده می ده می ده می ده ده می ده ده می ده ده می داد می دا

و ژ مفایین د نقیر یدا همین، ئهوه مروقی لاواز و هه ژار ب خودایه کی ب هیز و خودان شیان و ده وله مه ندقه دئیته گریدان، و نقیر ل هنده ک ده مین ده ستنیشانکری وی ژ مژوولییین ژیانی قورتال (پزگار) دکه ت و خودی ل بیرا وی دئینته قه، ده می ئه و به ری خوه دده نه خودایی خوه یی گونه هژیبر و دلوقان دا گونه هین وی ژی ببه ت، و هاریکارییا وی بو سه رکه قتنی د ژیانیدا بکه ت: ((ا حُمدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ الرَّحْمنِ الرَّحِیمِ ﴿٣﴾ مَالِكِ یَوْمِ الدِّینِ ﴿٤﴾ إِیَّاكَ نَعْبُدُ واِیًاكَ نَسْتَعِینُ (۱ الفاتحة: ۲-٥).

نفیر پهیوهندییه که د گهل خودایی مهزن و ب هیز و راستگو، هیزی دده ته دلی و ره حه تییی دده ته نه نفیش پهیوهندییه که د گوته نه فسی، و پیغه مبه ری خودی (سلاف لی بن) ههر جاره کا نه خوه شییه ک ب سهردا ها تبا دگو ته بیلال: مه ب نفیش و ره حه ت بکه.. خودایی مهزن دبیش ت: ((وَأَقِیمُواْ الصَّلاَةَ وَآتُواْ الزَّکَاةَ وَارْکَعُواْ بیلال: مه ب نفیش و ره که ن و نفیش ک بیلال: مه ب نفیش که نود الله نفیش که نود الله نفیش که نوده نفیش نفیش به نفیش که نوده الرا تا نفیش که نوده الله نفیش که نوده الله نفیش که نوده الله نفیش که نوده نفیش که نفیش که نوده نفیش که نفیش که نوده نفیش که نفیش که نفیش که نوده نفیش که نوده نفیش که نوده نفیش که نفیش

و کرنا نقیری ب دورستی نه فسا خودانی خوه ره حهت دکهت، ههتا ههست ب هاریکارییا خودی بکهت، و ژیانی ب رهنگی وی یی جوان ببینت، و ههست ب سهرکه قتنی د کارین خوه دا بکهت، و ژ ئاسته نگین ژینی دهرباز ببت.

ستوونا سييين: زمكات:

و ئهو دەرئیخستنا پشکه کا مالییه سالانه، و ل دووف شهریعه تی ئه و ژ ریژهیا (۰۲ ٪) دهست پی دکه ت و ژ (۱۰ ٪) نابورت، و مالی زهکاتی بو هنده که که سین دهستنیشانکری دئیته دان، وه کی که سین هه ژار و بهرده ستی وان ته نگ، یان ژی بو ب جهئینانا هنده ک پروژهیین گشتی دئیته دان وه کی: پارازتنا وه لاتی ژ نه یاران، یان چاکسازی و خزمه تین گشتی یین مفایی وه لاتییان تیدا، و ئه قه دبته ئه گه را په یداکرنا به رژه وه ندییه کا مه زن ل سه رئاستی تاکه که س و جقاکی، وه کی په یداکرنا

ر هنگه کی چافدیرییا جفاکی، و به لافکرنا گیانی فیان و هاریکارییی د نافبه را کورین جفاکیدا، و نه هیلانا دیاردهیین کریت د ناف جفاکیدا، وه کی دلره شی و قه لسییین..

ستوونا چارێ: ڕۏٚڗؽ:

ئه و ژی رهنگه کی پهرستنییه، و مهرهم پی ئه وه مروّف ژ بانگی سیدی هه تا روّژ ئاڤایی خوه ژ هنده تشتین حه لال بده ته پاش، وه کی: خوارن و قه خوارنی، ل هه یڤا رهمه زانی. خودایی مه زن دبیّژت: ((یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُواْ کُتِبَ عَلَیْکُمُ الصِّیَامُ کَمَا کُتِبَ عَلَی الَّذِینَ مِن قَبْلِکُمْ لَعَلَّکُمْ تَتَّقُونَ)) دبیّژت: ((یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُواْ کُتِبَ عَلَیْکُمُ الصِّیَامُ کَمَا کُتِبَ عَلَی الَّذِینَ مِن قَبْلِکُمْ لَعَلَّکُمْ تَتَّقُونَ)) دبیّژت: (ایا آیُهَا الَّذِینَ آمَنُواْ کُتِبَ عَلَیْکُمُ الصِّیَامُ کَمَا کُتِبَ عَلَی الَّذِینَ مِن قَبْلِکُمْ لَعَلَّکُمْ تَتَّقُونَ))

مفايين روژييي:

- ١- ئەو مرۆڤى فيرى بينفرەھىيى دكەت ل سەر برس و تينىببوونى.
- Y- گەلەك مفايين ساخلەمىيى ژى تىدا ھەنە، وەكى: قورتالبوون ژ ژەھرداربوونى، سلامەتىيا ئەندامىن لەشى وەكى گەھ و دەماران، و ھتد..
  - ٣- پاقژ کرنا دلی و ئاڤاکرنا وی ب باوهرییی و ترس و ڤیانا خودێ.
  - ٤- پاقژكرنا مروّڤى ژ گونههان، ڤێجا ئهو ههست ب خوهشى و رهحهتييا دلى دكهت.

ستوونا يينجي: حهج:

ئانكو: چوونا مالا خودى ل مه كه هي بۆ جهئينانا قى ستوونى، ل دەمه كى دەستنىشانكرى ل سالى، و ئەو جارەكا ب تنى د ژىيى مرۆڤىدا فەرە، و ئەو رىنبازا پىغەمبەرى خودى ئىبراھىمىيە (سلاڤ لى بن) موسلمان ھەر سال نوو دكەنەقە.

حهج گونگرهیه کی سالانهیه، موسلمان ژههمی لاینن دنیایی و ژههمی پهنگ و مللهتان لی کوم دبن، بیر و بوچوونان ل دور گرفتاریین جیهانی یین مهزن پیک دگوهو پن، و ب قی چهندی پهیوهندی د نافیه را ملله تین موسلماناندا پهیدا دبن، و قیان و هاریکاری زیده دبت، و نهو مفایی ژشیره تین ئیکدو دبینن، و ئاگههداری سهروبه ری موسلمانان دبن ل جیهانی.

يسيار:

بۆچ دبيرنه قان ستوونان (ستوونين ئيسلامي)؟

وانهيا بيست و ئيْكي

تيكههي موسلمانكرني

موسلمان ئهوه یی باوهری ههبت کو خودایه کی ب تنی ههیه، و موحهممه (سلاف لی بن) پیغهمبهری وییه، و ب قی چهندی ئهم دشیّین پهیوهندییا موسلمانان ب ئیسلامیّقه ل سهر دو پشکان لیّکقه بکهین:

ئيك: ئيسلاما سەرقە سەرقە:

ئانکو: ئیسلاما بهرچاف، یا وهسا کو باوهری نهچووبته د کووراتییا دلیدا، و کاره کی بهرچاف ل ژین و ره فتار و هه قبه ندییین (پهیوه ندییین) مروّقی یین جقاکی نه کربت، چونکی موسلمانه تییا وی تشته کی ب سهرقه یه، و وی ئیسلام وه ک چاقلیکرنه کا کوره ژ پیشییین خوه وهرگرتییه، و ئه ق رهنگی موسلمانان نه شین مفایی بو خوه ژ بیر و باوهر و بهایین ئیسلامی وهرگرن، و ئه و ژ کاکلکا ئیسلامی زربارن، و ژ ئالییی دهروونیقه ئه و چو خوه شییی ژ پهرستنا خودی نابینن، و ب ساناهی ئه و به رب کرنا گونه هانقه دچن، و قیانا خودی د دلین واندا لاوازه، و ئه و گرنگییی ناده نه رووماهییین.

دو: ئيسلاما ب باوهرى:

ئه و موسلمانی باوهرییا خوه ل سهر بناخهیه کی موکم و تیکه هشتنه کا دورست ناقا کربت، و ژیانا خوه ل دووف شهریعه تی خودی ب ریقه ببهت، ئه وه باوهرداری دورست، و ئه ف تیکه هشتنه یه دبیژنی: باوهری، و ئه و موسلمانی ب قی رهنگی ب هیز پهیوهندی د گهل خودایی خوه ههبت، و شهریعه تی وی ب کار بینت، ئه وه دبیژنی: باوهردار.

و ب قی چهندی بق مه ناشکه را دبت کو باوه رپیکه کا بلندتره ژ ئیسلامی، چونکی ئه و باوه ربیه کا راستگو و هشیاره ب ئیسلامی، و ب ریکا رهوشت و پهیوهندییین جفاکی و پهرستنی وی کارفه دانه یا خوه ل سه رژیانا روزانه یا مروقی ههیه. قورئانا پیرۆز قان ههردو پیکان ب رەنگه کی باش بۆ مه ئاشکهرا دکهت، دەمی ئاشکهرا دکهت کو خودایی مهزن ژ موسلمانی دخوازت ئهو ل پیکا دویی بت، ئانکو: ببته باوهرداره کی پیگیر ب فهرمانین خودیقه، و نه موسلمانه کی سهرقه سهرقه بت، و بیناگه بت ژ قانوون و بناخه بین شهریعه تی، و بیناگه بت ژ قانوون و بناخه بین شهریعه تی، و بیناگه بت ژ قانوون و بناخه بین شهریعه تی، و بیناگه بین و گوهدارییا خودایی خودای و به و ب دیتنا قورئانی موسلمانی دورست ئازاده د هلبژارتنا ئایینی و گوهدارییا خودایی خودا، و ئه و ب دلی خوه قی چهندی دکه ت، خودایی مهزن به حسی موسلمانه تیبا پیغه مبهری خود ئیبراهیمی (سلاف لی بن) دکه ت، و دبیژت: ((إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالِمِینَ)) لله رابه به وی گؤت: ئهز بو خودایی هه می البقرة: ۱۳۱) ئانکو: ده می خودایی وی گؤتییی: موسلمان ببه، وی گؤت: ئهز بو خودایی هه می چیکرییان موسلمان بووم.

هؤسا قورئان به حسی موسلمانی دورست دکه ت، و باوه رییا ته مام و بی ده غهل بو وی دخوازت، ئه و باوه رییا ل سهر بناخه یی تیکه هشتن و هشیارییی ئاقاکری، و ره فتار و کاری وی یی روز انه ره نگفه دانا باوه رییا وی بت.

ئیسلام ئایینه که به خته و هرییا دنیایی و ئاخره تی بو مروقی دقینت، چونکی ئه و پهیامه که بو به خته و هرییا مروقی هاتییه، و دا به ری وی بده ته ریکا چاکییی، و وی ژ ریکا خراب و سه رداچوونی دوور بیخت، پیغه مبه ر (سلاف لی بن) دبیژت: ((انما بعثت لأتمم مکارم الأخلاق)) ئانکو: ئه زی هاتیمه هنارتن، دا سنج و ره و شتین باش ته کووز (ته مام) بکه م.

وانهیا بیست و دویی

جه و سالۆخەتىن گەنجى موسلمان

قۆناغا گەنجىنىيى قۆناغەكا گرنگە د ژىنا مرۆڤىدا، و ب دىتنا ئىسلامى ژى وى گرنگىيەكا تايبەت ھەيە، لەو ب رەنگەكى تايبەت ل ڤێرى ئەم دى ئاماژەيى پى دەين:

۱- دقیت گهنجی موسلمان دله کی پاقژ ههبت، و خودانی رهوشته کی پاك و بلند بت، و بو سنج و رهوشتان ژی، پیغه مبه ری (سلاف لی بن) بو خوه بکه ته جهی چاقلین کرنی.

۲- دڤێت گهنجێ موسلمان باوهرييه کا موکم ههبت، و ڤيانا خودێ د کووراتييا دلێ ويدا بت، و ب
 دلپاکی خودێ بپهرێست، و فهرمانێن وی ل ئهردی نهدهت.

۳- دقینت گهنجی موسلمان ئیسلامی باش بزانت، و دیندارییا وی ب تیگههشتن وعهقله کی قه کری بت، دا بشینت خزمه تا بنه مال و جفاك و ملله تی خوه بكه ت.

٤- دڤێت گهنجێ موسلمان یێ دههمهنپاقژ و خودان ڕهوشته کێ بلند بت، و خوه ژ گونهه و سهرداچوونێ بپارێزت، و بهر ب ڤهخوارن و کارئینانا ماددهیێن بێهوٚشکهر و مهی و جگاره کێشانێڤه نهچت، چونکی ئهو زیانێ دگههیننه ساخلهمییا مروٚڤی، و ژ بلی حهرامییێ ژی، کاره کێ خراب ل ژیانا مروٚڤی و بنهمالێ و جڤاکێ دکهن.

0- دقیّت گهنجی موسلمان خودان کهسینییه کا ههقسهنگ و رهحه و خوه را گرتی بت، و خوه ژ وان هه می تشتان بده ته پاش بین کاری ل کهسینییا وی دکهن.

۲- دڤێت گەنجى موسلمان كەسەكى كارىگەر و چالاك بت، و بەرنامە و پلانەكى بۆ ژىنا خوە
 بدانت، دا پێگاڤێن خوە ب دورستى بەر ب پاشەرۆژێڤه بهاڤێژت.

۷- دفیّت گهنجی موسلمان د سهرهدهرییا خوهدا د گهل دهیبایین خوه نموونهیی ریّزگرتن و قیان و دلوّقانییی بت، هاریکارییا وان بکهت، و دلی وان نههیّلت، و فهرمانیّن وان ب جه بینت، و پشتهقان و دلسوّزی وان بت.

- ۸- دڤێت گهنجی موسلمان وهسا د دنیایی بگههت کو جهی توڤچاندنێیه بو ئاخرهتی، و ژیانا دنیایی دهلیڤهیه که بو پهرستن و کاری چاك و هاریکاری و دلسوٚزی و کارکرنی بو چوونا بهههشتی.
- ۹- دڤێت گهنجێ موسلمان یێ دلسوٚز بت بوٚ گهل و مللهت و وهلاتێ خوه، و حهز ژ کوردستانی بکهت، و کاری بوٚ ئاڤاکرن و پێشکهڤتنا وێ بکهت.
- ۱۰ دقیّت ئه و ده می خوه ب تشتی بیّمفاقه نه بوّرینت، و باش بخوونت و فیربوونی وه ک پهرستن ببینت، و ب قیان و حهزکرن به رده وامییی بده ته خواندنا خوه.

پشکا سیّیی بهاییّن ئیسلامی

وانهیا بیست و سییی

قیان و رەنگین وی

قوتابییی هیژا، د قی پشکیدا دی به حسی دو ژگرنگترین بهایین ئیسلامی کهین، ئهو ژی قیان و دلفره هییه.

ئێک: ڤيان يێناسەيا ڤيانێ:

قیان بناخهیی ژیانییه، و بی قیان چو ژیان نابن، و قیان ههسته کا نازک و جوانه جهی خوه د دلیدا دکهت، و سیبه را خوه دده ته هه می په خان، و ئه و ههسته کا نازکه یا تژی دلو قانی و شه وقه ژ دلی مرو قی و نه فسا وی ده رد که قت، و ژیان بی قیان تشته کی بی پرامانه، و ئه گه ر ئه و نه بت مرو ق نه شیت ژیانه کا کاریگه ر بژیت، و ئه و دلی قالا بت ژ قیانی دله کی کا قل و ویرانه، و قیان ههسته کا کوور و پاقژ و گهشه، ئیکا هند ژ مه چی دکه ت ئه م تامه کا خوه ش ژ ژیانی ببینین، و به خته وه ببین، و هه ست ب ته ناهییی بکه ین، و ب دله کی په حه ت بژین، و خیری بو خه لکی بخوازین و باشی سه ره ده ربیعی د گه ل وان بکه ین.

بناخەيين ڤيانى:

قيانيّ سيّ بناخه بوّ ههنه، ئهو ژي ئهڤهنه:

۱- ههستکرن ب بهرپسیارییی: ئانکو مروّف بهرانبهر وی کهسی یان وی تشتی یی حهز ژی دکهت ههست ب بهرپسیارییی بکهت.

۲- ریزگرتن: قیانی ریزگرتن پیقه دئیت، و ریزگرتن ژ بهرههمی دارا قیانییه، و ئهقیندار ریزی ل وی کهسی دگرت یی ئهو حهز ژی دکهت، و ب رهنگه کی ههژی سهرهدهرییی د گهل دکهت، و نهخوه شییی ناگه هینتی.

۳- مهردینی: قیان ژیدهره که بق مهردینی و قوربانیدان و ب هیزکرنا گیانی خوه گوریکرنی، و ئهقیندار دقیّت یی مهرد بت د گهل وی یی ئهو حهز ژی دکهت.

گرنگیدانا ئیسلامی ب قیانی:

ئایین - نهخاسمه ئایینی ئیسلامی - گرنگییه کا مهزن دده ته قیانی، و ئیسلام کاری بو بهلاقکرنا قی بهایی جوان د ناف مهدا دکهت، دا ژیانا مه بخهملینت، و ئهم ب گیانی قیان و برایینی و دلوقانییی سهره ده ربیی د گهل ئیکدو و بنه مالی و جقاك و ژینگه ها خوه بکهین، و ب چاقی حه ژینکرنی بهری خوه بدهینه ژیانی، و فهره ئهم بزانین کو موسلمانی دورست دقیت نموونه یی قیانی بت، و دلره قی و که رب و نه قیانی بها قیرت، چونکی پهرستنا خودی و دینداری بی قیان، وه کی له شی بی روحه، و بی قیان مروقی دیندار چو تامی ژ پهرستنی نابینت، بهلکو دبت مهسه له قاژی ببت و دژی ئارمان جین ئیسلامی راوه ستت ئه گهر هات و ب رهنگه کی خهله ته هاته ب کارئینان، و ببته هیزه کا خرانکه ر

جه و بهایی قیانی د ئیسلامیدا:

پهیڤا (حب) و ئهو پهیڤێن ژێ دئێنه وهرگرتن ههشتێ و چار جاران د قورئان و سوننهتێدا هاتینه، و ئهڤه وێ گرنگییێ دگههینت یا ئیسلامێ دایییه ڨی بهایێ مروٚڤایهتییێ، و ههر ئهڤ چهندهیه ئهو ب ڕهنگهکێ ب هێز ب باوهری و کهسینی و هزرا مروٚڤێ موسلمانڤه گرێدایی، و کرییه پیڤهرهکێ گرنگ بوٚ ههبوونا باوهرییێ.

پێغهمبهر (سلاف لئ بن) د گۆتنه کا خوهدا ڤيانێ وهك ڕێباز بۆ خوه دبينت، دهمێ دبێژت: ((الحب مذهبي و الصدق سلاحي)) ئانكو: ڤيان ڕێبازا منه و ڕاستى چهكێ منه. و ڕامانا ڤێ ئهوه دڤێت ڤيان ڕێبازا ههر موسلمانه کی بت د ژيانێدا.

و د فهرمو دهیه کا دیدا پیغه مبهر (سلاف لی بن) قیانی، نه خاسمه قیانا موسلمانان بو ئیکدو، دکه ته مهرجی پرازیبوونا خودی و کلیلا به هه شتی، ده می دبیر ت: ((لن تدخلوا الجنة حتی تؤمنوا، ولن تؤمنوا حتی تحابوا، ألا أدلکم علی شیء إذا فعلتموه تحاببتم، أفشوا السلام بینکم)) ئانکو: هوون ناچنه به هه شتی هه تا هوون باوه رییی نه ئینن، و هوون باوه رییی نائینن، هه تا هوون حه ز ژ ئیکدو نه که ن و ئه ز بو هه وه تشته کی نه بیر م شه گه ر هوون بکه ن، هوون دی حه ز ژ ئیکدو که ن؟ سلاقی د نا قبه را خوه دا به لاف بکه ن.

و ئهقه هندی دگههینت کو دقینت موسلمان تیهنییی قیان و دلوقانییی بت، چونکی ئهوی پهیوهندی ب دووماهییا وی و چوونا بهههشتیقه ههیه، پیغهمبهر (سلاف لی بن) دبیرژت: ((لا یؤمن أحدکم حتی یحب لأخیه ما یحب لنفسه)) ئانکو: مروّف باوهرییی نائینت، ههتا خیر بو خهلکی ههمییان و نهخاسمه بو باوهرداران نهقینت، ئهقه دا مروّف د دهرههقا خهلکیدا خهلهت نهبت، دهمی سهرهدهرییی د گهل وان دکهت، و دادپهروهری هندی دخوازت تو خوه بدانییه جهی یی بهرانبهر و پسیارا وی پهنگی سهرهدهرییی بکهی ئهوی ته ژ کهسی بهرانبهر دقینت، دا تو ژی وی رهنگی سهرهدهرییی د گهل وی بکهی.

و دەمئ ئیسلام ب قی رەنگی گرنگییی ددەته قیانی، وی دقیت قیانی بر موسلمانی بکهته ساللاخهت، و بو جقاکی بکهته بناخه، و موسلمانی بهرانبهر کهرب و نهقیانی راوهستینت، چونکی ئهو دژی قیانیننه. پیغهمبهر (سلاف لی بن) دبیرت: ((ایاکم و البغضاء فانها لحالقة)) ئانکو: هشیاری نه قیانی بن چونکی ئه و باوهرییا مروقی دتراشت، و پیغهمبهر (سلاف لی بن) دبیرت: ((ولا تباغضوا)) ئانکو: کهربین خوه ژ ئیکدو قهنه کهن، و دقیت مروق حهز ژ زورداری و ستهم و خرابی و گونههی نه کهت، و نابت کهربین وی ژ برایین وی قهببن، چونکی رههین دارا باوهرییی د ئاخا قیان و دلوقانی و دلفرهی و برایینییی را کوور دداهیلایینه، زانایی ناقدار سهعیدی نوورسی د گوتنه کا خوددا دبیرت: ((ژیانا دنیایی گهله کیمتره ژ هندی ئه م ژ ههمی دلی خوه خود ژ ئیکدو به کهربین خوه ژ ئیکدو قه کهین و ب جافی کینی به ری خوه بدهینه ئیکدو)).

رەنگين قيانى

گەلەك رەنگين ڤيانى ھەنە، ژوان:

١- ڤيانا خودايي مهزن:

ئاشكەرايە كو پەيوەندى د ناڤبەرا خودى و بەنييين ويدا - ب ديتنا ئيسلامى - ل سەر بناخەيى ڤيانى ئاڤاكرييە، و دلى مرۆڤى ھەر ژ زارۆكىنىيا وى و ب خوەرستىيا خوە يى تژييە ژ ڤيانا خودى، و ئەڤ ڤيانە د گەل وى مەزن دبت، و چەند ئايەتين قورئانى ھەنە ڤى پەيوەندىيى ئاشكەرا دكەن، وەكى گۆتنا وى: ((إِنَّ الَّذِينَ آمنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدَّاً)) (مريم: ٩٦)

ئانکو: ئهوین باوهری ئینایین و چاکی کرین، خودایی دلوٚقان دی قیان و دلوٚقانییا خوه ده ته وان. ههر وهسا خودایی مهزن دبیرژت: ((وَاسْتَغْفِرُواْ رَبَّکُمْ ثُمَّ تُوبُواْ إِلَیْهِ إِنَّ رَبِّی رَحِیمٌ وَدُودٌ)) (هود: ۹۰) ئانکو: داخوازا ژیبرنا گونههان ژ خودایی خوه بکهن، و ل وی بزقرن، هندی ئهوه ئهو خودایی دلوٚقان و خودان قیانه.

ئه گهر مروّقی باوهری و زانین ههبت قیانا وی بو خودی دی مهزن بت، و مروّف ب پهرستنی و کاری خیری و قهنجییی خوه نیزیکی خودی دکهت، و قیانا خودی د دلی ویدا زیده تر لی دئیت، د فهرمو دهیه کا قودسیدا یا ئیمامی بوخاری ژ پیغهمبهری (سلاف لی بن) قهد گوهیزت، دبیژت: خودایی مهزن گوت: ((.. وما یزال عبدی یتقرب إلی بالنوا فل حتی أحبه، فإذا أحببته کنت سمعه الذی یسمع به، وبصره الذی یبصر به..)) ئانکو: بهنییی من هند دی ب کرنا سوننه تان خوه نیزیکی من کهت، هه تا نهز حهز ژی دکهم، و نه گهر من حهز ژی کر، نهز دی بمه نه و گوهی پی دبهیست، و نه و چاقی نه و پی دبینت.

و خودایی مهزن د سالو خهتی موسلماناندا دبیّرت: ((وَالَّذِینَ آمَنُواْ أَشَدُّ حُبًا لِّلَهِ)) (البقرة: ١٦٥) ئانكو: ئهویّن باوهری ئینایین پتر حهز ژ خودی دکهن.

٢- ڤيانا ييغهمبهران:

قیانا پینهه مبه ران چه قه که ژ قیانا خودی، وه کی خودی دبیژت: ((قُلْ إِن کُنتُمْ تُحِبُّونَ اللّهَ فَاتَبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ)) (آل عمران: ۳۱) ئانكو: قیانا خودی بو مروّقی یا گریداییه ب دوو که قتنا ویقه بو ریبازا پینه مبه ری (سلاف لی بن)، و هه رکه سی حه ز ژ پینه مبه ری بکه ت دی ل دوو ق ریبازا وی چت، هنگی خودی دی حه ز ژ وی که ت.

پیغه مبه رئه و پرن یا مروّقی دگه هیننه خودی، و ئه و به ری خه لکی دده نه رزگاری و خیر و قه نجییی، دا به ری وان بده نه به هه شتی و وان ژ ئاگری بپاریزن، له و ئه و هیژایی هندینه مروّق حه ز ژ وان بکه ت، و نه خاسمه پیغه مبه ری مه (سلاف لی بن) ئه وی باوه رییا موسلمانی ته مام نابت هه تا ئه و ژ مال و مروّق و نه فسا خوه پتر بقینت، چونکی ئه و خوه شقییی خودییه، و خودی فه رمان ل مه کرییه کو ئه م حه ز ژ وی بکه ین.

بۆچ دقیت ئەم حەز ژ ییغەمبەری خوه بکەین؟

گەلەك ئەگەر ھەنە ل سەر مە فەر دكەن كو ئەم حەز ژ پيغەمبەرى خوە موحەممەد (سلاف لىخ بن) بكەين، ل ڤيرى دى بەحسى گرنگترين وان ئەگەران كەين:

أ- چونكى وى بهرى مه يى دايييه ئيسلامى، و ئهم ب قى چهندى ژ سهرداچوونى هاتينه پارازتن، و دلين مه ب رۆناهييا باوەرى گهش بوون، وى بهرى مه دا ريكا ههقييى و ئهم ژ كوفرى قورتال (رزگار) كرن، ريكا ههقييى و چوونا بهههشتى نيشا مه دا، و ئهم ژ ريكا ئاگرى دانه پاش. ب دلى پيغهمبهرى (سلاف لى بن) يى تژى بوو ژ ڤيانى بۆ موسلمانان، خوه ئهو موسلمانين وى نهديتين ژى، جارەكى پيغهمبهرى (سلاف لى بن) گۆت: ((هوون ههڤالين منن، و خوهشڤييين من) ههڤالين وى گۆتى: ((هوون ههڤالين منن، و خوهشڤييين من ئهون ئهوين ئهز نهديتيم و باوهرييى ب من دئينن)). و دلى پيغهمبهرى (سلاڤ لى بن) گهلهك بۆ وان موسلمانان دئيشا ئهوين ب روهنگهكى دورست پهرستن نهدكرن، يان ل دووڤ ريبازا وى نهدچوون، و ئهگهر موسلمانان زانيبا كانى پيغهمبهرى وان چهند حهز ژ وان دكهت، ئهو دا پتر حهز ژى كهن، و دا شهرمى ژ خوه كهن دەمى سستى د دينى ويدا دكرن، خودايى مهزن دبيژت: ((بالمُؤمنِينَ رَوُوفُ

ج- پیغهمبهر (سلاف لی بن) گهلهك یی پرژدبوو ل سهر پارازتنا موسلمانان ژ ناگری، لهو وی بهری وان ددا بهختهوهرییا دنیایی و ناخرهتی، و وی د گوتنه کا خوه دا مهته له ل سهر قی پرژدبوونا خوه ئینایییه، دهمی دینژت: ((مهته لا من و ئوممه تا من، وه کی مه ته لا زه لامه کییه ئاگره ك هلکری، و گیانه وه ر و به لاتینك هاتن دا خوه بهافیژنی، ومن دفیت ئه زوان ژ ئاگری بدهمه پاش و ئه و خوه دهافیژنی). و ژ نموونه یین پرژدییا وی ل سهر قورتالکرنا مه پوژا پرابوونی ئه و مه هدهری بو مه دکه ت، دا مه ژ دوژههی بیاریزت، له و ئه گهر ئه م پیچه کی هزرا خوه بکه ین دی بینین کو پیغه مبهری (سلاف لی بن) دل ب مه فه بوو و دوعا بو مه دکرن، و وی ب پهیاما خوه دفیا ئه خودی بیه ریسین، و خوه ژ گومانی بده ینه پاش. ئهری ما پیغه مبهره کی هوسا هیژایی هندی نینه نهم حه زژی بکهین؟

٣- ڤيانا مروٚڤي بوٚ خوه:

مروّقه ك نينه كو حهز ژ خوه نه كه ت، به لكو تشتى ژ هه مييى گرنگتر ئه وه مروّق حهز ژ خوه بكه ت، چونكى ئه گهر ئه و حهز ژ خوه نه كه ت خه مى ژ خوه ناخوت، و خوه ناپاريزت، و دى نه فسا خوه تى به ت، و ئه ق رهنگى قيانى د دلى ههر مروّقه كيدا هه يه، خودايى مهزن دبيّژت: ((عَلَيْكُمْ أَنفُسَكُمْ ..)) (المائدة: ١٠) ئانكو: هه وه هاى ژ خوه هه بت، گرنگييى بده نه خوه.

و دقینت بزانین کو حه ژیکرنا مروقی بو خوه یا جودایه ژ ئهزئهزییی، کو ئهو سالوخه ته کی خرابه و ئیسلامی نه قینت.

٤- قيانا تشتين بهرجهسته (الأشياء الملموسة):

ئه و تشتین مروّق دبینت، وه کی: رهنگین خوارنی، و جلکان، یان دیمه نه کی سروشتی، مروّقه کی جوان، ستیرین ئه سمانی بین مروّقی حیبه تی دکه ن، رهنگی ئافراندنا مروّقی و چیکرییین دی وه کی عه ور و گول و باران و به فر و هتد.. ژ وان تشتین مروّق ب چاف دبینت. و دبت مروّقی گوه لی ببت وه کی: دهنگه کی خوه ش، شعره کا شرین، خواندنا قورئانی ژ به ری که سه کی دهنگخوه شقه، یان ئاوازه کا دلقه که ر. یان ژی ب ریکا ده ستکرنی وه کی: تشته کی نه رم، یان هه مبیز کرنا که سه کی خوه شقی، وه کی: زارو که کی یان هه قاله کی.

٥- ڤيانا دەيبابان بۆ زارۆكێن خوه:

ئه و قیانا خودی کرییه د دلین دهیباباندا بو زارو کین وان، وه ل وان کرییه کو ئه و د گهل وان دلو قان بن، و ب هه می ره نگین وهستیان و نه خوه شییی د ژیانیدا رازی ببن، دا زارو کین وان سه رکه قتی و به خته وه ر ببن د ژیانا خوه دا، خودایی مه زن قیانا زارو کان کرییه پشکه ک ژ دلو قانییا خوه یا وی کرییه د دلی دهیباباندا، و ئه قه یه قیانا راست و دورست، چونکی ئه و قیانه کا بی به رانبه ره، و ده یباب ئاماده نه ب هه ر وهستیان و نه خوه شیبه کا هه بت رازی ببن وه ک خوه گوریکرن بو زارو کین خوه، له و دقینت زارو ک قی چه ندی بزان و ریزی ل دهیبابین خوه بگرن، و قیانا خوه بو وان زیده بکه ن، دا بنه مال ب خوه شی بژیت.

٦- ڤيانا ژن وميران:

خودایی مهزن د شهریعهتی خوهدا گرنگییه کا مهزن دایییه قیانا مروّقی ژن بت یان میّر، و دهمی کوره کی کچه ک بقیت ئه و دشیّت وی بو خوه بینت و پینکقه بنه ماله کی ئاقا بکهن، و د چارچوقی بنه مالیدا قیانا ژن و میّران بو ئینکدو روّژ بو روّژی زیده تر لی دئیّت، و ئه و به رهه شدن دبن کو خوه گوری هه ش بکهن، و پینکقه کاری بو دورستکرنا بنه ماله کا سهرکه قتی بکهن، و هه بوونا زارو کان ژی قیانی د ناقبه را واندا زیده دکه ت، و ئه و کاری بو ئاماده کرنا هنده ک که سین مفادار بو جقاکی بریکا په روه رده کرنا زارو کین خوه دکهن.

قیانا میری بو ژنی ب دیتنا ئیسلامی تشته کی پیروزه، و دقیت ئه و خیانه تی ل وی قیانی نه کهن، و هه رکهسه کی خیانه تی بکه ت دی تووشی ئیزایا خودی بت، و هه ژییه بیژین ئه و پهیوه ندییا حه ژیکرنی ئه وا د ناقبه را کور و کچیدا پهیدا دبت، ئه گه رئارمانج ژی ئه و نه بت بنه ماله ک بیته پیکئینان و دورستکرن، و سنج و پهوشتین ئیسلامی به رچاف بینه وه رگرتن، ئه و پهیوه ندییه کا دورست نینه و نائیته قه بوولکرن.

و ل سهر قوتابییان فهره ئهو ل قوتابخانهیی و ژ دهرقه ژی ب گیانی برایینی و ههقالینییی سهرهدهرییی د گهل ئیکدو بکهن، و ب چاقی ریز و قهدر گرتنی بهری خوه بدهنه ئیکدو، و وه کی خووشك و برا ناف و دهنگی ئیکدو بپاریزن، و کاری بو سهرکه قتنی بکهن، و خوه ب خواندن و وانه و چالاکییین مفادارقه مژوول بکهن. و دقیت کوران - ههروهسا کچان ژی - خیر بو ههقالین خوه بقین، کانی چاوا وان ئهو بو خووشك و برایین خوه دقیت، چونکی کور و کچ د ئیسلامیدا خووشك و برایین خوه مدیر بو ئیکدو بقیت.

٧- ڤيانا رەوشت و كارئ چاك:

قهنجی، و مهردینی، و دریز کرنا دهستی هاریکارییی، و ریزگرتن ل کهسی بهرانبهر، و پاقرییا دلی، و دههمهنپاقری، و زیره کی، و سهرهدهرییا باش. ئه قه کوّمه کا رهوشت و سالوّخه تین چاکن یین ههر مروّقه کی تیکههشتی بهایی دده تی و ریزی لی دگرت، و ههر که سی نه ق رهوشته ل نك هه بن مروّق دی حهز ژی کهن، و دقیت نهم خوه بکهینه ژ وان که سان نهوین مروّق حهز ژی دکهن، و بزاقی بکهین کو هه می رهوشت و سالوّخه تین باش، ل نك خوه پهیدا بکهین، ههر وه سا دقیت نه محز ژ مروّقین قه نجیکار بکهین، ژ به رکو خودی ژی حهز ژ وان دکه ت، وه کی د نایه ته کیدا هاتی: (او اللّه یُحبُّ المُحسنینَ)) (المائدة: ۹۳، آل عمرن: ۱۳۲ و ۱۶۸).

٨- ڤيانا وهلات و گهل و مللهتي:

فهره ل سهر موسلمانی حهز ژ گهردوون و سروشتی ب گشتی بکهت، و ههر مروّقه که حهز ژ ئهرد و وهلات و جهی بوون و مهزنبوونا خوه دکهت، و ئیسلام ریّکی ل قی حهژی کرنی ناگرت، و وی ب تشته کی سروشتی دبینت ب مهرجه کی نهبته ئه گهرا هندی کو مروّف کهربی ژ مللهت و وهلاتین دی راکهت، و دهمی کوّته کی ل پیغهمبهری (سلاف لی بن) هاتییه کرن کو مهکههی بهیّلت و مشهخت ببت، هنگی ئه و ل مهکههی زقری و گوتی: ((ئهز ب خودی که م تو خوهشقیترین ئهردی خودیّیی ل بهر من، و ئهز ب وی که م ئهوی نه فسا من د دهستاندا، ئه گهر خهلکی ته ئه ز نه چاری (مهجبووری) ده رکه قتنی نه کربام من تو نه دهیّلایی)).

و ژ نیشانیّن قیانا وهلاتی ئهوه مروّف کاری بو وهرار و سهرکه قتنا وی بکهت، و بهره قانییی ژی بکهت دری نهیاران.

٩- ڤيانا برايينيين (ڤيانا مروٚڤي بوٚ خهلكي):

ههمی ئایینین ئهسمانی، و ئیسلام ئیك ژ وانه، گهلهك گرنگییی ددهنه قیانا برایینییی، و مهرهم به قی رهنگی قیانی ئهوه، مروّق ههست ب بهرپسیارییی بکهت بهرانبهر خهلکی دی، و ریزی لو ان بگرت، و کاری بو بهختهوهری و خوهشکرنا ژیانا وان بکهت، و بناخهیی قی قیانی برایینییا مروّقاتییییه، وه کی ئیمام عهلی (خودی ژی رازی بت) دبیرژت: ((مروّق دو دهسته کن: یان د ئایینیدا برایین ئیکن، یان د مروّقینیییدا وه کی ئیکن)) و ئه و رهنگی قیانی ل دووق رینمایین ئیسلامی چو جودایییی نائیخته ناقبهرا مروّقان و گرنگییی ناده نه نفش و ئایین و رهنگ و ره گهزی وان، له و ئیك ژ بهرهه مین قی قیانی ئهوه، دلفرهی بهرانبهر مروّقان پهیدا دبت.

و ئه ق قیانه مروّقی ژ دهمارگیری و دژمنایی و کهرب و کینی دوور دئیخت، و وه ل مروّقی دکه ت ب خشکو کی و سنگه کی فره ه سهره دهرییی د گهل غهیری خوه بکه ت، چونکی مروّق چ بن و چاوابن، د بنیاتدا مروّقن خودی ب بها ئیخستینه و روح دایییه وان، و ئه و به نده بین ئیك خودایینه، و ژیدوه ری وان ئیکه، کو خودییه و دی ههر ب بال ویقه زقرنه قه، و ئه گهر خوه دژمنین خودی و مروّقانییی ژی بن، دقیت سهره ده ری د گهل وان ب ئاوایه کی تایبه ت بیته کرن.

ژ بهر قی چهندی دهمی نهم حهز ژ خهلکی دی دکهین، نهو نهم ب رهنگه کی نهنیکسه ر حهز ژ خودی دکهین، چونکی مروّق چیکرییین خودینه، وی نهو ژ دهیك و بابه کان دایینه، و نهوه فهرمانی ل مه دکهت کو نهم حهز ژ مروّقان بکهین، و بهایی بدهینه وان، و پشکدارییی د خوهشی و نهخوهشییین واندا بکهین.

دان و ستاندن:

رِوْلي ڤياني د کيمکرنا گرفتارييين مروٚڤان و دلخوهشکرنا واندا چيه؟

يسيار:

١- ئەو تشت چنە ئەوپن قيانا خودى بۆ مە زىدە دكەن؟

۲- سهرهدهری د گهل موسلمانان و خهلکی دی ژی ل سهر بناخهیی قیانی کارهکی باشه، ئهری خیرا وی چهندی ل دنیایی و ئاخرهتی چیه؟

٣- پهيوهندييا ڤياني ب چوونا بهههشتيْڤه چيه؟

قەكۆلان:

تو چاوا دی پهسند کهی کو ئیسلام دین و ئایینی قیانییه، و پهیوهندی د ناقبهرا خودی و بهنییین ویدا ل سهر قیانی ئاقاکرییه؟

وانهيا بيست و چاري

دلفردهي

و ئەقە بھايى دويىيە، و مەرەم يى ئەوە مرۆف ب دلەكى فرەھ و دلۇقانى سەرەدەرىيى د گەل كەسى بەرانبەر بكەت، و رېزى ل ماف و ئازادىيا وى و بۆچوونىن وى يىن جودا بگرت، و خوە دوور بىخت ژ كەرب و كىن و توند و تىژى و قەبوولنەكرنا يىي دى.

پیغه مبه ر (سلاف لی بن) دبیّرت: ((بعثت بالحنیفیة السمحة)) و ژ قی فه رموّده یی بوّ مه ناشکه را دبت کو ئیسلام ئایینی دلفره هییییه، و دلفره هییی بهایه کی گرنك د ئیسلامیدا هه یه، و دلفره هییا مروّقی ژ هندی دئیت، د گهل که سی دی، ئه و قه کری بت، باوه رییی ب هه بوون و ئازادییا وی بینت، و مافی وه لاتینییی بوّ په سند بکه ت، و چو جوداهییی، ب هیجه تا نفش و ئایین و نه ته ویان، نه ئیخته ناقبه را مروّقان.

ئيسلامي باوهرى ب ههبوونا ههمى ئايينان ههيه، خودايي مهزن دبيّرْت: ((آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبُهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلِّ آمَنَ بِاللّهِ وَمَلآئِكَته وَكُتُبه وَرُسُلهِ لاَ نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَد مِّن رَّسُلهِ وَقَالُواْ سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمُصِيرُ)) (البقرة: ٧٨٥) و ئاشكهرايه كو دلفرهمى وي راماني نادهت تو ب سهر چو تايانقه نهبى، يان ئايين و بير و باوهرين خوه بهيلى، بهلكو هندى دگههينت، ته باوهرى ب ههبوونا خهلكي دى ههبت، و دقيت ماف و ئازادييين وان بو بينهدان، وهكى ئيسلامي نيشا مه دايى.

ئیسلامی باوهری ب پیک قه ژیانا ملله ت و ئایین و نفشان ههیه، و که سین به رانبه ر د گهوریییدا دچن و وان ب سنگفره هی قه بوول دکه ت و سه ره ده رییی د گهل وان دکه ت، و ب مرفر قایینی د گهل وان دریت. پیغه مبه ر (سلاف لی بن) دبیژت: ((الدین هو المعاملة)) ئانکو: ئایین سه ره ده رییه.

عوباده یی کوری صامتی دبیّژت: پسیار ژ پیغه مبه ری (سلاف لی بن) هاته کرن: چ کار ژ هه مییان باشتره؟ گۆت: مه پسیارا کاره کی ساناهیتر ژی کر، گۆت: دلفره هی و که رب ده رنه ئیخستن.

رەنگىن دىفرەھىيى

گەلەك رەنگين دلفرەھىيى ھەنە، ژ وان:

١- دلفرههيا ئاييني:

ئانكو: ژيانا د گهل دووكهڤتييين ئايينين دى، ب ريكا دانا ئازادييى بۆ وان كو رى و رەسمين خوه يين ئاييني بگيرن، خودايي مهزن دبيرت: (الا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَن الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ في الدِّين وَلَمْ يُخْرِجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ)) (الممتحنة: ٨) ئانكو: خودي هموه ژ وان نادهته پاش ئموين شمري هموه د دينيدا نمكرين و هوون ژ واري هموه دەرنەئيخستين، كو هوون قەنجى و دادىيىي د گەل وان بكەن.. و ل سەر موسلمانى فەرە باوەرىيىي ب ههمی کتیبین ئهسمانی بینت، چونکی گؤتنا خودییه بو پیغهمبهرین وی هاتی، و ئهو کتیب چارن: (قورئان، تهورات، زهبوور، ئنجيل) و ژ بلی قان دقيت ماف و ئازادييا دووكه قتييين ئايينين دی ژی یارزتی بت، چونکی قورئان ژ موسلمانان دخوازت سهرهدهرییه کا باش د گهل خهلکی دی بکهن، دا بهری وان بق باوهرییی بیته دان، دقیت ب جوانترین رهنگ دان و ستاندن بیته ب کارئینان، وهکی خودايي مهزن دبيرت: ((ادْعُ إِلَى سَبِيل رَبُّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْخَسَنَةِ وَجَادِلْهُم بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبُّكَ هُوَ أَعْلَمُ بَمَن ضَلَّ عَن سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ)) (النحل: ١٢٥) ئانكو: ب تيْكَههشتن و شيرهتا باش دان و ستاندنی د گهل وان بکه.. ههر وهسا ئیسلام ل سهر بناخهیی باوهری ب ئازادییی، سهرهدهرییی د گهل کهسی دی دکهت، و ههر کهسهك ئازاده د هلبژارتنا دینی خوهدا، و نابت كۆتەكى ل كەسى بىتەكرن، چونكى دىن (ئايىن) بۆ رۆژا دووماھىيىيە، و ھەچىيى وى ب ئازادى هلنهبژیرت، ل روزا دووماهییی چو مفایی ژی نابینت، وه کی د ئایه ته کیدا هاتی: ((الا اِکْرَاهَ فی الدِّين)) (البقرة: ٢٥٦) ئانكو: كۆتەكى د دىنىدا (د ئايىنىدا) نىنە.

ده می عومه ری کوری خه تاب (خودی ژی رازی بت) باژیری قودسی قه کری، وی ئازادییه کا ته مام دا مه سیحییین خه لکی قودسی، و سۆز دا وان، کو وان بیاریزت، و گؤته هه قالین خوه: ((نه چنه د مالین وانقه، و وان ژی ده رنه ئیخن، و ئاقاهییین وان نه هه ریفن، و چو مالی وان، ژ وان نه ستینن، و نابت هوون کوته کییی ل وان بکه ن دا ئایینی خوه به یلن)).

٧- دلفرههییا هزری:

ئانکو: گوهدارییا بیر و بۆچوونا کهسی دی بیته کرن، و بۆ تیگههشتنا وی پال ل سهر دان و ستاندن و هه قپهی قینی بیته دان، و بیر و بۆچوونا جودا بیته قهبوولکرن، و دیرۆك شاهده کو ئیسلامی ب مرۆقایه تی سهره دهری د گهل هزرا جودا کرییه، و ئیسلامی باوهری ب ئجتها دی ههیه، و ئه قه هندی د گههینت، کو ئیسلامی باوهری ب جودابوونا بیر و بۆچوونان ههیه، و د دیرۆکا ئیسلامیدا ب دههان مهزهه بین فقهی و هزری و فه لسه فی پهیدابوویینه، هه تا هنده ک جاران کهسین نهموسلمان ژی، ل مزگه فتان دان و ستاندن د کرن و دهر برین ژهزر و بیر و بۆچوونین خوه د کرن.

٣- دلفرههييا نهتهوهيي:

ئانكو نه ته وهيين ژيك جودا ريزي ل ماف و كه رامه تا ئيكدو بگرن، و چو نه ته وه خواز ده مارگيرى و تو خمپه ريسييي د ژي نه ته وهيين دى نه كه ن، و ب چاقه كي كيم و بي بها به ري خوه نه ده نه مله تين دى، و زوردارييي ل وه لات و ما فين وان نه كه ن، خودايي مه زن دبيرت: ((يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُم مُن ذَكَرٍ وَأُنثَى وَجَعَلْنَاكُم شُعُوباً وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُم عِندَ اللَّهِ أَتْقَاكُم إِنَّ اللَّه عَلِيم خبيرً)) من ذكرٍ وَأُنثَى وَجَعَلْنَاكُم شُعُوباً وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُم عِندَ اللَّهِ أَتْقَاكُم إِنَّ اللَّه عَلِيم خبيرً)) (الحجرات: ١٣) ئانكو: گهلى مروقان مه هوون ب گهله ك رهنگ و نه ته وهيين ژيك جودا دايينه، دا هوون ئيك دو بناسن، و يي ژ ههوه هه مييان چيتر ل نك خودي، ئه وه ئه وي ته قوادار، و خودييه زانا و شاره زا ب ڤي چه ندي.

ئه ش ئایه ته، و هنده ك ئایه تین وه كی وی ئاما ژهیی دده نه جودابوونا نه ته وهیان، به لی نه ش جودابوونه - وه كی ژ قی ئایه تی دئیته وه رگرتن - دقیت نه بته ئه گه را پهیدابوونا كه رب و نه قیان و توخومپه ریسییی د ناقبه را واندا، به لكو دقیت نه و كاری بو هه قناسینی بكه ن، و دووماهییا ئایه تی مه ئاگه هدار دكه ت كو ل نك خودی، چو ملله ت ژ چو ملله تان چیتر نینن. و وه كی پیغه مبه ر ژی (سلاف لی بن) دبیژت: ((لا فضل لعربی علی أعجمی و لا لأبیض علی أسود إلا بالتقوی)) ئانكو: كه س ژ به ر نه ته وه یان ره نگی خوه، ژ غه یری خوه چیتر نینه، پی شكی باشی و چیترییی ته قوایه.

بناخهيين دلفرههييي د ئيسلاميدا:

۱- ب دیتنا ئیسلامی ئایینین ئهسمانی ههمییان ئیک ژیدهر ههیه، و ئهو ههمی ژ نك خودی هاتینه،
 ههر چهنده هندهك ژ وان - ب گوتنا قورئانی - یین هاتینه گوهارتن ژی، لهو نابت بو کهسه کی
 ب ناقی ئایینی نهیارهتییا کهسه کی دی بکهت، یان وی کیم ببینت.

۲- ب بۆچوونا ئىسلامى پىغەمبەر ھەمى برانە، و دڤىت موسلمان باوەرىيى ب وان ھەمىيان بىنت،
 و ئەگەر ئەو وە نەكەت باوەرىيا وى دى يا كىم بت.

۳- ب دیتنا ئیسلامی مروّف ئایینی خوه ب ئازادی هلدبژیرت، و کوّته کی د ئایینیدا نابت، و بیر و باوه ریّن ئایینی ب دل و قیان دئینه وه رگرتن، و دقیّت ریّز ل دووکه قتییین ئایینین دی بیته گرتن: ((لا َ إِكْرَاهَ فِي الدِّینِ)) (البقرة: ۲۰٦) ئانكو: كوّته كی د ئایینیدا نینه. ((وَقُلِ الْحَقُ مِن رَّبُّكُمْ فَمَن شَاء فَلْیَكْفُوْ)) (الکهف: ۲۹) ئانكو: تو بیژه: هه قی ژ خودایی ته یه، ئه وی بقیّت بلا باوه رییی بینت، و ئه وی بقیّت بلا كافر ببت.

3- ئیسلام ژ موسلمانان دخوازت ئه و ب چاقی مروقینییی بهری خوه بدهنه خهلکی دی، و دان و ستاندنی د گهل وان بکهن، و ب چاقی ریزگرتنی بهری خوه بدهنی، روزه کی تهرمی مرییه کی د بهر پیغهمبهری هاته برن، ئه و پیشقه رابوو، ئیکی گوت: ئه و زهلامه کی جوهی بوو، پیغهمبهری (سلاف لی بن) گوتی: ((ما نه مروقه!)) ئانکو: چونکی مروقه و خودی یی ئافراندی دقیت ریز لی بیته گرتن.

0- جودابوونا ئایینان جهی ریزگرتنیه د ئیسلامیدا، و دووکه قتییین وان ماف ههیه په رستگه هین خوه ههبن، و ناسنامه و رهوشه نبیرییا خوه یا ئایینی بپاریزن، و نابت بو که سی مافین وان بخون، و بناخه یه کی ئوسوولی ههیه دبیژت: (وان بهیلن بلا ئه و وه کی خوه په رستنا خوه بکه ن و بلا ل دووف دین و ئایینی خوه ژین و ژیارا خوه ب ریقه ببه ن).

7- دقینت موسلمان ریزی ل نهموسلمانان بگرن، و ب جوانی سهرهدهرییی د گهل وان بکهن، و ب همی رهنگان قهنجییی د گهل وان بکهن، پیغهمبهر (سلاف لی بن) دبیرژت: ((من آذی ذمیا فأنا خصمه)) ئانکو: ههر کهسه کی نهخوهشییی بگههینته کهسه کی ژ ئایینین دی ئهوین د گهل مه دژین، ئهز دهعوه داری ویمه، و دبیرژت: ((ألا من ظلم معاهدا أو انتقصه أو کلفه فوق طاقته، أو أخذ منه شیئا بغیر طیب نفس فأنا حجیجه یوم القیامة)) ئانکو: ههر کهسه کی زوردارییی ل کهسه کی ژ ئایینین دی، ئهوین د گهل مه دژین بکهت، یان وی کیم بکهت، یان باره کی زیده یی شیانا وی لی بکهت، یان بی دلی وی، تشته کی ژی بستینت، روژا رابوونی ئهز دهعوه داری ویمه.

۷- د ئیسلامیدا نابت نهیاره ی د نافیه را موسلمان و نهموسلماناندا بیته ئاراندن، ل سه ر بناخه یی ئایینی، چونکی ئه و هه می د مرو فینیییدا برانه، و دفیت ئه و د گهلیك بژین و ریزی ل ئیکدو بگرن، و ما فی ئیکدو نهخون، خودایی مه زن دبیژت: ((لا یَنْهَا كُمُ اللّهُ عَنِ الّذِینَ لَمْ یُقَاتِلُو كُمْ فی الدّینِ وَلَمْ یُخْرِجُو كُم مِّن دِیَارِ كُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَیْهِمْ إِنَّ اللّه یُحِبُ الْقُسِطِینَ)) (الممتحنة: ۸) ئانکو: خودی هه وه ژ وان ناده ته پاش ئه وین شه ری هه وه د دینیدا نه کرین و هوون ژ واری هه وه ده رنه ئیخستین، کو هوون قه نجی و دادییی د گهل وان بکه ن، چونکی خودی دادوه ره و حه ز ژ وان که سان دکه ت، نه وین دادیه روه روه رییی دکه ن.

دان و ستاندن:

چاوا ئەم دى شيين خوه فيرى دلفرەهييى بكەين؟

يسيار:

دەمارگیری و ههستا نەیارەتىيى كو دژی دلفرەهييىننە، چ زیانى دگەھیننە مرۆف و جڤاكىٰ؟

يێشنيار:

به حسى به لگه يه كى بكه ل سهر دلفره هييا ئيسلامى د گهل ئايينين دى، كو ته ل باژيرى خوه ديتبت.

وەرزى دويى

پشکا ئیکی بنهمال و ژیانا بنهمالی د دیتنا ئیسلامیّدا

وانهيا بيست ويينجي

بنهمال (الأسرة)

بنه مال: گرنگترین دهزگه ها پهروهرده یی و جفاکییه و بناخه و بنسترا پیکئینانا جفاکییه. ژ ده باب و زار و ک و نه نین دئیت و لاند کا فیان و ریز و وهرار کرن و دلو فانییییه، و ئه ندامین وی خودانین کومه کا ماف و ئه رکانه به رانبه رئیکدو. مروف ب سروشتی خوه هوومروفه و حهز دکه ت د گه ل غهیری خوه بژیت. دورستکرنا بنه مالی فی داخوازی ب جهد دئینت و مروفی ژ گوشه گیری و تنیاتییی قورتال دکه ت و ته ناهی و ئارامییی دسپیرتی.

۱- ينكئينانا بنهمالي د ديتنا ئيسلاميدا:

بی گومان بنه مالی دهوره کی مهزن د ژیانا که س و کو ماندا ههیه، د بنه مالیدا ژن و میر ئیکدو ته مام دکه ن و بی ئیکدو نه شین ب ته ناهی بژین، ههروه سا تاك ژی ب کو و کچفه، هه تا بنه مالی پیک نه ئینن، هه ست ب ته ناهی و ئارامییه کا بهرده وام ناکه ن، نه مازه ئه گهر بارا وان د دورست کرن و سهرین کفه ئینانا بنه مالیدا سهرکه فتن و به خته وه ری بت. هه ر ژ به ر هندی ئیسلام ژی ب چافه کی پرپووته و گرنگی، به ری خوه ددته بنه مالی و دفیت ل سه ر بناخه یه کا راست و موکوم بنستری بو دانت، و ئه رك و مافین ئه ندامین وی ب جوانی دیار و ئاشکه را بکه ت، هه روه سا ب فی ئاوایی پاریز کارییی لی دکه ت و به هایین وی دپاریزت و وه راری دده تی. ئیسلام ل سه ر فی بناخه یی مه بو دورست کرنا بنه مال و هه قسه رگیرییی یال دده ت.

پیغه مبه ر (سلاف لی بن) د قی واریده، دبیّرت: ((النکاح من سنتی، فمن لم یعمل بسنتی فلیس منی))، ئانکو: ژنئینان و شووکرن و هه قسه رگیری ژ ریّبازا منه و هه رکهسی کار پی نه که ت و خوه ژی بده ته یاش، نه ژ منه.

ههروهسا د فهرمو دهیه کا دیدا دبیرت: ((تزوجوا ولا تکونوا کرهبانیه النصاری))، ئانکو: هه قسه رگیرییی بکهن و وه کی وان مهسیحییان نهبن، ئهوین پشت دایینه ژیانا دنیایی و شووناکن و ژنی نائینن.

ههروهسا پیغهمبهر (سلاف لی بن) د روویی خورت و گهنجاندا دبیژت: (اگهلی گهنجان، ههر کهسی ژ ههوه پی چی ببت و بشیّت بلا ژنی بینت، چونکی چاف و دههمهنان دپاریزت، ئهوین نهشین بینن ژی، بلا روزییان بگرن، یان ژی خوه بگرن ههتا دهلیقهیا ژنئینان و شووکرنی هلدکه قت)).

خودایی مهزن خوهرسك و بههرهیا گونهیّلی د ههردو ره گهزاندا (نیر و می) دورستکرییه و ههست دکهن کو وان پیدفی ب ئیکدو ههیه و ئیکدو تهمام دکهن. ئیسلام وه کی هنده ك ئایینان داخوازی ژ مروّقی ناکهت، کو دهستان ژ دنیایی و خوهشییین وی بهردهت، و ژ وان خوهشییا گونهیّلی، بهلکو داخوازی ژی دکهت، قی خوهرسکی د گهل یین دی، د چارچوّقی رهوشت و بههایین بلندین جقاکی و ئارمانجیّن راستدا و ل دووف شهریعهتا ئیسلامی تیر بکهت.

هه قسه رگیری و پیکئینانا بنه مالی، ئه و چارچو قی شه رعی و یاسایی و ئه خلاقییه، ئه وی قی ئارمانجی د گهل کو مه کا ئارمانجین دی ب جهد دئینت، مروقی ژ ریده رکه قتن و گونه هی دوور دئیخت، و وه لی دکه ت کو تامی ژ ژین و ژیاری وه ربگرت و خودایی خوه ژی ژ خوه رازی بکه ت. هه روه سا د جاگیدا ژی، ب سه رفرازی بژیت و ناف و نافده نگی خوه و یی بنه ما لا خوه بیاریزت.

٢- ھلېژارتنا ھەقسەرى:

هلبژارتنا هه قگیان و هه قسه ری ژیانی، دو زه کا گه له ک گرنگه و پاشه رو ژا بنه مالی پی قه گریدایییه، بنه مال ژی، دا ده وری ژی داخواز کری بگیرت، و ل سهر بناخه یه کا راست و موکوم بیته ئاقاکرن، دقیت ژ پیگافا ئیکی یا پیکئینانا خوه، هزره کا هوورك بو بیته کرن و نه خشه بو بیته داریتن، چونکی هه ر تشته کی ژ ریقه ب دورستی دهست پی نه هاته کرن، پاشتر هه وجه یی هیز و شیانه کا گه له ک دبت ژ بو راست کرنا وی.

پنگافا ئنکی یا بنه مالی ژی، دیارکرنا هه قسه ری پاشه روز ییه، هه رژ به رهندی ئیسلام گهله كهه فه ویاتییی لی دکه ت، و داخوازی ژ مه دکه ت، ئه م ژ فی ئالیفه هشیار بین و برپارا راست بده ین و ب روویی ب سه رفه، نه ئینه خاپاندن، ئاشکه رایه ئه و بناخه و پیفکه ژی، ئه وین مروف ل دووف وان هه قسه ری ژیانا خوه هلد بژیرت، گهله کیرنگن، و ئیسلام د فی واریدا ریکا دورست نیشا مه دده ت، و گهله کی پیفکان دکه ته د ده ست مه دا، دا ئه م ب سه ردا نه چین و ل سه ربنستر و بناخه یه کا دورست هه قسه ری خوه هل بی و نه خشه یه کی دورست بو بنه ماله کا به خته و در دابریژین.

بناخه و پیقکین هلبژارتنا هه قسهری د دیتنا ئیسلامیدا:

ئ - بەرچاقوەرگرتنا ئايىنى:

ئیسلام گهله گرنگییی دده ته هندی کو خیران ل سهر بنستر و بناخهیه کا موکوم بیته نافاکرن، چونکی نه گهر بنستر و بناخهیا وی قاهیم نهبت، نه شیت خوه ل بهر ره شهبایی ئیشك و گرفتاری و گهفین دهره کی بگرت و نهندامین خوه بپاریزت، و ههر ژ بهر هندی ژی نایینی دکه ته بناخه و بنستره کا موکوم و ب هیر ژ دورستکرن و پیکئینانا خوه، و پهیمانا هه قسهرییی ژی د نافهه را ژن و میراندا ب تشته کی پیروز دبینت.

بهرچاقوه رگرتنا بها و بنسترین ئیسلامی د ژیانا بنه مالیدا، هه قسه ران دوور دئیخت ژ خیانه تکرنی و وان هاندده ت کو پیک هه هه هم قکاربن بو ده رباز کرنا ژین و ژیاره کا خوه ش و پهروه رده کرنه کا جوان بو زار و کین خوه و پارزتنا ته ناهییا بنه مالین خوه.

پینعه مبه ر (سلاف لی بن) د فی واریدا دبیژت: ((تنکح المرأة لأربع، لمالها ولحسبها ولجمالها ولدینها، فاظفر بذات الدین تربت یداك))، ئانکو ژن ژ بهر چار ئه گهران دئیته مارکرن: ژ بهر دهوله مه ندی و مالی وی، یان بنه مالا وی، یان جوانییا وی، یان ژی دیندارییا وی، تو دینداری هلبژیره.

ئه قه ژی هندی ناگه هینت کو زه لام ژنی نه ئینت ئه گهر ده وله مه ند بت یان خودانمال و جوان بت. به لکو مهره م ژی ئه وه که سی خوه ب موسلمان بهه ژمیرت، دقیت ههرده م ئیك ژ پی فکین گرنگین وی، دیندارییا هه قسه را وی بت، چونکی وه کی پیشتر مه گوتی، به رچاقوه رگرتنا به ایین ئیسلامی و پی گیرییا هه قسه ر و ئه ندامین بنه مالی ب وان ئه رکین موسلمانه تییی ئه وین ل سهر ملین وان، بنه مالی موکوم و ب هیز دئیخت و ئیشك و گرفتارییین بنه مالی کیم دکه ت، و هاریکاره کی باشه بو جهئینان و به ده ست و نه ست نازك د بنه مایدا.

ب- رەوشتجوانى:

پیقکه کی دی یی هلبژارتنا هه قسه ری، هه بوونا ره وشتی جوانه د ده ستنیشانکرن و هلبژارتنا هه قسه ری یی هم قسه ری یان هه قسه را پاشه روزیدا، به رچاقوه رگرتنا ره وشتجوانییی د هلبژارتنا هه قسه ری کچ و کوراندا، گهله ک گرنگه، نه مازه به رچاقوه رگرتنا ره وشتجوانییی ل ده ف زه لامی، چونکی نه گهری مان و نه مانا بنه مالی، نه وی په روه رده کرنا ساخله م و قه هه سیان، یان تیکدان و نه خوه شی پیقه

گریدایی، همبوون و نمبوونا پرهوشتانه ل ده شده همه شده و ئمندامین بنه مالی، پیغه مبه ر (سلاف لی بن) د قی واریدا و د فهرمو ده به کیدا بنه مالان شیره ت دکت و دبیر ت: ((إذا جاء کم من ترضون دینه و خلقه فزوجوه، الا تفعلوه تکن فتنة فی الارض و فساد کبیر)). (ترمذی و حاکم) قه گوهازتییه. ئانکو: ئه گهر ئیك هاته کچا هه وه و هوون ژ پرهوشت و دینی وی پرازی بن بده نی (هملبهت پشتی پرازیبوونا کچکی ب خوه)، چونکی ئه گهر هوون وه نه کهن، خرابی و فتنه دی ل سه ر پروویی ئه ردی بهلاف بت. ئانکو به ری مروق به ری خوه بده ته ده وله مه ندی و جوانی و نیاسینی و باوه رنامه و هنده که تشتین وه کی قان، ژ بو به رچاقکرنا هه قسه ری خوه یان یی کوپ و کچا خوه یان یی خووشك و برایی خوه، دقیت به ری خوه بده ته پرهوشتی که سی یان که سا به رچاقکری و هزرا خوه تیدا بکه ت. چونکی ئه گهر مروقه کی همی تشتین دی هه بن، به لی ده همه نیسی ل ده قده هم بوو، ئه ها هنگی خوه نه شینت ببته هه قسه ره کی باش، چ ژن چ ژی میز، و دی گه له ک ئیشك و گرفتارییان بو همه شیسکی ژیانا خوه و بنه مالا خوه په یه دا که ت.

ژ ئالییه کی دی، تشتی گرنگ د قی فهرمو ده ییدا ئه وه، کو دینداری ب تنی به س نینه بو پازیبوونی ب که سه کی کو وه که هه قسه ر بیته هلبژارتن، به لکو تشتی د گهل گرنگ و پی فه گریدایی، په وشته. مه رج نینه ئی پیشچاف موسلمان ه و دیندار بت و په وشتی وی د گهل هه قسه ری وی مروقانه و جوان بت، که سی چه ند موسلمان بت، به لی موسلمانه تیبا وی، کار ل په وشتی وی نه کربت، و دلییس و په زیل و هه ستبریندار که رو بیتبعه ت و زمان په و ته نبه ل بت، ب کیر هندی نائیت وه که هه قیشک و هه قسه ر بیته هلبژارتن.

پ- ئازادى د هلېژارتنيدا:

چونکو ل دووف دیتنا ئیسلامی، دقیّت بنه مال ل سهر بنستر و بناخه یا سوّز و قیانی بیّته ئاقاکرن، نابت زوّری ل ئیّك ژ ههردو هه قسه ران بیّته کرن، و نه مازه کچی، د ده می هلبژارتن و دیار کرنا هه قسه ریدا. زوّریلیّکرن د دانه شوو و ژنئینانیّدا، نه ریته کی پاشکه قتی و نه فامی عه شیرکییی به ری ئیسلامیّیه و دقیّت نه مینت و بیّته راکرن، و د گهل ئیسلامی ناگونجت. گریبه ستا هه قسه رییی د شهریعه تی ئیسلامیّدا، گریبه سته که ل سهر بناخه یا رازیبوونا هه ردو ئالییان دورست دبت، و هه ر ب وی رازیبوونی ژی ئاقا دبت، ئه گهر زوّری ل ئالییه کی بیّته کرن، ب هندی گریبه ستا ژی گوتی دورست نابت و به تاله.

پینه مبه ر (سلاف لی بن) دبیرت: ((لا تزوج الثیب حتی تستأمر و لا تزوج البکر حتی تستأذن)) موسلم و بوخاری قه گوهازتییه. قه گوهازتییه دبیّژت: کچه کا گهنج هاته ده ق پینه مبه ری و گوتی کو بابی وی بی رازیبوونا وی دایییه شوو، و نه و حهز ناکه ت شوو ب وی که سی بکه ت، نه وی بابی وی بو هلبژارتی، ئینا پینه مبه ری (سلاف لی بن) ما فی هلوه شاندنا گریبه ستی و رازیبوونی هلپه سارتی، و سه ربه ستکر د هلبژارتنا ئیک ژ هه ردویاندا.

ئهبوو هورهیره ژی قهدگوهیّزت، دبیّژت کو کچهك هاته ده ش پینهمبهری (سلاف لی بن) و گوتی: بابی من بی رازیبوونا من، ئهزا داییمه برازایی خوه، دا شانی خوه پی بلند بکهت. ئینا پینهمبهری (سلاف لی بن) گوتی بریار بریارا تهیه، تو دشیّی هلوهشینی، ئینا کچکی گوت: من ری دا بابی خوه و ئهز رازیمه ب کریارا وی، بهلی من قیا ژن بزانن کو بابیّن وان، ماف نینه بی رازیبوونا وان، وان ب زوری بده شوو.

دقیّت دهیك و باب د قی واریدا و د قیّ مهسهلهیا ههستیارا گرنگدا، ب دلسوّزی سهرهدهرییی بکهن و بازادییی بدهنه کور و کچیّن خوه، و د ههمان دهمدا ژی، وان راستهری بکهن، و بهری وان بدهنه باشترین ئاوایی هلبرژارتنا ههقسهری وان، دا ل سهر بنستره کا رووکی شکری و سهرقهسهرقهیا ساده و ساکار و د بن کارلیّکرنا سوّزه کا گهنجانهیا رووتدا، ههقسهری ژیانا خوه هلنهبریّزن، چونکی پیّکئینانا بنهمالی بهرپسیارییه و دقیّت ژ ئالییی جقاکی و دهروونی و فسیوّلوّجیقه ئاقاکری و موکوم بت و ببته هیّلینا بهختهوهری و پهروهرده یا باش، ژ بوّ جقاك ژی ب هیّز و چهلهنگ و هرارکری بت. کور و کچ ژی، پیدقییه مشیّورا خوه ب دهیك و بابان بکهن و مفایی ژ شیرهت و شارهزایییا وان وهربگرن.

ت- به ريخوه دان و ناسين و د ئيكدوگه هشتن:

ئه و دو که سین دقین ببنه هه قسه رین ئیکدو، دقیت ئیکدو ببینن و ژ ئیکا دیمه ن و مه سه له یین دیقه، ب دلی ئیکدو بن، ژ نوو بزاقی بو هه قسه رگیرییی بکه ن و پیکاقان بو باقیژن.

روز وه کی ئیك ژ هه قال و هو گرین پیغه مبه ری (سلاف لی بن) داخوازا کچه کی کربوو، پیغه مبه ری (سلاف لی بن) گوت: نه خیر، ئینا گوت: دی هه ره اسلاف لی بن) گوتی: ته کچك دیتیه و ب دلی ته یه گوت: نه خیر، ئینا گوت: دی هه ره ببینه، چونکی ئه قه پید قییه ژ بو کو هه قبه ندییا هه قسه رییا هه وه د گه ل ئیکدو به رده وام ببت، ناسین و د گه ل ئیک ئاخفتن و پیک گوهارتنا بیر و رایان د گه ل هه قدو، ئه قه هه می، ئه گه ر مه ره مرده م ژی هه قسه رگیری بت و ژ چار چوقی پیقك و ره و شتین ئیسلامی ده رنه که قن، دی خزمه تا پروسه یی

هه قسه رگیرییی کهن، دا پیکئینانا بنه مالی ل سه ر بناخه یی پازیبوون و د ئیکدو گهه شتنیدا بت، نه ل سه ر بنسترا سۆز و دیتنا سه رقه سه رقه بیته ئاقاکرن، و مه ره م ژی نه تنی تیرکرنا غه ریزه یا جنسی بت، به لکو جهئینان و پهیداکرنا ژین و ژیاره کا ته نا و تژی خیر و خوه شی و سۆز و هاریکاری. به لی چونکو به ری هه ر تشته کی، ئیسلام وه که مروق به ری خوه دده ته ژنی، نابت ئه وله یی بو مه سه له یا جوانیی بیته ئیخستن و هه ر تشته ک د جوانییا ویدا بیته کورتکرن.

ج- ھەقياكى:

ئانکو ههردو هه قسه ر د هنده ک ئالییاندا نیزیکی ئیکدوبن و هنده ک جودایی نه بنه ئه گهری پهیداکرنا نه لیککییا بنه مالی و کیمکرنا هه ستکرنی ب سوز و به خته وه رییی د نافیه را واندا، ئاشکه رایه ژی کو د ئیسلامیدا چینایه تی نینه و مروّف به رانبه ری خودی و یاسایا ئیسلامی یه کسانن، به لی د هه مان ده میدا، به رچاقوه رگرتنا هه قکوو فییی ل دووف ده م و سه رده م و جهین جودا بو پیکئینانا بنه مالی گرنگه، هه قکوو فی ژی پتر زه لامی دگرت، نه ژنی.

ئانکو ههر ژنهك، ئاستی وی چاوابت، هه فکوو فا ههر زه لامه کییه، خوه پیک و پایه یا زه لامی چه ند بلند ژی بت، مه خسه د ژ بهر چاقوه رگرتنا قی خالی ئه وه، دا مروّف ژ بو بنه ماله کا ته نا و ته سه ل پیکبینت، بزاقی بکه ت، ئاستی جفاکی و رهوشه نبیری و ئابورییی وی بنه مالی، ئه وا خزمانییی د گهل دکه ت، به رچاف و هربگرت و دا جودایی د نافبه را هه ردو بنه مالاندا گهله ك نهبت، و دا هه فگوری و گونجانه کا باش د نافبه را هه ردو ئالییاندا هه بت.

دان و ستاندن:

لاوازبوونا بنهمالي چ رهنگڤهدانا خراب ل سهر ژيانا ئهندامان و جڤاكي ههيه؟

قەكۆلان:

دەورى خۆرت و لاوان د بەختەوەركرنا بنەمالا واندا چيه؟

يسيار:

۱- ئەرى زۆرىكرن ل كور و كچان، د مەسەلەيا ژنئينان و شووكرنيدا، د گەل ئىسلامى گونجايىيە؟

۲- دقیّت ئهم ل سهر چ بنستر و بناخهیی همقسهری ژیانا خوه یا پاشهرو رزی هلبژیرین؟

وانهيا بيست وشهشي

گرنگییا بنهمالی و نهرکین وی د نیسلامیدا

ئاشكەرايە، ئيسلام پووتەيەكى ئۆكجار مەزن ددەتە بنەمالى، و ژ بەر ھندى، رى و نىشادانىن خوەيىن تايبەت ھەنە، ھەر د سەرى پۆكھاتنا بنەمالىدا، ھەتا دگەھتە رىك و پىككرن و ب سەروبەركرنا ھەقبەندىيان د ناقبەرا ئەندامىن وىدا.

د دیتنا ئیسلامیدا، ئه و بنه مالا خودایی مهزن بپه ریست و پی شکین ئیسلامی، ژ بو به خته وه رییا ئه ندامان، ل سهر بینه چه سپاندن، د فیت گهله ك ئه ركان ب جه بینت، پووته و ئه ركین بنه مالی ژی ل گور دیتنا ئیسلامی، د قان خالین خواریدا دیار دبن:

ئیک- دابینکرنا تهناهی و خوهشییی: ئهرکی بنه مالی یی ئیکی، ل گور دیتنا ئیسلامی ئهوه کو ببته ئاخ و کاخ و جهه ک بو خوهشییا دهروونییا دهیباب و زارو کان، خودایی مهزن دبیرت: ((وَاللّهُ جَعَلَ لَکُم مِّن بُیُوتِکُمْ سَکَناً)) (النحل ۸۰)، ئانکو: خودایی مهزن مالین ههوه کرینه ژیدهری تهناهی و خوهشییی، تشتی ژیان و تهناهی و ئاشتی و خوهشییی دده ته مالی بنه ماله.

خودایی مهزن کا چاوا مالیّن مه بو مه کرینه جهی قهحهویانی، نهها وهسا ههقبهندییا ههقبهندییا ههقبهندییا دروونی، ههروه کی نه و ب خوه دبیری در و مین آیاته آن خَلق لَکُم مِّن آنهُسِکُمْ آزْوَاجاً لِیَسْکُنُوا إِلَیْها...)) (الروم ۲۱). نانکو: نیک ر نیشانین خودایی مهزن نه وه کو مروّف ر دو ره گهزان چیکرییه، دا ب ریککا پیکئینانا بنه مالی و گریدانا ههقبهندییا ههقسه رگیرییی د گهل ئیکدو، ههر ئیک ببته ریده و سهرهکانییا ته ناهی و بهختهوه رییی بو یی دی، ههر وه کی خودایی مهزن دبیریت: ((هُوَ الَّذِي خَلقَکُم مِّن نَفْسٍ وَاحِدَة وَجَعَلَ مِنْها وَرُجَعَا لِیَسْکُنَ إِلَیْها...)) (الأعراف ۱۸۹). ئانکو خودایی مهزن نهوه نهوی هوون ر ئیک توخمی دورستکرین، ههر ر وی توخمی، ههقسه ر ری بو چیکر، دا د بن سیبه را ئیکدودا ته نا برین. نه خوه خوه شی و ته ناهییه ری، به هندی دئیته جهئینان، گافا نه ندامین بنه مالی ر ئیکدو پشتر است نه و وان هه می تشتین دبنه ریده ری نه دی نه کهن بده به دین نه ده یه به کهن، و که به به کهن بده به کهن، و که به به کهن، به ده کی، و پیکولی بکهن، به هاقایه کی تری خوه شی و ته ناهی و به خته وه ری بو خیزنا خوه په یدا بکهن.

د دیتنا ئیسلامیدا ژن و میر ئیکدو تهمام دکهن، کهس ژ وان بی یی دی تهناهییا دورست ب دهست خوهقه نائینت، مروّق هندی بنهمالی پیک نهئینت، ههست ب کیماسی و قالاتییا دهروونی و جقاکی دکهت، ب کاری قی ههقبهندییا باش، ئهوا د ناقبهرا ژن و میراندا، مال وهراری دکهن و جقاک ژی ییش دکهقت.

هه قبه ندییا ژن و میران د بنه مالیدا، دقیت بگه هته ئاسته کی و هسا کو هه ردو و ه کی گیانه کی لی ین، هه ست و ئارمانج و خه مین هه قپشك هه بن، و هه رئیك ژ وان حه ز و به خته و هری و که ساتی و خوه شییا یی دی به رچاف و هربگرت: ((... هُنَّ لِبَاسٌ لَّکُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ ...)) (البقرة ۱۸۷). ئانكو: ژنین هه وه بو هه وه کراسن و هوون ژی بو وان کراسن، کراس و جلك مروقی ژ گه رمی و سارمایی (سه رمایی) و نه خوه شییی دپاریزت و جوانییی دسپیرته له شی مروقی، هه قسه رژی دقیت پولی کراسی بو ئیک دو ببینن و ببنه ژیده ری دلخوه شییا ئیک دو و هه قد و جوان بکه ن، ئه قه ژی هندی و گه هینت کو بنه مال نه جهی ململانی و ستوچه ماندن و نواندنا هیز و ده سته لات و خوه پاکیشان و پشتین کرنیه، به لکو کوش و هم بیزا ره و شت و وه فا و قیانیه.

دو- دابینکرنا سۆز و دلۆڤانیین: ئەركەكى بنیاتیین دى یى بنهمالى، بەردەستكرنا سۆز و قیانیه بۆ ئەندامان. تشتى دبته ھیقینى ژیانەكا بەختەوەر بۆ بنهمالى، ھەستكرنه ب گەرمىیا وى سۆز و دلۆڤانیین، ئەوا بنهمال ددەته مرۆڤى و چو دەزگەھین دى پى چینابت وەكى بنهمالى ڤى رۆلى ئەنجام بدەن. مرۆڤ دەمى د ژیانیدا ھەست ب وەستیانى دكەت یان دوەستت، پیدڤى قەھەسیان و بینقەدانى دبت، ژ بەر ھندى دەمى قەدگەرتە ناڤ بنهمالى، مافى وییه ھەست ب قیانهكا پاك وگیانەكى تژى دلۆڤانى بكەت. دڤیت دەیك و باب و زارۆك ژى تیکدا ھاریكارییا ئیکدو بكەن، دا بنهمالا وان تژى بت ژ قیان و ھەستى نازك و سۆز و دلۆڤانییا پاقژ، خودایى مەزن د قى واریدا دبیرژت: ((...وَجَعَلَ بَیْنَکُم مُودَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ في ذَلِكَ لَایَاتٍ لِقَوْم یَتَفَکَّرُونَ)) (الروم ۲۱).

ئانكو: خودایی مهزن سۆز و دلۆڤانی د ناڤبهرا ههوهدا - د ناڤبهرا ژن و میراندا وه و دو ههڤسهر- دورست كرييه، ئهڤهرى بهلگه و نیشانن بۆ وان كهسین هزرین خوه دكهن. د دیتنا ڤی ئایهتیدا، ئهو بنه بنه مال ب بنه مال دئیته دانان، و خودایی مهزن ژی رازییه، و ل سهر بناخه و بنسترا ئیسلامی هاتییه ئاڤاكرن، ئه وا كۆش و همبیزا سۆز و ڤیانی بت، ژن و میر و سهرانسهری ئهندامین وی، د گهل ئیكدو دلوڤان بن و ئیكدو بڤین و دووربن ژ توند و تیژی و وان نهلیکی و ئاریشهیین كو تهناهی و بهخته وهرییا بنه مالی تیك ددهن و پووچ دكهن.

هدر بنه ماله کا سته م تیدا ل ژنی بیته کرن و توند و تیژی د گهل وی و زار و کان بیته کرن ژ بهری زه لامیقه، یان ژی زه لام تیدا زرباربت ژ سۆز و ههستی پاك و نازکی ژنی، ئه و بنه مال ژ ری و نیشانین ئیسلامی دووره و ژیانا ئه ندامین وی ته حل و تاریبه و ژ فه رمانین خودایی مه زن ده رکه قتیبه، چونکی هه رکهسه کی - ژ هه قسه ر و زار و کان - کاره کی بکه ت کو ته ناهییا بنه مالی تیک بده ت، ئه و ب قی کاری خوه، دژی داخواز و فه رمانا په روه ردگاری راوه ستاییه و ریز ل مافی ئه ندامین دی یین بنه مالا خوه نه گرتیبه، چونکی پید قیبه ئه ندامین بنه مالی ئه رکین ل سه ر ملی خوه به رانبه ری ئیکد و ب جه بینن، و ریزی ل مافی ئیکد و بگرن و هه می هه ست ب ریز و روومه ت و که رامه تا خوه بکه ن.

سخ- پهروهردهکرنا زاروّکی: ئارمانج ژ دورستکرن و پیکئینانا بنهمالی، چیکرنا دووندهه و بهرهبابه کی باش و پهوشتپاکه، دا تاك ب تهناهی پیکفه بژین، و پیری ل ئیکدو بگرن، و ههر ژ بهر هندی، ئیک ژ گرنگترین ئهرکین بنهمالی، پهروهرده کرنا زاروّکییه ژ بهری دهیك و بابانقه، و دیاره ژی کو ئیک ژ ئارمانجین ههفسه رگیرییی، پانانا دوونده هیه ژ بی بهرده وامبوونا ژیانی و پهگهزی مروّقی ل سهر پروویی ئهردی، لی به لی نهرکی دهیك و بابان ل پانانا زاروّکان و خودانکرنا وان ب دووماهی نائیت، بهلکو ئه قه ههمی بی پهروه ده کرنه کا پاست و دورستا زاروّکی، ئارمانجا دورستا بنهمالی ب جه نائینت و ناهنگیفت. د دیتنا ئیسلامیدا، دفیت بنهمال ببته قوتابخانه یه بو بهرهه قکرنا بابکه کی باومردار و هشیار و خیرخواز، و قورئان دهیك و بابان فیر دکهت کو زاروّکین خوه ب ئاوایه کی وسیا پهروه رده بکه ن، پی ب چاف و گاف بکه قن و بهری وان بکه قته خودیناسی و قهنجیکاری و خرمه تکرنا جفاکی، ههر وه کی قورئانی دیارکری: ((وَالَّذِینَ یَقُولُونَ رَبَنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِیًاتِنَا خرمه تکرنا بِقاکی، هم وه کی قورئانی دیارکری: ((وَالَّذِینَ یَقُولُونَ رَبَنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِیًاتِنَا خرمه تکرنا بِقاکی، هم وه کی قورئانی دیارکری: ((وَالَّذِینَ یَقُولُونَ رَبَنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِیًاتِنَا خَرْمه تکرنا بِقَاکی، هم وه کی قورئانی دیارکری: ((وَالَّذِینَ یَقُولُونَ رَبَنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِیًاتِنَا فَرُدُی وَانِ بکه قَن وَانِ بکه قَن و الفرقان ۷۶).

ئانكو: ئەوين دوعا دكەن و دبيرن خوديوق بنەمال و دووندەھەكا وەسا بدە مە كو ببنە بيناھييا چاڤين مە، و مە بكە ريبەر و سەركيش بۆ خوەشمرققان.

۱- زاروّك بهدهده (متشرد) دبت و بهرهنگاری كوّمه کا دیاردهیین ب ترس وه کی مادهیین نههشکهر و قهخوارنی دبت و ژ بهری هنده ک دهسته کین مافیاقه، بو کاریّن ب ترس و بهدرهوشت دئینه کارئینان.

۲- نهمانا قیانا دورست و راستانی د ناقبهرا ژن و میراندا ب ناوایه کی وهسا کو بشین ژیانه کا دوّ مدریّ ییک قه دهرباز بکهن.

۳- زاقبوونا (زهحفبوونا) نهخوهشییین دهروونی و ههستکرن ب تنییاتی و خودووك (قلق) و ترسی .

۶- لاوازبوونا هه قبهندیییی جفاکی، کو ئه قه ژی گیانی هاریکارییی کیم دکه ت و وه ل تاکان دکه ت کو ههست ب تنییاتی بکه ن و نه شین ل دووف پیدفی و هه وجه ییی ، تامی ژ ژیانی وه ربگرن. ژ بو کو ئهم ریکی ل فی چهندی بگرین و بنه مالین مه ببنه جهه ك بو پهروه رده و قه هه سیان و وهرار کرنا ئه قل و هزر و سوز و قیانی ، پیدفییه هه می تشتین پیشتر هاتینه به حسکرن، به رچاف بینه وه رگرتن.

ئهرکی خورت و لاوان ژی د قی واریدا گرنگه، و دقیّت په فتاری وان ب ئاوایه کی وهسا بت، کو د گهل ئارمانجیّن بنه ماله کا موسلمان و هه فچه رخدا گونجایی بت. ههر کار و په وشت و په فتاره کی بیته ئه گهری تیکدانا سه قایی ته ناهییا بنه مالی ، یان ناف و ده نگی وی له که دار (عهیبدار) بکه ت، پید قییه ژی دوور بکه قن، دا هاریکارییا ده یك و باب و بنه مالیّن خوه بکه ن، و پیکوّلی بکه ن بنه مالیّن خوه بکه نه و پیکوّلی بکه ن بنه مالیّن خوه بکه نه و بنه مالیّن نموونه یی و بژاره، ئه و بنه مالا ژ شه پ و قه رقه شه و گرفتارییان قالا و د بن سیبه را ته ناهی و قیانیّدا و ئه ندامیّن وی د گهل ئیکدو دیّم قه کری و ده ق ب که ن و خودانریّز و

ب زمانه کی خوهش ئیکدو دئاخیقن، ههروه سا ریزی ل بیر و بو چوونین ئیکدو دگرن و هاریکارییا ئیکدو دکهن.

ئەرك و مافين ئەندامين بنەمالى د ديتنا ئىسلاميدا

دا کو بنه مال بهرده وام ببت و روّلی خوه یی ده روونی و جقاکی و پهروه رده یی ب ره نگی پیشتر هاتییه به حسکرن ببینت، ئیسلامی پیکوّل کرییه، ئه رك و مافیّن ئه ندامیّن وی دهستنیشان بکهت. و چونکو بنه مال ژ ده یك و باب و زاروّکان پیك دئیّت، دقیّت ئه رك و ماف هه مییان قه گرن و ژ هه مییان بگرن. و ژ ئه رکی موسلمانانه و ره و شتانه یی هه ر تاکه کی بنه مالیّیه، ئه رکیّن سه ر ملی خوه ب جوانی به رانبه رئه ندامیّن دی یین بنه مالا خوه ئه نجام بده ت و ریّزی ل مافیّن وان بگرت، و ژ مافیّن خوه ب خوه ژی بینار نه بت. بو باشتر روّنکرنا قان ماف و ئه رکان، ل ئیزه ئه م دی پیکوّلی که ین به کورتی به حس ژی بکه ین و بده ینه به رچاقیّن قوتابیییّن خوه ییّن خوه شقی:

ئیک – مافین ژن و میران بهرانبهری ئیکدو: د ئیسلامیدا ژن و میران گهلهك ماف ل سهر ئیکدو ههنه، و نابت کهس ژ وان مافی شهرعی و یاسایییی ههقسهری خوه بنپی بکهت، چونکی بهرچاقوهرنه گرتنا مافان دی بته ئه گهری تیکچوونا ههقبهندییان و کیمبوونا تهناهی و قیانی د بنهمالاندا، مافی ههر ههقسهره کی ژی ل سهر یی دی، ئهرکه ل سهر یی بهرانبهر. د ئیسلامیدا دقیت ب قیان و دلوقانی و ریزگرتن، سهرهدهرییی د گهل ئیکدو بکهن و ژ زقری و توند و تیژی و بهرچاقوهرنه گرتنا مافین ئیکدو دووربن.

دان و ستاندن:

ل دووڤ وان ئەركێن بنەمالێ ئەوێن ھاتينە بەحسكرن، بەحسێ ھندەك ژ گرفتارييێن مە يێن نهۆ ىكە.

هزرکرن:

بنه مالا به خته وه رل سهر چ بناخه و بنستری دورست دبت؟ رؤلی بنه مالی د به خته وه رکرنا خورت و لاواندا چیه؟

وانهيا بيست وحهفتي

دوو – مافين زاړوکی د بنهماليدا

مافی زاروّکی ل سهر دهیک و بابان

زاروکی د ئیسلامیدا ژ دورقه و ناقدویی بنهمالی گهلهک ماف ههنه دویک و باب دقیت قان مافین زاروکی بهرچاق ودربگرن و بنیی نهکهن

رُ گرنگترين وان مافان ري ئهڤين خوارينه:

۱- ئاههنگگیّران ب هلکه قتنا بوونا وی: د ئیسلامیدا دقیّت بنه مال و دهیباب ب ئاههنگ و خوهشی پیشوازییا بوونا زارو کی بکهن و ب ئیّك ژ نیشانیّن خیر و خوهشییی ببینن. و د قی چهندی ژیدا دقیّت جودایی د ناقبه را کور و کچاندا نهبت، ده ربرینا خوهشییی ب هلکه قتنا بوونا کوری و دلنه خوهشیوون ب بوونا کچی - کو مخابن هه تا نهو ژی شوونماییّن وی دئیّنه دیتن - پشکه که ژ رهوشتی نه فامی بهری ئیسلامی و خودایی مهزن د قورئانیّدا ب دژواری قی بیر و هزر و سهره ده رده ریش نه فامی به ری ئیسلامی و خودایی مهزن د قورئانیّدا ب دژواری قی بیر و هزر و سهره ده درد رییا نه نیسلامی له که دار دکه ت و دبیرت: ((وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنتَی ظُلَّ وَجُهُهُ مُسْوَدًا وَهُو کَلِیم (۵۸) یَتُواری مِن الْقَوْمِ مِن سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ آییسِکُهُ عَلَی هُونِ أَمْ یَدُسُهُ فِی التُرَابِ أَلاَ سَاء مَا یَحْکُمُون (۹۹))) (النحل ۸۸ – ۵۹)، ئانکو ده می مزگینییا کچی دگه همته ئیک ژ وان، سهر یخکمُون (۹۹))) (النحل ۸۸ – ۹۵)، ئانکو ده می مزگینییا کچی دگه همته ئیک ژ وان، سهر گههشتیییی، هزرین خوه دکه ت، کا بهیّلت کو ببته ژیده ری سهرشورییی یان ژی ب ساخی بنئاخ بکهت؟ ب راستی دادوه رییه کا خرابه و حوکه کی نه د ریدایه. نه ف وینه یی قورئان بو مه به رچاف بکه تی دکه ت، وینه هام و یاشکه قبیه ژ سه ره می نه فامییا عه رمان.

د ئیسلامیّدا کو و کچ ههردو مروّقن، و ههردوکان کهرامهتا خوه ههیه و مروّقانییا کهس ژ وان ژ یا یی دی پتر نینه. ئیسلامی ههر ژ ریّقه و سهخمه راتی کیّمکرنا قی نه ریتی پاشکه قتیی که قن، نهقی د وه ختی خوه دا، ریّز و بهایی ژنی کیّم دکر و روویی خوه ل بوونا وی قهنه دکر و خیرهاتن پی نه دکر، بزاف کرییه، قان دیارده یان نه هیّلت و باوه ردارییا موسلمانان به رخزمه ت بکهت ژ بو هنگافتنا قی ئارمانجی، و وه ك ریخوه شكرن بو ئه نجامدانا قی مهره ما پیروّز، خودانی و دلوّقانی د گه ل كچی و خووشكی كره قه نجییه كا مه زن و ئیك ژ ئه گهریّن چوونا به هه شتی، دا ب قی ریّکی موسلمانان هان بده ت كو ب دلخوه شییه كا زیّده، پیشوازییا بوونا كچان بكه ن. پیغه مبهر (سلاف لی موسلمانان هان بده ت كو ب دلخوه شییه كا زیّده، پیشوازییا بوونا كچان بكه ن. پیغه مبهر (سلاف لی بن) د قی واریدا دبیّژت: ((من عال جاریة، دخلت أنا و هو الجنة كهاتین و أشار با صبعیه)). هه روه ساسم و ترمذی قه گوهازتییه). ئانكو: هه ركه سه كی سی كی هه به بن، ب خه سهره گوهی و خودانییی ژی بكه ت، ژین و ژیاری بو وان به رده ست بكه ت، سه خمه راتی وان دی سهره گوهی و خودانییی ژی بكه ت، ژین و ژیاری بو وان به رده ست بكه ت، سه خمه راتی وان دی چته به هه شتی، و د فه رمود ده یه کا دیدا هاتییه، مه گوت: دو ژی هه بن، گوت: نه ری دو ژی، هه بن، گوت: نه ری دو ژی،

هیژایی گوتنییه، پیغهمبهری مهزنی ئیسلامی (سلاف لی بن)، دووندهها وی تنی کچ بوون و پریز و قهدره کی گهله که مهزن ددا کچا خوه فاتیمایی، ههر دهمه کی ب سهره دان دهاته مالبابا خوه، پیغهمبه (سلاف لی بن) ب به رقه پادبوو، و سهرملی (عهبایی) خوه کو گهله ک ل ده ب به قهدربوو، بو پادئیخست، و ئهنییا وی ماچ دکر و دگؤت: ((فاطمة بضعة منی، فمن أغضبها فقد أغضبی)). ئانکو: فاتیما پرته که ژ جه رگی من، ههر کهسه کی وی بئیشینت، ئه و من دئیشینت. اغضبی) کانکو: فاتیما پرته که ژ جه رگی من، هه ر کهسه کی وی بئیشینت، ئه و من دئیشینت. نافین خوه ش: ئیک ژ پی و پهسمین بوونا زاپوکی د ئیسلامیدا، نافلینانه، ده یک و باب ل گور شیان و پیچیبونا خوه، دقیت سهره کی کو دبیژنی (عهقیقه) بو زاپوکین خوه بده ن، و د پوژا حه فتی یان یا چاردیدا ژ بوونا زاپوکی، دقیت گازی دوست و نیاسین خوه بکه ن و د گوهی زاپوکی خوه دا بانگ بده ن و نافه کی لی بکه ن، پیدقییه ئه و نافی ل زاپوکی دئیته کرن

خوهش بت، و دهمي ئهو زار و که مهزن دبت، ژي شهرم نه کهت و پي ههست ب کيماسييي نه کهت. ٣- قيان و دلو قانى: پيدڤييه دهيك و بابان زارو كي خوه گهلهك بڤيت، و ب نهرمي و دلو ڤاني سهرهدهرييي د گهل بكهن و ژ ما في زار وكييه ژ حهزژيكرن و ڤيانا وان دهيك و بابان بي بار نهبت. ههستکرنا زارو کی ب قیان و دلو قانییا دایك و بابان، رو له کی گرنگ د هندیدا ههیه، کو زارو ك ههست ب تهناهی و خوهشییی بکهت و ب ئاوایه کی راست و دورست پهروهرده ببت و ژ ریدهرکه ڤتن و نهتهناهییا دهروونی بیّته پارزتن. زارو ف دیارییا خودییه و دقیّت بیناهی و روزناهییا چاقیّن دهیك و بابان ژی بت. مخابن ژ بهر نهشارهزایییی د ئیسلامیدا و ژ بهر هندهك نهریتین پاشکه قتییین جڤاکی، هندهك باب خوهش زار و كين خوه، نهمازه كچان، همبيّز ناكن و نادهنه بهر سينگي خوه و ڤيانا خوه بق وان دەرەھى ناكەن. ھەر چەندە پىغەمبەرى (سلاف لى بن) ئەقە وەك نىشانا دلرەقى و لاوازىيا باوهري دانايييه، و ئهو ب خوهژي د ژيانا خوهدا ب دورستي بهروڤاژي هندي بوو، پيغهمبهر ژ بلی زارو کین خوه ب خوه، د گهل نه قییین خوه و زارو کین دی ژی، گهله ك نهرم و دلو قان بوو، و یاری د گهل وان دکرن و ئاخفتنین خوهش بو وان دکرن، (حهسهن و حسین) نه فییین وی، ل سهر نقیری د چوونه سهر ملین وی و یاری پی دکرن، ئهوی ژی ژ بهر هندی دا دلی وان نهشکیت، و يارييا وان تيّك نهچت، ههتا ئهو ب خوه ژ سهر مليّن وي نههاتبانه خوار، سهري خوه ژ سوجدهيي رانه د کر، هنده ك جاران ل چوون و رابوونا سوجده يين، زار و ك ل سهر ملان بوون، د گهل خوه را د کرن و ددانان. رِوْژهکێ ئێك ژ ههڤال و هوٚگرێن وي، ئهو د رهوشهكا وهكي ڤێدا ديت، ئينا گوتێ: من ههتا نهو زار و که کی خوه ماچ نه کرییه و همبیز نه کرییه، پیغه مبه ری ژی (سلاف لی بن) گوتی و تینگه هاند کو ئه قه نیشانا دلره قییییه، و زهحمه ته باوهر و دلره قی ژی، پیک قه د دله کیدا کوم ببن. قیان و دلو قانی ژی، بهروقاژی شکاندن و سهرهدهرییا خراب و توند و تیژییییه، و ههر ژ بهر هندی، پيدڤييه دهيباب رينزي ل بير و بۆچوونين زاروکين خوه بگرن و نهئيشينن و دلين وان نهشكينن. ٤- دادپهروهري كرن د نافبهرا زارۆكاندا: ئەركى دەيبابانە ب دادپهروەرى سەرەدەرىيى د گەل زار و کین خوه بکهن و ئیکی د سهره گوهی و نازدار کرنیده، ب سهر یین دی نه ئیخن. چونکی ئه قه زیانه کا مهزن د گههینته پهروهرده و رهوشا دهروونییا زارو کی، و پیدقییه ئهم بزانن ژی کو د قی واریدا کچان ژی ههمان مافی کوران ههیه و تی ههیه زیدهتر ژی ههبت. ئیمامی بهیههقی ژ (ئهنهس) قهدگوهیزت دبیژت: زهلامه ای اده فی پیغه مبه ری (سلاف لی بن) یی پروونشتی بوو، کوره کی وی یع بچوو ای هاته ده فی و وی ژی ماچکر و کره د کوشا خوه دا، پشتی هنگی کچه کا وی ژی هاته ده فی، ب تنی دهستی وی گرت و دانا په خوه، ئانکو نه ماچکر و نه کره د کوشا خوه دا، ده می پیغه مبه ری (سلاف لی بن) ئه فه دیتی، گوته کابرایی: ته داد په روه ری د نافیه را واندا نه کر. پیغه مبه ر (سلاف لی بن) د فه رمو ده پی دیدا و هه ر د فی واریدا دبیژت: ((ساووا بین أو لاد کم فی العطیة ولو فضلت أحدا علی أحد لفضلت النساء)) ئانکو: ب یه کسانی دیارییان بو زارو کین خوه بکرن، ئه گه ر من ئیک ب سه رئیکی ئیخستبایه، ئه ز دا کچان ب سه رکوران ئیخم.

ئەقەژى ھندى دگەھىنت كو ئەگەر د كرينا ديارىيىدا بارا كچى ژ يا كورى زىدەتر نەبت، ب چو رەنگان نابت ژ يا وى كىمتر بت، چونكى ئىسلام ب ئىك چاقى بەرى خوە ددەتە ھەردوكان، و ل سەر بنسترا رەگەزى جودايىيى نائىختە ناقبەرا وان.

٥- مافئ خواندن و فیربوونی: ئیسلام پووته یه کی مهزن دده ته خواندن و ب دهست ئیخستنا زانیارییان و داخوازا زانیاری و فیربوونی کرییه ئیك ژ ئهرکین سهر ملی موسلمانان. پیغه مبهر (سلاف لی بن) دبیژت: ((داخوازا زانیاری و فیربوونی ئهرکه ل سهر ملی ههر ژن و زه لامه کی موسلمان)).

ژ بهر هندی ئهرکی دهیبابانه، زارو کین خوه بداننه بهر خواندنی و ژ بو بهردهوامی پیدان و تهمامکرنا وی، هاریکارییا وان بکهن. ههر وهسا پیدقییه بزاقی بکهن ژ بو سهقایه کی خوهش بو کوپ و کچین خوه بهردهست بکهن، دا د خواندنا خوهدا سهرکه قتی بن و پاشه پروژه کا گهش و خوهش بدهست خوه قه بینن و خزمه ته کا بهرچاف پیشکیشی خوه و ملله ت و وه لاتی خوه بکهن.

دان و ستاندن:

ئهم چاوا دی شیّین د ناف بنهمالیّدا ب مافیّن خوه شابین و روّلی مه د فی واریدا چیه؟

يسيار:

د ئیسلامیدا زار و کی گهلهك ماف ل سهر بنه مالا خوه ههنه، وان مافان چ كارلینكرن ل سهر یهروه رده بوونا وی ههیه؟

ئەركى زارۆكى بەرانبەرى دەيك و بابان

ئاشكەرايە كو دەيبابان د ئىسلامىدا پىك و پەيسكەكا مەزن ھەيە، ئىسلام داخوازى ژ مرۆۋى دكەت ب ئاوايەكى گەلەك جوان و خشكۆك سەرەدەرىيى د گەل دەيك و بابان بكەت و ئەركىن ل سەر ملىن خوه، بەرانبەرى وان دورست ئەنجام بدەت. گرنگترىن ئەو ئەركە ژى ئەقىن خوارىنىد:

1- قەنجىكرن د گەل وان ب ھەمى رامانىن قەنجىيى، خودايى مەزن دېيرىت: ((وَاعْبُدُواْ اللّهَ وَلاَ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئاً وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَاناً وَبِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالْجَارِ فِي الْقُرْبَى وَالْبَاكِينِ وَالْجَارِ فِي الْقُرْبَى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالْبَارِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللّهَ لاَ يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالاً فَخُوراً ﴿٣٦﴾) وَالصَّاحِبِ بِالجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللّهَ لاَ يُحِبُّ مَن كَانَ مُخْتَالاً فَخُوراً ﴿٣٦﴾) (النساء : ٣٦)، ئانكو: خودى بپەرىسى و ھەقپشكان بىق پەيدا نەكەن، و قەنجىيى د گەل دەيبابىن خودى، شەقپشكانقە گريدا بىق خودى، ئەقەرى زىدەگرنا ھەقپشكانقە گريدا بىق خودى، ئەقەرى دىدى دىلىر دىدى.

٧- گوهدانا فهرمانين وان يين باش و گوهدارييا وان: د ئيسلاميدا دڤيت د تشتي قهنج و باشدا، زارول كوهدارييا دهيبابين خوه بكهت، خودايي مهزن، ل سهر زماني لوقمان دهمي شيرهتي ل كوري زارول كوهدارييا دهيبابين خوه بكهت، خودايي مهزن، ل سهر زماني لوقمان دهمي شيرهتي ل كوري خوه دكهت، دبيرت: ((وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لابنه وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لا تُشْرِكْ بِاللَّه إِنَّ الشَّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ (١٣) وَصَّيْنَا الْإِنسَانَ بِوَالدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمَّهُ وَهْناً عَلَى وَهْنِ وَفِصَالُهُ في عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لي وَلوَالدَيْكَ إِلَيَّ الْصِيرُ (٤١) وَإِن جَاهَدَاكَ عَلَى أَن تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلا تُطعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا في الدُّنيَا مَعْرُوفاً وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَىَّ ثُمَّ إِلَىَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَنْبَعُكُم عَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ (١٥)) (لقمان ١٣٠ – ١٥).

ئانکو: چیرو کا لوقمان بو وان بیژه دهمی کوری خوه شیره ت کری و گوتییی: کوری من چو هه شیشکان بو خودی ستهمه کا مهزنه. و مه هه شیشکان بو خودی ستهمه کا مهزنه. و مه ئهمری مروقان کر د گهل ده بیابین خوه باشین، نه خاسمه ده یکی، ئه وا نه خوه شی و بیتاقه تی ل دوو شنه خوه شی و بیتاقه تی ل دوو شنه خوه شی و بیتاقه تی پیشه برین ده می هیژ د زکی ویدا، و دو سالان ل سهریک شیر داییی و ژ نو شیر قه کری، و مه گوتی: سوپاسییا من بکه کو من تو دایی و سوپاسییا ده بیابین خوه بکه کو تو خودانکری، و هوون ههر دی ب بال منقه زقرن. و ئه گهر ده بیابین تهمانه ب ته قه، و ته د به مه دیرا بکهن کو تو هه قیشکه کی ژ نه زانی بو من چی بکهی، ئه ها هنگی گوهی خوه نه ده وان،

و د دنیاییدا ب باشی و قهنجی د گهل وان ببورینه، و ریکا وی بگره ئهوی بهر ل من، پاشی هوون دی ههر ب بال منقه زقرن، قیجا هنگی تشتی ههوه کری، دی ههوه پی ئاگههدارکهم.

ل ئیره خودی سوپاسکرنا خوه و یا دهیك و بابان دایییه د گهل ئیك، ئه ثایه ته ریکی نیشا مه ددهن کو ئهم د تشتی خرابدا، گوهدارییا دهیبابان نه کهین، و ژ بلی هندی ئهم ژ گوهدارییا وان دهرنه که ثین.

بهلی تشتی دقینت نهم بزانین ل دووف قی نایهتی نهوه کو گوهدارینه کرنا دهیك و بابان د وی تشتی کو خودی پی رازی نهبت، هندی ناگههینت نهم د گهل وان خراب بین و قهنجیییی د گهل وان نه کهین، چونکی دهیك و باب چ بن و خوه چو دین ژی وان نهبن، مافی وانه و نهرکی سهر ملی مهیه نهم قهنجییی د گهل وان بکهین و پهوشتی مه د گهل وان جوان بت و ب جوانی سهره دهرییی د گهل وان بکهین.

٣- نه ئيشاندنا دل و دهرووني وان و ده خسيرنه كرنا وان: د ئيسلاميدا نابت زارو ك مرووتا (نه عيما) خوه ل دهيك و بابين خوه نه خوه ش بكه ت و ئه نييا خوه ل وان بكه ته گريك، نه مازه ده مي پير دبن و دلي وان نازك دبت و گهله ك هه وجه يي هاريكاري و ل به ر دلدانا مه دبن. خودايي مه زن دبير ت (و قَضَى نازك دبت و گهله ك هه وجه يي هاريكاري و ل به ر دلدانا مه دبن. خودايي مه زن دبير ت (و قَضَى رَبُّكَ أَلاَّ تَعْبُدُواْ إِلاَّ إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَاناً إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِندَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلاَهُمَا فَلاَ تَقُل لَّهُمَا أُفِّ وَلاَ تَهُرْهُمَا وَقُل لَّ بُو الْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي تَعْهُرْهُمَا وَقُل لَّ بُو الْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَعْيراً ﴿ ٢٤ ﴾) (الاسراء ٢٣ – ٢٤).

ئانكو: و خودى فهرمان دايييه كو هوون وى ب تنى بپهريسن و قهنجييى ژى د گهل دهيباين خوه بكهن، و ئهگهر ئيك ژ وان يان ههردو ل ده ته پيربوون، تو خوه نهبيره وان ئوف ژى و ل وان نهخوړه و وان پاشقه نهبه و وان ب ئاخقتنه كا نهرم و جوان باخيقه، و خوه زيده بو وان بشكينه و زيده دلو قانييى د راستا واندا بكه و بيره: خوديوو دلو قانييى ب وان ببه ههر وه كى وان ب بچووكاتى دلو قانى ب من برى و ئهز مهزن كريم. پيغهمبهر ژى د گهلهك فهرمو دهيين خوهدا، گهفان ل وان كهسان دكهت ئهوين دلى دهيبايين خوه دئيشينن، و ئيشاندنا دلى وان، ب گونه هه كا مهزن ددانت. و له دور پيك و پهيسكا دهيكي ژى دييرت: ((الجنة تحت أقدام الامهات)).

ئانكو: بهههشت د بن پئ دەيكاندايه. رۆژەكئ زەلامهكئ پسيار ژ پێغهمبهرى كر، گۆتئ: پێغهمبهرێ خودێ، كى هێژاترين كهسه ئهز قهنجييێ د گهل بكهم، گۆت: دەيكا ته، گۆتێ پاشی کی، گۆت: دەیکا ته، جارهکا دی گۆتئ پاشی کی، گۆت: دەیکا ته، جارا چارێ ژ نوو گۆت: بابێ ته.

ههر وهسا د فهرمو دهیه کا دیدا دبیرت: ((رضا الله فی رضا الوالدین)). ئانکو: رازیبوونا خودی د رازیبوونا دهیباندایه.

٤- ئاخاڤتنا وان ب نهرمی و دلوٚڤانی: ئیسلامی کا چاوا قهدهغه کرییه کو زاروٚك ژ دهیبایین خوه کهربگرتی ببت و دهنگی خوه ب سهر یی وان بیخت و دهخسیدارییا خوه ل وان دیار بکهت، وهسا داخواز ژ مه کرییه، زمانی مه د گهل وان شرین و نهرم بت، خودایی مهزن د قورئانا پیروٚزدا دبیژت: (اوَقُل لَّهُمَا قَوْلاً کَرِیماً)) (الاسراء ۲۳). ئانكو: ب ئاوایه کی وهسا وان باخیٚڤن کو خاتر گرتن تیدابت و خهم و دلئی شی یی نه گههته وان.

0- بهری دهیبابان بده نه راستی و قهنجییی: ئه گهر مروّف پی حهسیا کو ئیك ژ دهیبابان یان ههردو د خهلهتی و گونه هیدا دژین، ئه ها هنگی دقیّت ب ئاوایه کی جوان بزاقی بکهت کو بهری وان ژ وی ره فتار و وی کریاری وهرگیّرت ئه وا خودایی مهزن پی نه خوه ش و زیانا دنیایا وان ژی تیدا. برینی چاوا ئیبراهیم پیغه مبهر (سلاف لی بن)، رووباری (پیشبهری) بابی خوه دبت و ههر وه کی

برِيْنَىٰ چاوا ئيبراهيم پينغهمبهر (سلاف لي بن)، رووبارى (پيشبهرى) بابي خوه دبت و ههر وه كى د قورئانا پيروزدا هاتى دبينژتي: ((إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لَمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُعْنِي عَنكَ شَيْئاً ﴿٤٢﴾ يَا أَبَتِ لِمْ قَالَبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطاً سَوِيّاً ﴿٤٣﴾ يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدُ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلرَّحْمَنِ عَصِيّاً ﴿٤٤﴾)) (مريم ٤٢ – ٤٤).

ئانكو: دەمى ئىبراھىم گۆتىيە بابى خوە: بابۆ تو بۆچ وى دپەرىسى ئەوى نە دېھىست و نە دېينت و نە دېينت و نە مفايەكى دگەھىنتە تە و نە خەما تە دخوت و نەشىت چو ژ تە بدەتە پاش، بابۆ ب راستى زانىنا بۆ من ھاتى بۆ تە نەھاتىيە، ژ بەر ھندى داخوازى ژ تە دكەم، ب دوو من بكەڤى، دا رىككا راست نىشا تە بدەم.

ئه قه ژی هندی د گههینت کو ههر کهسه ک د ئیسلامیدا، خودانی کهساتییه کا خوهسه ره و بهرپسیاری د ستوییدایه، ده می نهم د کار و کریارین باشدا گوهدارییا ده ببایین خوه دکهین، ئه قه وی پرامانی ناده ت کو ئهم نه شین ب ئاوایه کی جوان و خشکو ک دان و ستاندنی د گهل وان بکهین، دا ئهم به ری وان ژ بیر و بو چوون و کریارین خهله ت وه رگیرین. ب تایبه تی ژی مروف پشتی بالق دبت، ل گوپر شهریعه تی ئیسلامی دبته خودان شیانه کا یاسایی یا ته کووز (کامل) و بهرپسیاره ژ سهرانسه ری کریارین خوه و خودانی کهساتییه کا خوه سهره. گوهداریکرنا ده ببابان د تشتین باشدا و قه نجیکرن د گهل وان، پرامانا حه لیانا که ساتییا زاپو کی و ههرزه کاری ناده ت، به لکو ئه قه پشکه که ژ وی ئه رکی ئیسلامی و جفاکی و ئه خلاقی ئه وی به رانبه ری ده ببابان ل سهر ملی مه و وه فادارییه به رانبه ری شیری هندی دو و مستیانا وان د واری خودان کرنا مه دا، و جهئینانا فه رمانا په روه رد گارییه. قورئان مه فیری هندی دکه ت کو د جهی خوه دا و به رانبه ری داخوازا نه په وایا ده ببابان زاپوک بیژت نه، به لی فیری هندی دکه ت کو د جهی خوه دا و به رانبه ری داخوازا نه په وایا ده ببابان زاپوک بیژت نه، به لی فیری هندی ژی، هه رب قه نجی سه ره ده ربیع د گه ل وان بکه ت.

۲- خودانکرنا وان: د شهریعه تی ئیسلامیدا، خودانکرنا زارو کی هه تا دگه ه ته قوناغا بالقبوونی، ل سهر دهیبابانه، به لی پاشتر ئه گهر دهیبابان، ژ بهر نه خوه شی و بینکارییی یان ژ بهر پیراتییی یان ژ بهر ههر ئه گهره کی دی، شیانا خودانکرنا خوه نه ما، ئه ها هنگی خودانکرن و مهسره فا وان دکه قته د ستویی زارو کین واندا.

۷- مروّف دقیّت د قان دهماندا، وان روّژ و سالیّن وان سهخمهراتی خودانکرنا مه مهزاختین و تهحلی و نهخوهشی پیقه دیتین، ژ بیر نهکهت. ههر ژ بهر هندی دقیّت نهم ب دهست و دلیّن فرهه وان خودان بکهین و نازداریییّن وان د گهورییا خوهدا ببهین و نههیّلین ههست ب کیّماسی و بیّبارییی بکهن، دیسا نهگهر مالا مروّقی ژ یا وان جودا ژی بت، هنگی سهرهدانا بهردهواما وان ژی دبته نهرکه کی دی د ستویی مهدا بهرانبهری وان.

دان و ستاندن:

ب چاقی تشتی پیشتر هاتییه به حسکرن، گرنگترین ئیشك و گرفتارییین خورت و لاوان د ناف بنه مالیدا چنه؟

یسیار:

۱- رامان ژ ره فتارکرنا جوان د گهل دهیبابان چیه و چ بهرپسیارییی دئیخته د ستویی مرو قیدا؟ ۲- چاره نقیسی وان کهسان چیه ئهوین ره فتاری وان د گهل دهیبابان خراب؟

قەكۆلان:

ئهم چاوا هه قسه نگییی بیخینه د ناقبه را پارستنا ئازادییا خوه دا ژ ره خه کی و گوهداریکرنا دهیباب و ئهرکین خوه بین بنه مالی ژ ره خه کی دی؟

پشکا دویی ئیسلام و پهروهردهکرنا ههرزهکاری

وانهیا بیست و نههی

گرنگترین هوکارین دبنه بنسترا پارزتنا دههمهنپاقتریبا ههرزمکاری

- ١- همبوونا همڤبهندييه كا ڤياني يا ب هيز د گهل خودايي مهزن.
  - ۲- ئاگەھدارى ژ وى بەرپسيارىيى، ئەوا د ستويى ويدا.
    - ٣- هلبزارتنا ههڤالي باش.
- ٤- هشياربت كو لهشى خوه بۆ خرابييى ب كار نهئينت و بهرى خوه نهدهته تشتى حهرام و ئهندامين خوه ژ تشتى نهدورست بپاريزت و ئاگهه ژ وان نهخوهشييين بهلاڤين جنسى ههبت، ئهوين ئهڤرۆ ژ نهخوهشييين ب ترس دئينه ههژمارتن.

گەلەك ب هشيارى سەرەدەرىيىى د گەل ئالاقىن راگەھاندنى وەكى كەنالىن ئەسمانى و ئىنتەرنىت و فلمىن رەنگرەنگ بكەت، چونكى پشكەك ژ قان زيانبەخشن، لەو دقىت ئەم خوە ژى دوور بىخىن، دا ئەم ھەقتووشى زيانا دنيا و ئاخرەتى نەبىن.

ب - كۆنترۆلكرنا حەزا خوارنى:

ئانكو بهرنامه یه كى دورست ههبت بۆ خوارنى و گرنگییى بدهته وان جوونه خوارنین دخوت، و د ههمان دهمیدا خوه ژ خوارن و قه خوارنین حهرام بیاریزت.

پ - كۆنترۆلكرنا زمانى:

پیغهمبهری خودی (سلاف لی بن) د فهرمو دهیه کیدا دبیّرت: ((من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیقل خیرا أو لیصمت)). ئانکو: ههر که سی باوهری ب خودی و روز ا دووماهییی ههبت، بلا ئاخقتنا باش و یا خیری بکهت یان ژی بلا خوه بیده نگ بکهت.

ت - خوه پارزتن ژ چاڤلێکرنا رهگهزێ جودا:

د ئیسلامیدا پیدقییه ههر ئیك ژ كور و كچان سالۆخهتین تایبهتین خوه بپاریزن و د سینوری خوهدا شانازییی ب ره گهزی خوه بكهن و كهس ژ وان ههست ب كیماسییی نه کهت به رانبه ری یی دی.

ج - تَرْبِكُرنا دممين بيكارييي ب كارين فليكار و داهينهر (الابداعية):

- ١- ديتنا وارين ژيهاتن و ڤياني وهك خورت و گهنج.
  - ٢- بهرهه ڤكرنا هۆكارين ئينانهجها ژينهاتن و ڤياني.
- ٣- ديتن و فيربوونا ريكين وهراركرن و پيشئيخستنا ژيهاتن و ڤياني.
  - ٤- بەرھەڤكرنا بەرىكانەيان.

گرنگترین جوونه هیڤییین کو ییدڤی ههرزهکار د دهمیٰ بیکاریییدا نهنجام بدهت:

- ١- فيربوونا خواندن و نڤيسيني.
- ۲- فيربوونا خواندن و ژ بهركرنا قورئاني.
  - ٣- فيربوونا زمانان.
  - ٤- فيربوونا كۆمپيووتەر و ئينتەرنيتى.
    - ٥- وهرزش.
- ٦- فيربوونا پهرستن (عيبادهت) و سونهتان.
  - ٧- سەرەدانين جڤاكى.

زخاندن و هاندانا رهوشتی باش:

پیدقییه ههرزه کاری موسلمان گرنگییی بده ته فیربوونا رهوشتین باش، وه کی دلساخی و سنگفرههی و لیبورین و به خشنده یی و خیرخوازییی.

دان و ستاندن:

رُ بهر چ دقینت ههرزه کار دههمه نیاقربت، و بزاقی بکه ت پیپه ست و فشارا جنسی ل سهر خوه کیم بکه ت، و خوه ب تشتین مفادارقه مر وول بکه ت؟

وانهيا سهي

ب دەستقەئىنانا ھشيارى و رەوشەنبيرىيى:

ئێکهمین پهیڤ ژ قورئانا پیروٚز هاتییه خوارێ، ب (إقرأ) دهست پێ کرییه: ((اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ)) (العلق ۱)، ئانكو: (ب ناقی وی خودایی تو چێکری بخوونه). ههروهسا د ئایهته کا دیدا ب تیپه کا نقیسینی سووند دخوت: ((ن وَالْقَلَم وَمَا یَسْطُرُونَ)) (القلم ۱).

و ئەقە گرنگىيا زانست و فىربوونى د ئىسلامىدا دىار دكەت، و موسلمانان ھانددەت كو خودى ب رىكا زانىنى بنياسن.

ئیسلام فیربوونی دکهته ئهرك ل سهر ههمی موسلمانان و ژ ئیکا شهرعیقه کهسی پیکوّل و بزاقی بو نه کهت گونههکاره، د قی واریدا پیغهمبهر (سلاف لی بن) دبیّژت: ((طلب العلم فریضة علی کل مسلم ومسلمة)). ئانکو: فیربوونا زانین و زانستی، ئهرکه د ستویی ههر موسلمانهکیدا ژ میر بت چ ژی ژن.

ژ بهر هندی، پیدقییه خورت و گهنجی موسلمانی ههرزهکار ل گور فهرمانا دینی خوه، کهسه کی زیره ک و هشیار و خودانشیان بت، و فیربوونا زانین و زانستی ب فهر بزانت.

رُ بِوْ كُو تُو بِبِيهِ ههرزهكارهكي موسلماني رهوشهنبير، پيدڤييه چهند مهرجهك ل ده ته ههبن: - خوه بنياسه:

خودایی مهزن د ئایه ته کیدا دبیّرت: ((وَفِي أَنفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ)) (الذاریات ۲۱). ئانكو: بهری خوه بدهنه خوه ب خوه، ما هوون خوه نابینن.

ههر تشته کی مروّف نهزانت، وه که در من دئیته بهر چاقان، قینجا دا تو د گهل خوه ب خوه ئاشنا ببی و ته خوه خوه ش بقینت، پیدقییه ژ ریقه تو خوه بنیاسی و ته زانیاری ل دور خوه ههبن، دا بشیی ب دورستی خوه بپاریزی و ههر ژ بهر هندی پیدقییه ته ئه ش زانیارییه ههبن:

۱- سالۆخەتىن ھەر قۆناغەكا ژيانا مرۆڤى، چ زارۆكىنى بت، چ ژى ھەرزەكارى و خۆرتىنى و
 پيرى ..

۲- ته زانیاری ههبن ل سهر پیکهاتنا لهشی خوه و کوئهندامین خوه و کا چ پیدڤییه بو پارزتنا وان
 ژ نهخوهشی و راگرتنا لهشی ب ساخلهمییه کا باش.

ب - دینی خوه بنیاسه:

پیدقییه ته شارهزایی د دینی خوهدا ههبت، خودایی مهزن بق مه دیار دکهت کو باوهر و ئایین دقیت ل سهر زانین و زانستی بینه ئاقاکرن، ههر وه کی د قورئانا پیرقزدا دبیرت: ((فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ وَقَيْت ل سهر زانین و زانستی بینه ئاقاکرن، ههر وه کی د قورئانا پیرقزدا دبیرت: ((فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ ...)) (محمد ۱۹)، ئانکو : بزانه کو چو خودی ژ بلی (الله) نینن، و داخوازا لیبقرینی ژ وی بکه بق گونههین خوه، و هنده ک ژ زانایین ئیسلامی دبیرن: دقیت زانست بهری کریار و گؤتنی ژی بت.

روز وه کی ل دوف پیغه مبه ری (سلاف لی بن) به حسی دو زولامان هاته کرن، ئیک ژی خودیپه ریس بوو، ئه وی دی زانا بوو، پیغه مبه ری (سلاف لی بن) گؤت: ((فضل العالم علی العابد کفضلی علی أدناکم)) ئانکو: قه دری زانایی به رانبه ری خودیپه ریسی، وه کی قه دری منه به رانبه ری یی ژهه وه همییان بچووکتر، هه رژبه رقی چه ندی ژی، فیربوونا زانین و زانستی ل دوف خودی، ژکرنا کاری سونه ت مه زنتره.

خودایی مهزن گهله سالو خهتین کهسین زانا و خودان زانیاری دده و به وان ب مروقین خودیترس دده ته نیاسین، چونکی موعجیزه ائیسلامی زانین و زانسته و ب رینکا زانین و زانستی مروق دشیت نهردی ناقا بکه و بنیاتی شارستانییی دانت و ههرده م ب قی رینکی ژی ههست ب مهزناتییا خودی بکهت، و ب رینکا دورستکری و چینکرییین وی شووندهستی ههمی زانین و زانستی خودی ببینت. ژ بهر هندی، د ئیسلامیدا خواندن و فیربوونا زانستی ب عیباده ت دئیته ههرمارتن، و خودانی وی خهلاته کی مهزنی خودایی وهرد گرت، و ژ ناگری دوژههی دئیته پارزتن، و دچته بههه شتی.

ي - وهلاتي خوه بنياسه:

ل ئیره مهرهم نیاسینا سی جوونین وهلاتییه، وهلاتی ئیکی کو کوردستانه و نهو د نافبهرا چار دهولهتاندا هاتییه پشککرن، مللهتی کورد، مللهته که باراپتر ژی موسلمانن و ههر چار پارچهینن وی ژی، سهر ب جوگرافیایا وهلاتین ئیسلامیقهیه، وهلاتی دویی ژی، ئهو وهلاتن، ئهوین مللهتین موسلمان تیدا دژین، چونکی مه د گهل قان مللهتان، شارستانی و دیروّك و دینه کی هه شهشك ههیه و ژ بهر

قى ئىكى دقىت مە ھەمىيان وەك برا ئىكدو بقىت و مافىن ئىكدو بپارىزىن و زۆردارىيى ل ئىكدو نەكەين و ھەقسۆزىن دۆزىن رەوايىن ئىكدو بىن.

پیغه مبهر (سلاف لی بن) دبیرت: ((من لم یهتم بأمر المسلمین فلیس منهم)) ئانکو: هه چیی خه ما موسلمانان رانه که تنه ژ مهیه. ئه قه ژی هندی دخوازت کو موسلمان هه قسو زبن د گهل دو زامه.

وهلاتی سیّیی جیهان ههمییه، چونکی خودی نهم وه مروّق ل سهر روویی قی جیهانی چیکرینه، ژ بهر هندی دقیّت ههقبهندییه کا دوّستانه و مروّقانه د ناقبهرا مه ههمی مروّقاندا ههبت و ئهم سهخمهراتی ئاقاکرن و دورستکرنا جقاکه کی مروّقاتی، بزاق و پیکوّلی بکهین، کو بنستر و بناخهیا وی ئاشتی و پیکقه ژیان و قیان بت.

ت - ژینگهه و دهوروبهری خوه بنیاسه:

پیدفییه ته ناگه و گوهو رینکاریین سیاسی و نابوری و جفاکی و رهوشه نبیریین ههرینما کوردستانی و عیراقی ههبت، دفیت وه وه وه لاتییه کی دلبیش و دلسو ژ تو خه ما پیشفه برنا کوردستانی بخوی و هاریکارییا ده زگه هین میری بکه ی و سه خمه راتی پیشئیخستن و نافاکرن و پارزتنا وی ژ هه می خرابی و کیماسییان، خه مسارییی نه که ی.

چار - شیانا کارکرن و یاره قه گرتنی:

پیدقییه مروّف د سهری ژبیی خوهدا بیته فیرکرن، کو پاره و سامانی قه گرت، و ده ریژییی د مهزاختنیدا نه کهت، چونکی خودایی مهزن دبیژت: (او کُلُواْ وَاشْرَبُواْ وَلاَ تُسْرِفُواْ إِنَّهُ لاَ یُحِبُّ الْسُرِفِینَ)) (الاعراف ۳۱). ئانکو: بخون و قهخون، به لی ده ریژییی تیدا نه کهن، چونکی خودایی مهزن، حهز ژ وان که سان ناکه ت ئه وین ده ریژییی دکهن، د هه مان ده میدا دقیت تو مروّقه کی وه سا می، حهز ژ کار و چه له نگییی بکهی، و ته د ژیانا خوه دا به رنامه یه که هه بت، دا پشتا خوه ب خوه گریبده ی و ئازادی و ریز و که رامه تا خوه بپاریزی.

يسيار:

ئه و چ گرنگییه ئیسلام ددهته زانین و زانستی ؟

دان و ستاندن:

ئهم دی چاوا ئاستی رهوشهنبیرییا خوه یا ئیسلامی و یا گشتی بلند کهین؟ و ئه قی چ کارلی کرن د پاشه روزا ژیانا مه دا و د روزلی مه د جفاکیدا ههیه؟

يێرست

بەرپەر	بابهت	Ĵ
٣	پێۺڲۅٚؾڹ	١
٤	وهرزی ئیکی: پشکا ئیکی - باوهرناسی	۲
٥	وانه یا ئیکی - رامانا ئیکتا پهریسییی	٣
٨	وانهیا دویی - موحهممهد (سلاف لی بن) دووماهی پیفهمبهره	٤
ىىنى ١١	وانه یا سنییی - ئارمانج ژ ژیانی و راستییا دنیایی و ئاخرهتی و چارهنقیس مرۆڤی ب دیتنا ئیسلامی	0
١٤	وانه یا چاری - راستییا مرؤڤی	٦
١٨	وانهیا پینجی - بهاداری خهلاتهکه ژخودی بو مروقی	٧
71	وانه یا شهشی - مروق و ژیده ری گونه هان	٨
78	وانه یا حهفتی - خهفک و دافین شهیتانی	9
77	وانه یا هه شتی - مروّف و هلبژارتنا ریّکی	١.
۲۸	وانه یا نه هی - مروّف و کوّمه کا سالوّخه تین گرنگ	11
٣٠	وانهیا دههی - ئهم دی کیقه چین؟	17
44	وانهیا یازدهیی - بۆچوونا دویی	١٣
45	وانهیا دوازدهیی - جیهانا ئهڤرق و بێئاگههی ژ ڕۏٚڗٛا دووماهییی	18
٣٦	وانه یا سیزده یی - به لگه یین هه بوونا ژینه کا باشتر ل جیهانه کا دی	10
49	وانهیا چاردهیی - مالا دووماهییی	17
٤٢	وانهیا پازدهیی - کارنامهیا مروّقی ل بهرزهخی	۱۷
٤٤	وانهیا شازدهیی - ئهنجام و بهرههمی کاری	١٨
٤٧	پشکا دویی – پیناسه یا گشتی بق ئیسلامی	19
٤٨	وانه یا هه قده یی - پیناسه یا ئیسلامی	۲.

ييرست

بەرپەر	بابهت	Ĵ
٥١	وانهیا هه ژدهیی - گرنگترین تایبه تمه ندییین گشتی یین ئیسلامی	71
00	وانەيا نۆزدەيى – چار: ناڤنجىياتى	77
٥٧	وانه یا بیستی - تیگه هی په رستنی د ئیسلامیدا	77
٦.	وانه یا بیست و ئیکی - تیگه هی موسلمانکرنی	78
77	وانه یا بیست و دویی - جه و سالۆخهتین گهنجی موسلمان	۲0
٦٤	پشکا سێیێ – بهایێن ئیسلامێ	77
٦٥	وانه یا بیست و سیدیی - قیان و رهنگین وی	77
٧٤	وانهیا بیست و چارئ – دلفرههی	۲۸
٧٩	وهرزی دویی: پشکا ئیکی - بنهمال و ژیانا بنهمالی د دیتنا ئیسلامیدا	49
٨٠	وانه یا بیست و پینجی - بنه مال	٣.
۸٧	وانه یا بیست و شهشی - گرنگییا بنه مالی و ئه رکین وی د ئیسلامیدا	٣١
97	وانه یا بیست و حهفتی - دو - مافین زاروّکی د بنه مالیدا	44
97	وانه یا بیست و هه شتی - ئه رکی زار قکی به رانبه ری ده یک و بابان	22
1.1	پشکا دویی – ئیسلام و پهروهردهکرنا ههرزهکاری	37
1.7	وانهیا بیست و نههی - گرنگترین هۆکارین دبنه بنسترا پارزتنا دههمهنپاقژییا	40
	هەرزەكار <i>ى</i>	
١٠٤	وانهیا سهی - ب دهستقهئینانا هشیاری و رهوشهنبیرییی	77
۱۰۸	پێڕڛٮت	٣٧

